

Djuão memã Jeju'ã ujarênh rax ne ja.

Djuão ne Jeju'ã ajarê. Jeju kute amijo ï ne rwÿk kêtri Bâmmê ro'ã kâjkwakam ar bari kumrêx memã arê. Ne kam atãri Jeju kute amijo amirît ne kute meo mex ne kute memã amikabên jarênh ja'ã ujarênh tẽn àbir djãmã kumê. Nãm prïne gwaj bamã Jeju kabên jarê. Jeju kute kukràdjà'ã mÿjja jakre kunĩ ne arê. Me kute tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx ne kam tĩn rã'ã rã'ãmã ne gwaj bamã arê.

Djuãomê kamybê Xijagu ne Ar kubê tep pynênh djwÿnh nhym Jeju arkum kabên nhym ar tu mÿjja kunĩmã iren Jeju kôt mõn kôt bikamênh rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym memã Jeju jarê nhym me kôt kum kurên pa 'ãbyn apêxtimã kumê. Kamã ne ajte memã *Mÿjja Apôx Kêtri Kukãm 'ã Ujarênh jadjwÿ'ã* pi'ôk no'ôk ne.

Me'õ nhidjibê kabên'ã ujarênh kadjy ne ja.

Kar 10.36; Pir 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2

¹ Mÿjja kunĩ kêtri ne arÿm me'õ nhidjibê Kabên. Me'õ nhidjibê Kabên kâjkwakam Metĩndjwÿnhmê ro'ã nhÿn adjwÿnhdjwÿ kubê Metĩndjwÿnh. ² Ta ne mÿjja kunĩ kêtri Metĩndjwÿnhmê ro'ã nhÿ.

³ Kubê ne mÿjja kunĩ nhipêx djwÿnh. Ne ren kêt nhym ren mÿjja katorjadjwÿ kunĩ ren kêt kumrêx. ⁴ Me'õ nhidjibê Kabênjabê ne mÿjja kunĩ tĩn djwÿnhkumrêx. Ne kam kôt kute mrãmri ne me kurwÿ djà pyræk. Ga, ngônhpôk kute akamàt

kô tyk kurwỳ nhym me kute akamàtkam mỳjja kunĩ pumũnh ne katàt mrãnhja pumũ. Me jadjwỳ ne me axwen kam mrãnh punu. Nhym kam me memã me'õ nhidjibê Kabênja'ã ajarê nhym me kwỳ arỳm amim tu markumrêx. Kubê mỳjja kunĩ tĩn djwỳnhkam ne me kwỳ amim tu markumrêx ne kam arỳm axwe kêt ne katàt amijo ba. ⁵ Ga, akamàt kô tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me kwỳ jadjwỳ ne me axwen ba punu. Nhym kam me memã me'õ nhidjibê Kabênja'ã ajarê. Memã 'ã ajarê nhym me axweja kute akamàt kô tykkam baja pyràk ne me amim mar kêt.

⁶ Be, atemã me'õbê ne Djuão. Ngômã me angjênh djwỳnhja. Metĩndjwỳnh ne Djuão jano nhym arỳm kukwakam ujarênh tẽ.

⁷ Me'õ nhidjibê Kabênja kute mrãmri ne me kurwỳ djà pyràk nhym Djuão arỳm 'ã ujarênh tẽ. Kôt me kunĩ kute tu amim me'õbê Kabênja markumrêx kadjy ne 'ã ujarênh tẽ. ⁸ Be, djãm Djuão ta kute me kurwỳ djàja pyràk? Kati. Kukãm kute 'ã ujarênh kadjy ne tẽ. ⁹ Me'õ nhidjibê Kabênja ne mrãmri kute amijo ba mexkumrêx ne katàt kute memã kabên jarênhkumrêx. Nãm me kunĩmã arênhkumrêx. Kute mrãmri ne me kurwỳ djà kute memã pry kurwỳ pyràk.

¹⁰ Me'õ nhidjibê Kabênja ne amikadjy me kunĩ nhipêx ne tũmràm me'ỳr bôx ne me ro'ã ar ba. Ta ne amikadjy me kunĩ nhipêx. Nãm te me ipêx ne te me ro'ã ar ba nhym me kute amim mar kêt. ¹¹ Õ me wỳnh'ỳr ne bôx nhym ò me wỳnh kute o aminhõ bēnjadjwỳr kêt. ¹² Nhym be, me kwỳ ne me apỳnh

ĩ djàri arým o aminhõ bĕnjadjwýrkumrĕx. Me ja ne me me'õ nhidjibê Kabĕnja'ã amim,

—Mrãmri ne kubê Metĩndjwýnh Krakumrĕx, ane. Nãm me amim anen arým o aminhõkumrĕx. Nhyam kam arým apýnh me ĩ djàri memã kum,

—Mrãmri ne arým abê Metĩndjwýnh krakumrĕx, ane. ¹³ Mebê Metĩndjwýnh krakam arým umar djà ny. Umar djà nyo kute mrãmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djà ny pyræk. Djãm me my kute me niremã kra jadjwýrkôt me umar djà ny? Kati. Nàr, djãm me my kute me nireo ikwã prãmkkôt ne me umar djà ny? Kati. Nàr, djãm me kute kra'ã amim karõkkôt me umar djà ny? Kati. Metĩndjwýnh kute memã amak bõnhkôt me umar djà ny.

¹⁴ Be, me'õ nhidjibê Kabĕnja ne arým amijo ĩ ne me baro'ã ar ba. Nãm mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prĩne mexo umakôt omũnho iba. Bãm pyna o ne uma. Kubê Metĩndjwýnh Kra djwýnh. Pydji. Kam ne prĩne mexo uma. Ta ne tu kum me kaprĩ:kumrĕx* ne kabĕn pýnh ne arĕn me baro'ã ar ba.

¹⁵ Be, ngõmã me angjĕnh djwýnhbê Djuão ne kàj bê 'ã ajarĕn memã kum,

—Arým ne ba ar amã me'õ ja'ã ajarĕn 'ã ar amã, “Me'õ dja ikôt bõx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrĕbê: ikĕtri ne ar ba tũm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane. Arým ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Djuão memã ane. ¹⁶ Be, mýjja kunĩ ne õ. Ta ne ukaprĩo ukaprĩn õ mýjja kunĩmĕ me bakunĩo djuw mexo nhỹ. ¹⁷ Mõjdjĕ ne Metĩndjwýnh

* **1:14** Djãm me ta ne me axwe kĕt nhyam pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kĕtmã nhyam ta arým tu kum me kaprĩ.

kukwakam me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Me axwe kêt kadjy memã karõ. Nhym be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprĩn kabẽn p̃ynh ne arẽ. ¹⁸ Be, djãm me'õ ne kute Metĩndjw̃ynh pumũnh got? Arkati. Kra djw̃ynh pydjibit ne kute omũnh. Bãmmẽ ro'ã ne nhỹ. Krabit kute omũnh ne arỹm memã 'ã ajarẽ.

Djuão kute memã amijarẽnh kadjy ne ja.

Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1

¹⁹ Be, Djeruxarẽkam mebê idjaer rũnhja ne me Djuãomã me kwỳ jano. Ne me kadjy Metĩndjw̃ynh mar djw̃ynh kwỳ jano. Ne mebê Rewidjw̃y kwỳ jano. Me kute abej Djuão kukjêr kadjy ne me me kwỳja jano nhym me arỹm 'ỳr mõ. 'Ỳr mõ:n kam arỹm 'ỳr bõx ne kum,

—Mỳj me ajõ ga nã? Djãm abê me inhõ Bẽnjadjw̃yrbê kumkatibê Kritu? ane. ²⁰ Nhym Djuão memã 'êx kêt ne mrãmri tu memã arẽnhkumrẽx ne memã kum,

—Ba ibê Kritu kêt. Metĩndjw̃ynh kute ijã me õ Bẽnjadjw̃yrbê kumkati mẽn kêt, ane.

²¹ Nhym me kum,

—Be, abê Kritu kêt kam mỳj me ajõ ga nã? Djãm abê Metĩndjw̃ynh kukwakam kabẽn jarẽnh djw̃ynh? Djãm abê Erij? ane.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

Nhym me kum,

—Metĩndjw̃ynh kute me imã kukwakam kabẽn jarẽnh djw̃ynh'õ janormã. Djãm ga? ane.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

²² Nhym me kum,

—Bir, dja ga me imã amijarê. Me ije memã akabên jarênh kadjy. Me kute awÿr me ijanor ba me ije memã akabên jarênh nhym me kute amar kadjy on me imã amijarê, ane.

²³ Nhym memã kum,

—Be, amrêbê: ne Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhbê Idjaij ijã kabên jarên me bakukãmãremã kum,

“Kapôt kukritkam dja me'õ kàj bê me akren memã kum,

‘Bênjadjwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren kum amex. Kute mrãmri ne me kute me bênjadjwÿr rÿnhmã katàt pry jadjwÿr nhym mexja pyræk. Dja gar ã kutêp amexo ane’, ane.”

Ba ijã ne Idjaij memã ane, ane. Djuão ã memã ane.

²⁴ Be, mebê idjaer rÿnh kute Djuão'ÿr me kwÿ janorja, kute kukjêrjabê ne mebê pardjêu. ²⁵ Djuão amijã memã ane nhym me kum,

—Be, abê Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritu kêt ne abê Erij kêt ne abê Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'õ kêt ne kam Metĩndjwÿnhmã ngômã me angjêho aba. Mÿkam? ane.

²⁶ Nhym memã kum,

—Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metĩndjwÿnhmã me arênh kadjy ba ngômãbit me angjêho iba. Ikajgo nhym be, me'õ ra:x arÿm bôx. Ne kam ar me banhipôkri ba ga me aje mar kêt. ²⁷ Tãmwã 'ã ne ba me amã, “Me'õ gêdja ikôt bôx. Nãm raxo katàt ijakre”, ane. Bãm te irax ne 'ã inhibôn ije kum parkà 'ãpre bônh ne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arÿm kum apê. Nhym be, kati. ãm ingrire.

Nãm raxo ijakrenh mex ne. Nãm ã Djuão memã ane.

²⁸ Ngô raxbê Djodão nhikjê'ã krībê Betanhakam ne ã memã ane. Ngômã kute me angjênh djakam ne ã memã ane. Djeruxarẽ kurũm me bôxjamã ã ane.

Djuão kute arkum Metĩndjwỳnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mat 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

²⁹ Nhym kam arỳm akamàt ne akati. Nhym Djuão ar jãnh dja nhym nĩnh Jeju Djuão kutã tẽ. Nhym omũn 'ã memã kum,

—Ota, Metĩndjwỳnh nhõ Mrykĩ'ãtomti jabatành ny tẽ. Tãm ne Metĩndjwỳnh me bawỳr ano nhym me kute bĩn nhym kute me kunĩ jaxweo pãnhmã.

³⁰ Tãmwã 'ã ne ba ar amã, “Me'õ dja ikõt bôx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mỳkam? Bir, amrêbê: ikêtri ar ba tũm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane. ³¹ Be, djãm ba ne ba amrêbê nokre pumũ? Kati. Ije amrêbê omũnh kêt. Metĩndjwỳnh kabênkõt ije me abê idjaermã Kritu'ã idjujarênh ga me aje marmã. Jabit ne ba kuma. Me aje Kritu marmã ne ba ngômã me ajangjênhõ iba, ane.

³²⁻³³ Ne kam Djuão ajte memã kum,

—Djãm amrêbê ije nokre pumũnh got? Kati. Metĩndjwỳnh amrêbê ngômã me angjênh'ã imã karõ. Ne kam ije Kritu nokre pumũnh kadjy ta ajte imã, “Be, me'õ'ã dja Ikarõ ruw ne arek kam nhỹ ga omũ. Tãmja ta gêdja memã Ikarõ jano nhym arỳm meo ba”, ane. Kute imã anhỹr kõt ne ba kam arỳm nokre pumũ. Metĩndjwỳnh Karõ kute tut pyràk arỳm Jeju'ã ruw ne arek kam nhỹ ba arỳm omũn kam nokre pumũ. ³⁴ Ije nokre pumũnhkam

ba arým memã arënhkumrëx ne memã kum, “Be, mrãmri tãmwãbê Metĩndjwýnh Krakumrëx”, ane. Jeju kutã tẽmkam Djuão ã memã ane.

Ar kumrëx kute Jeju kôt amijo bikamënh'ã ujarënh.

³⁵⁻³⁶ Nhyam kam ajte akati nhyam Djuãomë kôt ba djwýnh amãnhkrut ar Jeju tẽmkôt omũnho dja nhyam arým arkum,

—Ota, Metĩndjwýnh nhõ Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny tẽ, ane. ³⁷ Nhyam Djuãokôt ba djwýnh ar kuman mã Jeju kôt ajkamë. ³⁸ Nhyam Jeju ar'ýr akëx nhyam ar kôt tẽ nhyam ar omũn arkum,

—Mýj nã? Mýj ne gar amã kĩnh ne ikôt tẽ? ane.

Nhyam ar kum,

—Rabi, nhýnh ne ga anhũrkwãja? ane. Ujarënh djwýnh'ã ne ar kum, “Rabi”, ane.

³⁹ Nãm ar ũrkwã jabej kukij nhyam arkum,

—Amrë ar ikôt tẽn omũ, ane.

Nhyam ar arým kôt tẽ. Kôt tẽ:n arým ũrkwã'ýr bõx ne arým omũ. Ne kam arek kam nhý. Arým ar'ã amykrykam ar arek kam nhý. Nhý: nhyam ar'ã akati.

⁴⁰ Be, ar amãnhkrut kute Djuão kabën mar ne mã Jeju kôt bikamënhja nhikjê nhidjibê ne ãngre. ãngremë Ximão Pedru ar axikôt apõx. ⁴¹ Nãm ar ýr'ã akati nhyam ãngre kamy Ximão kumrëx jabej tẽn arým kum katon kum,

—Arým ne bar Mexijmã ikato, ane. Me õ Bënjadjwýrbê kumkatibê Kritu'ã ne me kum Mexij jarë.

⁴² Nãm Ximãomã anen arỳm Jeju'ỳr o tẽn 'ỳr o bôx ne kum akre. Nhyk kam Jeju arek omũho djan kum,

—Ga abê Ximão. Djônaj ne adji. Dja ba jakam amã Xepa jarẽ, ane. Be, kẽn'ã ne kum Xepa jarẽ. Me bakabẽnkam ne kum Pedru jarẽ.

⁴³ Nhyk ajte ar'ã akati nhyk Jeju pykabê Garrêja'ỳr tẽmmã. Ne 'ỳr tẽn kêtri Piripi kumrẽxmã katon kum,

—Amrẽ mã ikôt ajkamẽ, ane.

⁴⁴ Krĩraxbê Bexadakam ne Piripi nhũrkwã. Kamdjwỳ ne ãngremẽ Pedru ar ũrkwã. ⁴⁵ Nãm Jeju Piripimã kabẽn nhyk kam arỳm tẽn Natanajemã kum,

—Arỳm ne bar kum ikato. Me bakukãmãre Môjdjê kute me bakukràdjã'ã pi'òk no'òkkam kute tãmwã'ã pi'òk no'òk. Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh 'òdjwỳ ar kute tãmwã'ã pi'òk no'òk. Bar pi'òk kôt kum ikato. Kubê ne Nadjarekam Jeju, ane.

⁴⁶ Nhyk Natanajeu kum,

—Tô nhỹnh, djãm Nadjare kurũm mỳjja mex'õ kator prãm got? ane.

Nhyk kum, “Amrẽ ikôt tẽn omũ”, ane.

⁴⁷ Ne kam arỳm 'ỳr o tẽn. 'Ỳr o tẽn'ỳr o bôx. Nhyk Jeju arỳm Natanajeu tẽnkôt omũn kum,

—Be, ga abê idjaerkumrẽx. Ajêxnhĩ kêtkumrẽx, ane.

⁴⁸ Nhyk Natanajeu kum,

—Je, nhỹnh ne ga arỳm ima? ane.

Nhyk kum,

—Be, Piripi kute iwỳr ajwỳr kêttri ne ba arỳm apumũ. Pĩbê pigêre parbê anhỳrri ne ba arỳm apumũ, ane.

⁴⁹ Nhyum kum,

—Ujarênh djwỳnh, mrãmri ne abê Metĩndjwỳnh Krakumrêx. Abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax, ane.

⁵⁰ Nhyum Jeju kum,

—Ba ije amã, “Pigêre parbê anhỳrri ba arỳm apumũ”, anhỳrbit. Ga kam arỳm tu amim imarkumrêx. Adjỹm, dja ba ajte mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhípê:x ga omũ. Mỳjja raxo kute ajbir ije amã arênhja jakrenh mex dja ga omũ, ane. ⁵¹ Ne kam ajte kum,

—Ba ije amijo inhĩ dja ã ijã kàjkwa abenbê ajkiy nhyum Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh arỳm ikurũm wabin ijã axidjuw gar arỳm omũ. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

2

Kute ngôo pidjô kangô.

¹ Nhyum akatin akatin akati nhyum onĩj Garrêjakam krĩraxbê Kanakam me'õ myja me'õ nire'ỳr mõrmã. Nhyum me me kukràdjà kôt arỳm ar'ã akuprõn kute abenã ar mênhmã o dja. Nhyum Jeju nã me kôt kam ar ba. ² Nhyum me Jejumê kôt ba djwỳnh arkum krà nhyum ar arỳm me'ỳr bõx. ³ Me'ỳr bõx nhyum uba kangô arỳm mebê apêx. Nhyum nãja Jejumã kum,

—Uba kangô ne arỳm mebê apêx, ane. ⁴ Nhyum kum,

—Adjỹm me'õ nire. Djãm arỳm idjapênh'ã myt bõx got ga imã arê? ane.

⁵ Nhyam kam nã kikrekam me ò àpênhmã kum,
—Gédja ar amã arẽ gar kabên kôt apê. Nãm ã nã arkum ane.

⁶ Nhyam kam kěno ngônhbê 6 ne ku'ê. Me kute amiku'õnh djà kadjy ne ngônha. Mebê idjaer kute Metĩndjwýnhmã amiku'õnh djà kadjy. Ngõnh kre rũnh kute ngõnhti pyræk. Kěno ngõnh pydji kre'ã akrekam ne kute ngõnhkrõkrõkti ipuo amãnhkrut ne amãnhkrut pyræk.

⁷ Nã me àpênh djwýnhmã kabên nhyam kam Jeju arkum, “Ar ngõo ipu”, ane. Nhyam kam ar ngõ runho tẽn o ipu mex ne.

⁸ Nhyam arkum,

—Ar kwý run memã ýr djwýnhmã o tẽn, ane.

⁹ Nhyam arým ar kwý run memã ýr djwýnhmã o tẽn nhyam arým kakim amim,

—Je tô, nhýnh ne uba kangôja? ane. Ne kam amiwýr me'õ my kute ni'ýr mõrja 'uw nhyam 'ýr bõx nhyam kum,

¹⁰ —E kum, uba kangô mexkumrẽx ne ga o apdjun ajbir o akato. Djãm me kute ã o anhýr got? Kati. Me kute abenã me rěnhkam ne me kute memã kangô djànhkumrẽxja kumrẽxo apõx. Ne me kute o kõm kumexkambit kute memã kàjbê kangô djàho apõx. Be, ga ne ga atemã ne ajbir kangô djànhkumrẽx jao akato, ane.

¹¹ Be, me kute raxmã kator kadjy mýjja pumũnh kêt nhípêx krax ne ja. Garrêjakam krĩraxbê Kanakam ne ngõ kajgoo uba kangô nhípêx ne o memã amiraxo amirĩt. Nhyam kam kôt ba djwýnh ar kute omũnhkam tu amim markumrẽx.

¹² Nhyam kam Jeju krĩraxbê Kapana'ýr rwýk tẽn. Nãmẽ kamymẽ kôt ba djwýnhmẽ ne ar kôt mõ. Ar

'ÿr rwÿk mō:n arÿm 'ÿr bōx. Ne Kapanakam ar ba: nhym ar'ã akati ngrêrebit apêx. Nhym kam ar ajte mō.

Kute Metĩndjwÿnh nhō kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45

¹³ Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji 'ÿr. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwÿnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji 'ÿr. Nhym Jeju arÿm mekôt 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n kam arÿm 'ÿr bōx. ¹⁴ Ne kam Metĩndjwÿnh nhō kikretimã wadjà. Nhym me kumex. Me kute pi'ók kaprĩ pãnh memã mry nhôr djwÿnh kumex. Mry bàri, mrykĩ'ãtomti, tut nhôr djwÿnh kumex. Nhym me kute me ò pi'ók kaprĩ pãnh memã kikreti nhō pi'ók kaprĩja nhôr kadjy me kumex. Nhym arÿm me omũ. ¹⁵ Ne kam me kadjy arÿm djudjêdjêo me kaprêprêk djà nhipêx ne arÿm me aêro tẽn bõm me kurẽ. Nãm me kunĩmẽ me ò mrykĩ'ãtomtimẽ me ò mry bàri jano. Nãm me kute me ò pi'ók kaprĩ pãnh memã kikreti nhō pi'ók kaprĩ nhôr djwÿnhjabê pi'ók kaprĩ ngràn mebê pĩponh ikjêo rênho tẽ. ¹⁶ Ne tut nhôr djwÿnhmã kum,

—Mũm me mÿjjao akato. Djãm Ibãm nhō kikreo bikênh got ga me kikre kreò àpnu? Kwãrĩk wãnh Ibãm nhō kikrekam mÿjja pãnh abenmã pi'ók kaprĩ nhôr kêt, ane.

¹⁷ Nhym kôt ba djwÿnh omũn arÿm pi'ókkam Metĩndjwÿnh kabên ma. Amrêbê: Kra kute Bãmmã kum,

“Dja ba anhõ kikre'ã ino tÿx nhym me arÿm ibĩ”, anhÿr ja ne ar arÿm kuma.

¹⁸ Nhym kam mebê idjaer rũnh Jejumã kum,

—Goja on mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx bar omũ. Ne kam arỳm abẽnjadwỳr rax ma. Aje mỳj me'õ kabẽnkõt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

¹⁹ Nhym memã kum,

—Ã. Dja ba ã me amã mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx. Dja me Metĩndjwỳnh nhõ kikretija ngrà ba kam akubyn ipêx. Ije ipêxo idjãm'ã gêdja akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx ba arỳm ipêx pa, ane.

²⁰ Nhym me kum,

—Tô nhỹnh? Djãm kikre ja nhipêx'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhipêxo ku'ê'ã amex krãptĩ:bê 46 apêx nhym me arỳm ipêx pa, ane. ²¹ Be, djãm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti wã'ã ne memã kabẽn jarê? Kati. Aminhĩ'ã ne Metĩndjwỳnh nhõ kikreti jakren memã arê. Be, Jeju nhĩ kute mrãmri ne Metĩndjwỳnh nhõ kikre pyræk. Dja ty nhym me adjà. ²² Nhym kam arỳm akubyn tĩn. Nhym kõt ba djwỳnh akubyn tĩnkõt omũn akubyn amijo tẽn arỳm Jeju kabẽn ja ma. Kute aminhĩ'ã kikreti jakreja man amim,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwỳnh amrêbê: pi'òkkam Jeju kòn kabẽn dji. Mrãmri ne Jeju kabẽnkumrêx, ane. Dja kõt ba djwỳnh ar kikreti'ã kabẽn man ã amim ane.

²³ Me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akatikam ne Jeju Djeruxarêkam ar ba. Me kute aben kamã'ã Metĩndjwỳnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhym Jeju mekam ar ban arỳm mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipê:x. Nãm me punu krãptĩ:o mex nhym me arỳm omũ. Me krãptĩ ne me omũn arỳm amim,

—Be, mrãmri ne Jejubê Metĩndjwỳnh Krakumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane. ²⁴ Nhy m Jeju arỳm me kabẽn man amim,

—Be, djãm mrãmri me krãptĩja kute tu amim imarkumrêx got, ba on meo iba? Kati. Me krãptĩ kabẽn kajgo, ane. Be, djãm Jeju kute me mar kêt got? Nãm kute me kunĩ mar. ²⁵ Djãm kute me'õmã, “Mỳj ne me kuma”? anhỳr prãm got? Kati. Kute prĩne me õkre kadjwỳnhbê me kabẽn mar. Kute me kwỳ kabẽn kajgo mar.

3

Nikodemumã umar djà ny'ã ujarênh.

¹ Be, me'õ, idjibê Nikodemu. Kubê pardjêu'õ. Me rũnhmẽ ro'ã ne mebê idjaer kunĩmã nhỹ.

² Akamãtkam ne Jeju'ỳr tẽn 'ỳr bõx ne kum,

—Ujarênh djwỳnh, mrãmri ne Metĩndjwỳnh ajano. Aje memã kukràdjà'ã adjujarênh kadjy ajano ga bõx. Arỳm ba me ije amar. Ga ne ga aje mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipê:x, me punu krãptĩ:o mex. Kam ne ba me arỳm kôt ije amar. Djãm me'õ kajgo kute ã meo anhỹrmã got? Kati. Be, Metĩndjwỳnh amẽ amijo kajkep. Kam ne ga ã meo ane. Nãm ã Nikodemu Jejumã ane.

³ Nhy m kum,

—Ë, djãm aje Metĩndjwỳnh rax ne kute meo bamã akator ne aje marmã ne ga tẽ? Be, ga ne ga te aje kum akatormã. Adjumar djà nykambit. Adjumar djà ny kute me prĩre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyræk. Kambit dja ga kum akaton ama. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx, ane.

⁴ Nhyim kum,

—Je, mỳj dja ba idjumar djà ny kadjy on? Djãm arỳm ijabatànhkam ije inā tikkremã idjār ne ajte ikator got ba idjumar djà nymã? ane.

⁵ Nhyim kum,

—Djãm ja ne ba amã arẽ? Kati. Dja me amim Metĩndjwỳnh kabẽn ma. Metĩndjwỳnh kabẽn ne kute ngò pyràk. Dja me amim kabẽn ma nhyim Karõ arỳm memã amak bô nhyim me arỳm umar djà ny kute me prĩre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyràk. Nhyim kam Metĩndjwỳnh arỳm amim me utàn ar meo ba. Mrãmri ne ba amã ja jarẽnhkumrẽx.

⁶ Djãm me my kute memã kra jadjwỳr nhyim me bixadjwỳrkam Metĩndjwỳnh kôt umar? Kati. Me kôt umar kêtikumrẽx. Nhyim be, Metĩndjwỳnh Karõ kute meo ny kôt ne me mrãmri umar djà nykumrẽx ne arỳm kôt umar. ⁷ Ba amã, “Dja ga adjumar djà ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyràk”, ane. Ije amã anhỳrkam kwãrĩk wãnh te aje marmã ikam ano tyk ne anhỳr kêt. ⁸ Be, ga, kôkreja pumũ. Djãm ga aje àbêrja kraxkôt omũnh ne nhĩ'ãm pròtkôt aje omũnh? Kati. Metĩndjwỳnh Karõdjwỳ djãm aje omũnh? Kati. Kute memã umar djà ny jangjêhdjwỳ djãm aje kôt omũnh? Kati. Aje kôt omũnh ne mar kêtikumrẽx, ane.

⁹ Nhyim Nikodemu kum,

—Kon. Bir, mỳj dja kute memã umar djà ny jangjênh on? ane.

¹⁰ Nhyim kum,

—Be, ga ne ga mebê idjaerkam me kukràdjà'ã adjujarênh djwỳnh ne ren aje ikabẽn mar. Nhyim

be, kati. Aje imar kêt, ane. ¹¹ Mrãmri amrêbê ar ije mỳjja mar ne omũnhkumrêx. Ne kam arỳm me amã arê ga me kam aje amim ar imar kêt rã'ã. ¹² Pykakam me kukràdjà kôt ba arỳm amã ikabên jarê ga aje amim imar kêt. Ne ba ren kàjkwakam ikukràdjà kôt amã ikabên jarê. Djãm kam ga ren tu amim imarkumrêx? Kati. Ga ren kamdjwỳ aje amim imar kêtumrêx.

¹³ Be, nhỹnh ne me'õ kute kàjkwakam kukràdjà marmã 'ỳr wabin 'ỳr bôx? Ne kuman akubyn ruwn arỳm memã arê. Kati. Pykakam me'õ kute kadjy àbir kêtumrêx. Ba ije amijo inhĩbit ne ba arỳm kàjkwakam kurũm ruw. Ba ne ba kam inhỹr tũm. Ne kam arỳm me amã arê.

¹⁴ Be, me bakukãmãre Mòjdjê kapôt kukritkam kryto kangã karõ nhipêx. Ipêx ne pĩ'ã kunhôn arỳm kàjmã kudja. Kudja nhym kangã karõ kỳjrũm pĩ'ã wajêt. Badjwỳ, ije amijo inhĩdjwỳ, dja me pĩ'ã inhô ba arỳm kỳjrũm ã ijêto ane. ¹⁵ Mỳj kadjy dja ba kỳjrũm wajêt? Bir, dja me kwỳ ã pỹnhkôt tu amim imarkumrêx ne arỳm Metĩndjwỳnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy dja ba kỳjrũm wajêt. Nãm ã Jeju Nikodemumã ane.

¹⁶ Metĩndjwỳnh ne kum pykakam me kunĩ jabê:. Mỳj ne kum me abê on? Bir, nãm me kadjy Kra djwỳnh jano. Kra pydji jano nhym arỳm pykamã bôx ne me kadjy ty. Mỳj kadjy ne ty? Bir, dja me kwỳ ã pỹnhkôt tu amim Kra markumrêx nhym arỳm me utà. Dja me biknor tokry djakam me biknorbê me utà nhym kam me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ty. Nãm ã Metĩndjwỳnh kum me kunĩ jabêo ane.

17 Mỳj kadjy ne Metĩndjwỳnh pykamã Kra jano? Djãm kute memã axwe pãnh jarẽnh nhym me me biknor tokry djakam biknor kadjy? Kati. Kute kubê me kunĩ pytãrmã ne ano. 18 Be, me kute arỳm tu amim Kra markumrẽxja Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarẽnh kêtumrẽx nhym me biknor kadjy kêtumrẽx. Nhym be, me kute amim mar prãm kêtjamã ne arỳm kute memã axwe pãnh jarẽnhkumrẽx. Arỳm kute me'ã amim,

—Tãmwã dja axwe pãnh me biknor tokry djakam akuno, anhỹrkumrẽx. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh Kra djwỳnh me kute amim mar prãm kêtumrẽx dja me arỳm akuno.

19 Mỳj ne Metĩndjwỳnh amim arẽn kam arỳm memã me biknor tokry djakam biknor jarẽ? Bir, nãm amim,

—Ba arỳm pykakam memã Jeju jano nhym bõx. Jeju ne kute memã pry kurwỳ djà pyrak. Jejukõt me katat amijo ban tĩnkumrẽx. Nã bãm memã ano nhym me kum kĩnh kêt. Ga, akamat kô tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me jadjwỳ ne me kum arĩk ar baja kĩnh. Mỳkam? Bir, me axwe'ã maje kum katat amijo ba kĩnh kêt. Nãm ã me'ã amim ane.

20 Ga, me kunĩ arĩk ar baja kum Jeju kurê ja pumũ. Jeju kute memã pry kurwỳ djà pyrak me kum kurê. Djãm me kute amim Jeju mar ne kôt kute amijo ba prãm? Kati. Ren me amim Jeju ma nhym ren arỳm memã apỳnh axwe jarẽ. Axwe pãnh kute memã bẽn tỳx pymaje ne me kute amim mar prãm kêt. 21 Nhym be, me katat kute amijo baja ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm. Jeju kute memã pry kurwỳ djà pyrak ja ne me kute kôt amijo

ba prãm. Mỳj kadjy? Bir, dja me kôt ar amijo ba nhym me arỳm omũ. Kôt me ukaprĩa pumũ. Metĩndjwỳnh djukaprĩ kôt me ukaprĩ dja memã amirĩtkumrẽx nhym me arỳm omũ. Ja kadjy ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm.

Djuão Jeju'ã ujarẽnh.

²² Jeju Nikodemumã kabẽn pan kam kôt ba djwỳnhmẽ arỳm ar tẽ. Tẽ:n kam arỳm pykabê Djudêjakam bôx. Bôx ne arek ar kam ba. Metĩndjwỳnhmã ngômã me angjêho ba. ²³ Nhym Djuãodjwỳ amũ ngômã me angjêho ba. Amũ krĩraxbê Xarĩ kuri pykabê Inôkam ne ngômã me angjêho ba. Kam ngô kumexkam ne meo ba. Nhym me 'ỳr bôxo ku'ê nhym ngômã me angjêho ku'ê. ²⁴ Me kute Djuãobê ijê kêtri ne meo ku'ê.

²⁵ Nhym kam Djuãokôt ba djwỳnhmẽ mebê idjaermẽ ar arỳm aktã kabẽno aben japanho dja. Nãm ar abenmã kum,

–Mỳj godja me ngô me on nhym Metĩndjwỳnh memã mex jarẽ? anen ²⁶ arỳm Djuão'ỳr tẽn 'ỳr bôx ne Jeju'ã kum,

–Ê, ujarẽnh djwỳnh, aje ngôbê Djodão nhijukri me'ômẽ ro'ã aban aje 'ã adjujarẽnh ar aba. Be, adjwỳnhdjwỳ arỳm ngômã me angjêho ba nhym me kunĩ arỳm mũm abê tẽn 'ã kume:x, ane.

²⁷ Nhym Djuão memã kum,

–Kwãrĩk wãnh rã'ã. Metĩndjwỳnh kute me'ã kum karôja ne me arỳm mũm 'ỳr bôx. ²⁸ Ba arỳm me amã amijarẽ ga me ikabẽn ma. Ba me amã, “Djãm ibê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati got? Djãm ibê Kritu got? Kati. Kũkãm ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽ”, ane. Ba arỳm me amã ja jarẽ ga me arỳm ama.

²⁹ Djãm me wã ne inhõ me? Kati. Me wã ne Jeju nhõ me. Ga, me mjênbit kute prõo baja pumũ. Jeju kute prõo ba mãn pràbê me wão ba. Jejubit ne me wão aminhõn meo ba. Ba ne inhõ me kêt. Be, ba ne ba amybÿm kam ikĩnhkumrêx. Ga, me mjên prõ'ÿr baja pumũ. Nhyim amybÿm mjên nhõbikwa kajgo arÿm mjên kabên ma. Kabên man kam arÿm kĩnhkumrêx ne. Jeju'ã me krãptĩkam ne ba arÿm ã ikĩnho ane. ³⁰ Mrãmri dja raxo amũ ijakrenho tẽ. Nãm ã Djuão memã ane.

³¹ Kàjkwa kurũm rwÿkja ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Nhyim be, pykabê me bixadjwÿrja ne me pykabê ar ba. Pykabê ar ban pykabê mÿjjabit jarẽ. Nhyim be, kàjkwa kurũm rwÿkja raxo kute me kunĩ jakrenh. ³² Kute kàjkwakam mÿjja pumũnh ne mar ne memã 'ã amijarẽnho ba. Nhyim me krãptĩ: kute amim kabên mar kêt. ³³ Nhyim be, me kwÿ kute amim,

—Mrãmri ne Jeju kabên katàtkumrêx, anhÿrkam djãm Jejubit ne me amim kuma? Kati. Kàjkwakam Metĩndjwÿnhdjwÿ ne me amim kuma. Nãm me amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwÿnh kabên katàtkumrêx, ane.

³⁴ Metĩndjwÿnh kute anorkam ne Kra arÿm Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarẽnho ba. Kute kubê Karõ nê kêtumrêx nhyim kute 'amÿnh tÿx ne o ba. ³⁵ Kàjkwakam Bãm kum Kra jabê. Ne kam arÿm Kramã õ mÿjja'ã kum karõn kam kum kunĩ kanga nhyim ar o ba. ³⁶ Kra Bãm nhõ mÿjja kunĩo ba nhyim kam me kute tu amim Kra markumrêxja arÿm Metĩndjwÿnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhyim be, me kute amim Kra mar kêtja dja

me tĩnkumrẽx'yr bõx kêtikumrẽx. Metĩndjwýnh dja mekam ngryk rã'ã ne.

4

Xamarijkam me'õ nire ja'ã ujarẽnh.

¹⁻³ Nhyam kam Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju arým pykabê Djudêja kurũm tẽ. Mýkam ne tẽ? Bir, arým kute õ me jao Djuão jakrenhkam. Jeju amikõt me kamẽn ngõmã me angij nhyam me arým kume:x. Nhyam mebê pardjêu arým me kumex jarẽnh ma. Nhyam kam arým amim,

–Be, me arým kute ijã me kumex jarẽnh mar. Ba on, ane. Ne kam arým mebê tẽ. Djãm Jeju ta ne ngõmã me angjênh ba? Kati. Kõt ba djwýnh ne ar ngõmã me angjênh ba. Nãm Jeju Djudêja kurũm tẽn kam ajte pykabê Garrêja'yr tẽmmã.

⁴ Ne kam arým tu Garrêja'yr pykabê Xamarijkõt tẽm prãm. ⁵ Nãm Xamarijkõt tẽ:n kam arým krĩrax'õ'yr bõx. Idjibê ne Xika. Kuri ne Jõdje nhõ pyka. Amrêbê: me bakukãmãre Djako kra Jõdjemã pyka kwý tan kum kungã. ⁶ Õ pykakam ne Djako nhõ ngõmkwati. Nãm Jeju krĩrax'yr bõx ne arým pykakõt tẽm kurêje katy. Ne kam tẽn arým ngõmkwati jakà'ã nhỹ. Arým kàjkwa nhipõkri myt nhỹrkam ne 'ã nhỹ.

⁷ Nhỹ: nhyam nĩnh Xamarijkam me'õ nire arým 'yr tẽ. Kute kam ngõ kwý jadjãrmã ne 'yr tẽn 'yr bõx. Nhyam kam kum, “Ba ikõ”, ane. ⁸ Be, arým kõt ba djwýnh mã krĩraxmã mõrkam. Kute ar õ kwý krẽn djã byrmã ne ar tẽ.

⁹ Nãm kum, “Ba ikõ”, ane.

Nhyam kum,

—E 'õ. Mỳkam ne ga me ajõbê idjaerkam ngô'ã ijuw? Ba ibê pykabê Xamarijkam me'õ nire ne ga ngô'ã ijuw, ane. Be, mebê idjaer ne me kum mebê Xamarij kĩnh kêt.

¹⁰ Nãm nireja ã kum ane nhym Jeju kum,

—Ga aje Metĩndjwỳnh kute meo kĩnh djà mar kêt ne ba ije ngô'ã ajwỳr djwỳnh aje imar kêt. Ne ga ren iman ren ba ngô'ã ijuw ba ren amã me tĩnkumrẽx kadjy ngô ren amã kungã, ane.

¹¹ Nhym kum,

—Ô kum bẽnjadjwỳr, anhõ ngôo àbir djà kêt nhym ngômkwati kre ry:. Nhỹnh ne me tĩnkumrẽx kadjy anhõ ngôja? ¹² Me banhingêt kukãmãre Djako kukwakam ne ngômkwatija. Ta ne kute kam o kõmo ku'ê nhym kramẽ õ mrymẽ kute kam o kõmo ku'ê. Djãm araxo aje me banhingêt Djako jakrenh? ane.

¹³ Nhym kum,

—Gêdja me ngô kajgo jao ikõn akubyn kum kôr. ¹⁴ Nhym be, ba ije amã ngô jarẽnhja gêdja me kwỳ ì pỹnhkõt o ikõn akubyn kum kôr kêt kumrẽx. Ije amã ngô jarẽnh ja gêdja me o ikõ nhym mã mekam apõx kute mrãmri ne ngômkwatikam ngô mã apõx pyræk. Nhym kam me arỳm Metĩndjwỳnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁵ Nhym kam kum,

—Bẽnjadjwỳr goja amrẽ imã aje ngô jarẽnhwã ngã ba o ikõn goja imã kôr kêt ne amrẽ ngôo imrãnh kêt, ane. Djãm ngôkumrẽx'ã ne kute kum me tĩnkumrẽx kadjy ngô 'ã ajarẽ? Kati. Metĩndjwỳnh Karõ'ã ne ngô jakren kum 'ã ajarẽ. Nãm ã nire ngô'ã Jeju 'wỳro ane. ¹⁶ Nhym kum,

—Tẽn amjên mã arẽ gê amrẽ tẽ, ane.

17 Nhym kum, “Imjên kêt”, ane.

Nhym kum,

—Nà. Mrãmri amjênkumrêx kêt. 18 Amrêbê ne aben totokmã amjên amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ga kanga. Ne kam ajbir awÿr bao ku'êja ne kubê amjên kêt. 'Ã ne aje mrãmri imã, “Imjên kêt”, anhÿrja.

19 Nhym kum,

—Bênjadjwÿr, ga abê Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'õ ba arÿm ama. 20 Krãnh wã'ã ne me ikukãmãre kute Metĩndjwÿnhmã rax jarênh djà. Nhym me abê idjaer ne ga me atemã ne aje memã kum,

—Krĩraxbê Djeruxarêkambit ne me kute Metĩndjwÿnhmã amijarênh djà, anhÿro aba, ane.

21 Nhym Jēju kum,

—Djãm me aje krãnh wã'ã me Bãm djwÿnhmã rax jarênh rã'ãmã? Nàr djãm me aje Djeruxarêkam kum amijarênh rã'ãmã? Kati. Gêdja ga me ï kam kum amijarênh kêt. Kam kum amijarênh kêt'ã ne amrê akati mör rã'ã. Mrãmri ne ba ije amã arênhkumrêx. Dja ga tu amim ikabênja markumrêx. 22 Me abê pykabê Xamarijka me kra ne ga me aje we apytàr djwÿnhja, aje kum rax jarênhja aje mar kêt. Nhym be, me ibê idjaerkam ne ba me ije Metĩndjwÿnhmã amijarênhja arÿm ije mar. Ije me utàr djwÿnhkumrêx mar. Me ibê idjaerkam ne me utàr djwÿnh kato. Kam ne ba me ije mar.

23 Me kute markumrêx dja me ï me Bãm djwÿnhmã rax jarênhkumrêx ne 'êx kêtumrêx. Me kadjwÿnhbê Metĩndjwÿnh Karõ kôt dja me mrãmri amijo ngriren raxmã katorkumrêx ne kum rax

jarēnhkumrēx. 'Ā akati amrē mōr rā'ān arým bōx 'ÿr. Me Bām djwýnh kum me ja kīnh. ²⁴ Djām kàjkwakam Metīndjwýnh kute me bapyràk? Djām ĩmē 'imē kute me bapyràk? Kati. Karōbit. Nhym me kute omūnh kêtumrēx. Me kute omūnh kêtam dja me tu amikadjwýnhbê karō kôt mrāmri amijo ngriren raxmā katorkumrēx. Kum katorkumrēx ne kum rax jarēnhkumrēx. Nām Jeju ā me'ō niremā ane.

²⁵ Jejubê ne Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritu nhym kute mar kêt. Kritu nhidji 'ōdjwýbê ne Mexij. Me'ō nire kute mar kêt ne kum,

—Tukwa, gédja Mexij bōx ne me imā mýjja kunī jarē ba me kuma. Ja ne ba arým ije mar, ane.

²⁶ Nhym kum,

—E kum, ba ne ba arým amā ikabēno nhỹ. Ibê ne Mexij, ane.

²⁷ Nām nirejamā ja jarēno nhỹ nhym kôt ba djwýnh arým 'ÿr bōx ne ar omū. Jeju kute kum kabēno ÿrkôt arým ar omū. Ne te kute ar marmā arkam no tyn dja. Ne bit kute nija'ā kukjêr ne kute kum,

—Mýj ne ga kum arēno nhỹ? Mýkam ne ga kum akabēno nhỹ? anhỹrmā ne arkum uman arek ku'ê.

²⁸ Nām kôt ba djwýnh Jeju'ÿr bōx nhym nire arým ō ngyo ngōnhmā iren mā: krīrāx bê Xikamā tēn wadjā. Ne kam memā kum,

²⁹ —Ô kum onīj me'ō. Ije amijo ibaja kunīkôt ipumūn imā arē. Bārām mrāmri kubê me banhō Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrēx. Gwaj 'ÿr gar omū, ane. ³⁰ Nhym me arým krīrax kurūm katon 'ÿr tēn arým 'ÿr bōx.

³¹ Me 'ÿr bōx kētri ne kôt ba djwýnh arým kum,

—Ujarēnh djwỳnh, gop anhõ kwỳ krē, ane.

³² Nhyr arkum,

—Be, atemã inhõ kwỳ krēn djàja ar aje mar kêt, ane. Be, djām mrāmri õ kwỳ krēn'ã ne arkum ane? Kati. Nãm Metĩndjwỳnhmã àpênhõ õ kwỳ krēn djà. Metĩndjwỳnhmã àpênh ar ba'ã ne arkum ane.

³³ Nãm arkum ane nhyr ar arỳm abenmã kum,

—Djã ne me'õ arỳm kum mỳjja'õ ngã nhyr kukrē? ane.

³⁴ Nhyr arkum,

—Be, kàjkwakam Metĩndjwỳnh kute amrē pykamã ijanor arỳm ijã amim karõ. Kute idjapênh djà'ã amim karõ kôt dja ba amijo iban arỳm inomã kumē. Be, idjapênh jakam ikĩnhõ inhõ kwỳ krēnkam ikĩnh jakrenh mex ne. 'Ã ne ba ije ar amã, “Atemã inhõ kwỳ krēn djà”, anhỳrja. Nãm ã Jēju arkum ane.

³⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kwārĩk wãnh gar amim, “Dja bàygogo'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut apêx bar kam éo mō”, anhỳr kêt. Be, ba ne ba ar amã, “Ar kàjmã akrãn me kute ikabēn mar prãmja pumũ. Me krãptĩ kute bàygogo pyræk wã pumũ. Dja gar memã ijã ajarē nhyr me arỳm tu amim imarkumrēx. Ja kadjy ne me mexkumrēx. Me mexkumrēx kute mrãmri ne bàygogo prỳ ngràn akakam ê kadjy mexja pyræk.

³⁶ Dja gar on jakam memã arē nhyr me amim ima ba arỳm ar amã o pãnh. Nhyr kam me ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ar amã o pãnh gar arỳm akĩnh rã'ã: rã'ã ne. Djām ar gajbit dja gar akĩnh? Kati. Me kute amrēbê memã arēnhdjwỳ dja me ar aro'ã kĩnh. Ga, me kumrēx kute bàygogo kre

nhyim ate me ja kute tũmràm bàygogo djêja pumũ. Me kute ê parkam me ro'ã kĩnhkumrêx. Inhõ àpênh tũmmê dja gar aro'ã akĩnhkumrêx.

³⁷ Be, me memã kum, 'Gêdja me'õ 'y kre nhyim me'õ arým ê', anhỹro ba. Be, ikabênja kônh ne me kabên ja dji. ³⁸ Ar aje o atom ne êmã ne ba 'yr ar ajano. Amrêbê ne gar bàyogokam adjàpênh kêt. Me'õ kumrêx ne arým kam apên kam 'y krebite ba. Gar inhõ me àpênh tũm kôt ajbir adjàpênh 'amỹ', ane. Ar kute memã 'ã ujarênhmã nhyim me kute tu amim markumrêxmã ne Jeju ã kôt ba djwỹnhmã ane.

³⁹ Nãm me'õ nire krĩraxbê Xikakam Xamarij kramã kum,

—Nãm prĩne ije amijo iba kunĩkôt imã arênh mex, anhỹro tẽ. Nhyim me krãptĩ kuman arým tu amim Jeju markumrêx. ⁴⁰ Ne kam Jeju'yr tẽn 'yr bôx ne kum,

—Gop arek me iro'ã ar aba, ane. Nhyim arým arek mekam ar ba. Ar ba nhyim arým 'ã akati amãnhkrut apêx. ⁴¹ Nhyim kam me kute Jeju ta kabên markam ne krãptĩ tu amim markumrêx.

⁴² Ne kam nijamã kum,

—Jakam bar tu amim Jeju markumrêx. Djã ne bar akabênbit man amim tu markumrêx? Kati. Arým ne bar Jeju ta kabên kôt amim kuman amim, “Be, mrãmri ne Jejubê Bênjadjwỹrbê kumkatibê Kritukumrêx. Mrãmri kubê pykakam me axwe kunĩ pytàr djwỹnhkumrêx.” Nã bãm ar ã amim ane. Nãm me ã nire jamã ane.

Kute me'õ bẽnjadjwỹr krao mex.

⁴³ Be, Jeju'ã akati amãnhkrut apêx nhym arým amũ ajte tẽ. Tẽn arým abatàn h djà, õ pykabê Garrêjakam bôx. ⁴⁴ Jeju ta ne amrêbê memã kum,

—Djãm Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn h djwýnh'õ ne abatàn h djàkam bôx nhym me kum rax jarẽn h got? Kati. Nãm me aprý, ane. ⁴⁵ Jeju abatàn h djàbê Garrêja jakam bôx.

Nhym kam me kum kabẽn mex jarẽ. Me kute amrêbê amũ Djeruxarêkam Jeju pumũnhkam ne me kum kabẽn mex jarẽ. Me krãptĩ kute amikukràdjà tũm mar kadjy aben pydji djà nhõ akatikam ne me Djeruxarẽ'ýr tẽn 'ýr bôx. 'Ýr bôx ne arým kam mekõt Jeju pumũ. Nhym mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx nhym me arým omũ. Omũn kam akubyn Garrêjakam bôx. Nhym Jejudjwý kam bôx ne me'ýr bôx. Nhym me kam kum kabẽn mex jarẽ.

⁴⁶ Jeju Garrêjakam bôx ne ajte krĩraxbê Kanakam bôx. Kam ne amrêbê kute ngô kajgoo uba kangô nhipêx. Jeju bôx nhym onĩj Kapanakam me'õ bẽnjadjwýr kra arým kanê. ⁴⁷ Nhym me arým bẽnjadjwýrmã arẽn kum,

—Onĩj, Jeju arým Djudêja kurũm katon Garrêjakam bôx, ane.

Nhym kuman arým Kana'ýr tẽn kam Jeju'ýr bôx. 'Ýr bôx ne kum,

—Ë, gu 'ýr ga imã ikrao mex gê kanê kum ire, ane. Nãm mã 'ýr kum krà. Arým kra tyk 'ýrkam ne mã 'ýr kum krà.

⁴⁸ Nhym Jeju kum,

—Ga me aje amim imar kêt kumrêx. Ije mýjja pumũnh kêt nhipêx ga me aje omũnhkambit ne

amim ima. Mỳkam? ane. ⁴⁹ Nhyr bēnjadjwỳr Jejumã kum,

—Bēnjadjwỳr, amibêx, tyk kētri gu 'ỳr tễ, ane.

⁵⁰ Nhyr kum,

—Aj mã. Arỳm ne akra tĩn ne, ane. Nhyr arỳm tu amim kabēn markumrễx ne arỳm 'ỳr tễ. Amim kamnhĩxo tễ. ⁵¹ Tễ: nhyr kam arỳm 'ã akamàt. Nhyr akati nhyr ajte tễ: nhyr ò àpēnh ar arỳm kutã tēn kajpa. Ne kum, “Arỳm ne akra tĩn ne”, ane.

⁵² Nhyr arkum,

—Nhỹnh ne myt nhỹ nhyr mexmo krax ne? ane. Nhyr kum,

—Amũja'ã myt akễxkam ne arỳm kanê kum ire, ane.

⁵³ Nhyr amim,

—Be, Jeju kute imã, “Arỳm ne akra tĩn”, anhỹr majmã ne arỳm kanê kum ire, ane. Ne arỳm tu amim Jeju markumrễx. Ò kikrekam ar kunĩdjwỳ tu amim markumrễx.

⁵⁴ Jeju Djudêja kurũm tēn Garrêjakam bôxkam ne ajte mỳjja pumũnh kêt ja nhípêx. Me kute raxmã kator kadjy ne arỳm bēnjadjwỳr krao mex.

5

Ngô mỳrri me'õ punu nỡ.

¹ Jeju bēnjadjwỳr krao mex. Nhyr kam onỹ krĩraxbê Djeruxarêkam arỳm mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akati 'ỳr. Nhyr Jeju arỳm 'ỳr tễ. 'Ỳr tēn kam arỳm 'ỳr bôx.

² Be, Djeruxarêkam ne ngô'õ nỡ. Me kute krĩraxmã mrykĩ'ãtomtio ngjêx djã kuri ne ngô'õ nỡ. Mebê idjaer kabēnkam ne me ngômã Bexeda jarê. Ngô bu'ã ne kikre kre kēnh amãnhkrut ne

amãnhkrut ne ikjêkêt. ³ Kikrekam ne me punu krãptĩ ikwã. Me no rãmẽ me mrãnh punumẽ me akrymẽ ikwã. Ngô kute amingrêk ne me kam amako ikwã. ⁴ Mýjkôt ne ngô amingrêk? Bir, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ne ngô'ýr ban me aêrbê ngômã wangij, ngômã ngjêx pýnh. Nhym arým kôt ngô amingrêk ne. Amingrêk nhym me'õ punu kumrêx kute memã wan noxja ne arým mex ne. Pydjibit mex.

⁵ Be, Jeju Djeruxarê'ýr bôx ne ngô ja'ýr bôx. Nhym me'õja me punu kôt nõ. Punu'ã ne amex krãptĩ:bê 38 apêx. ⁶ Nhym arým omũn amim,

—Be, amrêbê ne me'õwã punu, ane. Ne kam kum, “Djãm amã amex prãm”? ane.

⁷ Nhym punuja kum,

—Be, ngô kute amingrêkkam djãm inhõbikwa'õ got ijo tẽn ngômã imẽ ba on imex ne? Kati. Nã bãm te ngô'ýr amibêx ne nhym arým me'õ imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸ Nhym kum,

—Be, kàjmã djan anhikwã djà krãn amýn o tẽ, ane. ⁹ Nhym arým kabēnmẽ ro'ã mex ne ikwã djà krãn kumýn o tẽ. Pi'ók råràrkam, me tyk djà kêt djà nhõ akatikam ne mex ne.

¹⁰ Nhym mebê idjaer rũnh omũn kum kabēn ne kum,

—E kum pi'ók råràr ne ja. Djãm aje kam kukràdjà mar kêt ne ate anhikwã djà mýn o tẽ? ane.

¹¹ Nhym aminêje memã kum,

—Me'õ kute ijo mex ne imã, “Anhikwã djà krãn amýn o tẽ”, anhýr kôt ne ba arým inhikwã djà mýn o tẽ, ane.

¹² Nhym me kum,

—Mỳj me'õ ne amã, “Anhikwã djà krãn amỳn o tễ”, ane ga kam o tễ? ane. ¹³ Nhyim, “Kon, ije mar kêt”, ane. Be, ar bu'ã ne me krãptĩ: ajkarê. Nhyim Jeju arỳm me katikôt mã tễ nhyim arỳm omũnh kêt ne.

¹⁴ Nhyim kam Jeju Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam kum katon kum,

—Ë, arỳm amexkam on ajaxwe krãta. Dja ga ajte ajaxwe nhyim mỳjja'õ ajte ajo ajkê. Mỳjja punu kute apunu tũm jakrenh mex dja ajte ajo ajkê, ane.

¹⁵ Nhyim arỳm mebê idjaer rũnh'ỳr tẽn memã arẽn memã kum,

—Be, Jeju ne ijo mex, ane.

Kute me rũnhmã amikôt amijarẽn.

Dju r 10.30

¹⁶ Jeju kute pi'ók ràràrkam meo mexo bakam ne mebê idjaer rũnh kum kurêo ba. Ne kam arỳm abenmã kum, “Gwaj on kubi”, anhỹro ba. ¹⁷ Nhyim Jeju arỳm memã kum,

—Be, Ibãm ne pi'ók ràràrkam àpênh ar ba. Ba kudjwa kam idjapênh ar iba, ane. ¹⁸ Nhyim me arỳm abenmã kum,

—Be, Jeju gwaj bapãnh pi'ók ràràrkam àpênh ba. Djãm jabit? Kati. Tãmwã ta ne amijo 'êx ne Metĩndjwỳnho bãm ne raxo amiptàro ba, ane. Me abenmã anen arỳm we Metĩndjwỳnho ngryk ne kute Jeju bĩnmã kangrõnh tỳx ne.

¹⁹ Nhyim kam Jeju amipãnh memã kum,

—E kum, mrãmri ne ba ibê Metĩndjwỳnh Krakumrêx. Djãm ba ipydji ne ba idjapênh got? Kati. Ibãmmê ne bar idjapênh'ã ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo mex kêt. Ibãm djapênh ne

ba omũn arým àpênh o idjâpênh. Ibãm djâpênh kunĩkôt ne ba kudjwa ã idjâpênh o ane. ²⁰ Be, mỳkam? Bir, Ibãm kum ijabêkam. Ne kam arým imã amidjâpênh kunĩ jakre ba kôt ipêx. Dja ã imã mỳjja pumũnh kêt ra:x kwỳ jakre ba arým ipêx ne. Dja mỳjja raxo ajbir ije ipêxja jakrenh mex ne. Dja ba ipêx ga me te aje marmã kam ano tyn aku'ê. ²¹ Ba Ibãm kôt akubyn me tyko tĩn. Kute Ibãm ta kute akubyn me tyko tĩn pyràk ne ba ã meo ane. Dja ba imã me tyk akubyn o tĩn kĩnh ne arým ã meo ane nhym me arým akubyn tĩn. ²² Dja ba me axwe kukjan memã ikaton kam memã axwe pãnh jarênhdjwỳ. Ibãm kute me'ômã axwe pãnh jarênh kêt. Ta ne imã,

“Ga dja ga me kunĩmã axwe pãnh jarê”, ane.

²³ Be, mỳj kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwỳnh mẽ? Bir, dja ba memã axwe pãnh jarê nhym me arým ijo bēnjadjwỳr ra:x ne. Dja me ijo bēnjadjwỳr ra:x mrãmri me kute Ibãmo bēnjadjwỳr rax pyràk. Ja kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwỳnh mẽ. Be, djãm me kute imã ikajgo jarênhkam kute Ibãmmã rax jarênh got? Kati. Dja me imã irax jarênh kêt ne arým Ibãmdjwỳmã rax jarênh kêt. Ta ne ijano ba tē.

²⁴ Dja me tu amim ikabēn markumrēx ne tu amim kute ijanor djwỳnh markumrēx ne arým kunĩ Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja ba me jamã axwe jarênh kêtumrēx. Amrēbê ne me ja Metĩndjwỳnhbê amakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyràk. Ne kam arým jakam Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrēx. ²⁵ Dja me tyk ã

ikabên ma. Ibê Metĩndjwỳnh Kraja ikabên ma. Ne kam me kute ikabên mar kunĩ dja me akubyn tĩn. 'Ă akati arỳm me bajo rām ne ja. Arỳm ije kum o kraxmã. Mrāmri ne ba me amã ja jarēnhkumrēx.

²⁶ Be, mỳj ne ikam kute ba memã ikabên nhym me akubyn tĩn? Bir Ibãmmē ije aben pyrāk. Kam ne ba memã ikabên nhym me akubyn tĩn. Ibãm ta ne tĩn ne ta kute mỳjja kunĩmã tĩn jangjēho ba. Ibãm kabēn kôt ne ba kudjwa itĩn ne ije mỳjja kunĩmã tĩn jangjēho iba. ²⁷ Ne Ibãm kabēnkôt dja ba memã axwe pãnh jarēnhdjwỳ. Arỳm ije amijo inhĩkam dja ba ã meo ane.

²⁸ Be, ije me amã, “Dja me tyk ikabên man akubyn tĩn”, anhỳrkam kwārĩk wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrāmri dja pyka krākam me tyk kunĩ ikabên man akubyn kato. ²⁹ Me mex ne ukapřĩ dja me akubyn tĩn. Dja me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhym me axwedjwỳ dja me akubyn tĩn. Ije memã axwe pãnh jarēnh kadjy dja me akubyn tĩn.

³⁰ Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipydji, idjãpēnh ne ikabên kêt. Ibãm kabēn o ne ba ikabên. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kôt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarē. Djãm ije amidjwỳnhbito kĩnhmã? Kati. Ibãm kute ijanor ne ba ije o kĩnhmã. Kabēnkôt ije katàt me axwemã ikatorn kam pãnh jarēnhkumrēx.

³¹ Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarē? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarē ga me ren mrāmri ijã, “Kati. Kabēn kajgo”, ane. ³² Nhym be, kati. Me'ōdjwỳ ne ikukãm ijã me amã ujarēnhkumrēx. Katàt me amã ijã ujarēnhkumrēx. Ja ne ba arỳm ije mar.

³³ Be, me ga ne ga me amrêbê Djuão'ÿr me akwÿ jano. Nhym me Djuão'ÿr bôx ne kukij. Nhym arÿm katàt me amã ijã ujarênhkumrêx ga me arÿm ama. ³⁴ Be, djãm kute kabêno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarê? Kati. Pykakam me'ô kute kabêno Ibãm jakrenh kêt. Be, mÿj kadjy ne ba me amã Djuão jarê? Bir, me aje amijã Djuão kabên markumrêx nhym Metîndjwÿnh kute me ajaxwebê me apytarmã ne ba me amã arê. ³⁵ Djuão ne kute mrãmri ne ngônhpôk nhirã pyræk ne ar ba. Nãm me amã kabên mex jarêno ba. Ga me ren tu amim kabên markumrêx ne ren amijo aba mex rã'ã. Nhym be, kati. Djuão kute me amã arêno bakam ga me aje mar 'ikrân ne akînh 'ikrân ne.

³⁶ Be, Ibãmdjwÿ ne kute imã,

“Ije amã adjàpênh djà jarênhja dja ga inomã amê”, anhÿr ne kute prîne imã 'ã karô ba arÿm kôt idjâpênh iba. Ba mÿjja pumÿnh kêt nhipêxo iba ga me arÿm omũ. Idjâpênh ja kute iraxo amirîto Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjâpênh pumÿnhkam ren arÿm mrãmri iraxmã akatorkumrêx. Ibãm kute ijanorkôt ne ga me ren imã akatorkumrêx.

³⁷ Ibãm ta kute ijanor ne arÿm ijã ajarê. Djãm me aje ôkre mar ne ï pumÿnh got? Arkati. ³⁸ Ga me ren aje amim Ibãm kabên mar prãm ne ren tu amim imarkumrêx. Nhym be, kati. Ibãm kute ijanor djwÿnh ta ne arÿm mã amã ijã ajarê ga me aje amim kabên 'amÿnh kêt ne mar prãm kêt. ³⁹ Goja prîne Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôk pumũ. Me ga ne ga me 'ã amim, “Dja ba arêno iban Metîndjwÿnhkôt itîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhÿro aba. Me aje amim anhÿrkam goja prîne

amim omũn ama. Pi'ók tãmkam ne Metĩndjwỳnh ba ijã ajarẽ. ⁴⁰ Nãm te pi'ókkam ijã ajarẽ ga me ikôt abikamēnh kêt. Ga me ren Metĩndjwỳnhkôt atĩn kadjy ren ikôt ajkamẽ. Nhym be, kati. Me aje ikôt abikamēnh prãm kêtumrẽx.

⁴¹ Djãm me aje imã, “Araxkumrẽx”, anhỹrmã? Djãm irax ja ne ba abej? Kati. ⁴² Be, mỳkam? Bir, me amã kãkwakam Metĩndjwỳnh jabê kêt kam ije irax ja jabej kêt. Arỳm ije me amar. ⁴³ Ibãm kukwakam ba tẽn me awỳr bõx ga me aje amim imar kêt. Me'õ kàtãm ta dja tẽn me awỳr bõx ne ta amiraxo àmra ar ba ga me arỳm tu amim markumrẽx.

⁴⁴ Be, me ga ne ga me amirax jabej mã amim, “Ba gêt ba amibẽn gê me imã irax jarẽ”, anhỹro aba. Ne kam aje amim, “Ba Metĩndjwỳnhmãbit amijarẽ gê ta ijo rax”, anhỹr kêtumrẽx. Aje amim, “Ba gêt irax. Ba gêt irax”, anhỹro abakam aje amim Metĩndjwỳnh mar prãm kêtumrẽx.

⁴⁵ Djãm ba dja ba Ibãmmã me ajaxwe jarẽ? Kati. Ga me akukãmãre Mõjdjê kanàrrãm ar amijo aba. Ta ne arỳm Metĩndjwỳnhmã me ajaxwe jarẽho dja. ⁴⁶ Djãm mrãmri ne ga me aje tu amim akukãmãre Mõjdjê kabẽn markumrẽx? Kati. Ga me ren tu amim Mõjdjê kabẽn markumrẽx ne ren badjwỳ tu amim imarkumrẽx. Ta ne ikukãm ijã ajarẽn ijã pi'ók no'ók. Kam ga me ren amim kabẽn jarẽn ren tu amim imarkumrẽx.

⁴⁷ Nhym be, kati. Me aje amim Mõjdjê kabẽn mar kêt ne aje kôt amim badjwỳ ikabẽn mar kêt. Nãm ã Jeju pi'ók ràràrkam kute me'õ punuo mexkam mebê idjaer rũnhmã ane.

6

Kute djwýo mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

¹ Nãm memã anen kam arým amũ tẽ. Tẽ:n kam arým imôtibê Garrêja nhikjémã rê. Imôti nhidji 'ôdjwýbê Xiberij. ² Nhyam kam me krãptĩ kôt mō. Ôbê Jeju kute mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx nhyam me kute omũnhkam ne me kôt mō. Nãm me punu krãptĩo mex nhyam me omũn arým kôt mō. ³ Kôt mō nhyam Jejumẽ kôt ba djwýnh ar me kukãm mō. Mō:n krãnh'ã wabi. Àbir tẽ:n arým kam nhỹ. ⁴ Be, arým ne Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji djà nhõ akatija bôx 'ýr. Me kute Metĩndjwýnh me kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne arým õ akati 'ýr.

⁵ Ar krãnh'ã nhỹ nhyam kam Jeju amipãnh rĩt. Nhyam nĩnh me krãptĩ: kôt mō nhyam me omũ. Ne kam Piripimã kum,

—Jãm dja gwaj tẽn me kadjy djwý kwý by? ane.

⁶ Be, djãm kute amikukãm amimar kêt ne Piripi kukij? Kati. Kute prĩne amikukãm amimar. Be, mýkam ne kukij? Bir, Piripi kute mrãmri amim tu markumrêx jabej ne kukij. ⁷ Nãm kukij nhyam Piripi kum,

—Tô gêt kon. Gwaj banhõ pi'ôk kaprĩ'ã akrekam kubê denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'ôk kaprĩ jao ren me kadjy djwý by nhyam ren me krãptĩ abenmã kokjêr kryre nhyam ren me krãptĩ:'ã djwý kêt, ane.

⁸ Nhyam Jejukôt ba djwýnh 'ôdjwýja nhidjibê ãngre. Ximão Pedrumẽ ar axikôt apôx. ãngreja kum,

9 –Ota jakam me'õ bôktire nhõ djwýmẽ tep-prãremẽ. Xewadao djwý nhípêx amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepprãre amãnhkrut. Nhy m be, me krãptĩ: Mýj dja gwaj djwý ngrirejao me on? ane.

10 Nhy m Jeju arkum,

–Ar memã arẽ gê me nhỹ, ane. Be, bõre ne pyka wãkam kumex ne. Jeju arkum ane nhy m ar arým memã arẽ. Nhy m me arým bõrekam nhỹ. Me krãptĩ: kubê 5.000 ne me nhỹ. 11 Nhy m kam Jeju arým djwý jamý. Ne kam arým o Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽ. O kum amikĩnh jarẽn arým kôt ba djwýnhmã kungã. Nhy m ar me krãptĩmã kungã. Nãm ã tepprãredjwýo ane.

12 Nhy m me õ kwý krẽ:n arým ajne. Nhy m Jeju kôt ba djwýnhmã kum,

–Dja gar djwý janhy karwà. O bikẽnh kêt kadjy, ane. 13 Nhy m kam ar karwàn kaxnokai pýnh djari kam kungij. Nhy m kam kaxnokaibê 12 ipu. Be, xewadao djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt janhy 'ã kàtãm ne ja.

14 Nhy m me arým kute mýjja pumũnh kêtja pumũnhkam abenmã kum,

–Be, Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh ja ne me amrêbê arẽ. Me memã kum, “Dja pykamã bôx”, anhỹro ba. Be, kôt ne Jeju arým jakam bôxkumrêx, ane.

15 Nhy m Jeju arým me kuman amim,

–Got ba ren arek dja nhy m ren me tu ijo tým ne ijã bẽnjadjwýr rax mẽ. Djãm on pykakam memã inhỹr prãm got? ane. Ne kam arým mebê tẽn amũ krãnh'ã wabin ate ar ba.

16 Nhyṁ kam arỳṁ para. Nhyṁ kôt ba djwỳnh tẽn arỳṁ imôti'ỳr ruw. 17 Ne kam arỳṁ kà'òkam wadjàn nox ne. Amũ akàx nhikjêmã krĩraxbê Kapana'ỳr mORMã ar arỳṁ nox ne. 'Ỳr mō: nhyṁ ar'ã arỳṁ akamàt ne. Nhyṁ kraxje Jeju ar'ỳr bôx kêt rã'ã.

18 Ar mō: nhyṁ arỳṁ kôk 'itỳx wabê nhyṁ kam ngô amijapĩn tỳx ne. 19 Nhyṁ ar ngô rênho mōn arỳṁ ajbubê tỳm ne. Ar mōr'ã arỳṁ kirometubê 5 apêx. Nhyṁ Jeju nĩnh arkôt tu ngô'ã tẽn nhyṁ ar omũ. Nhyṁ arỳṁ aro rãm ne ja nhyṁ ar arỳṁ tĩn prãm ne. 20 Nhyṁ arkum,

—Ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba ar akôt tẽn, ane. 21 Nhyṁ ar kabẽn man arỳṁ kĩnh ne. Ne kum,

—Amrẽ ar ikôt kãmã wadjà, ane. Nhyṁ arỳṁ wadjàn nhỹ. Nhyṁ ỳrmẽ ro'ã ar arỳṁ akàx nhikjê'ỳr bôx. Kapanakam ar bôx.

22 Jeju ar akàx nhikjêkam bôx nhyṁ arỳṁ ar'ã akati. Nhyṁ kam amũ akàx nhikjêbê me te ar ò kà jabej. Me krãptĩ kute amũja'ã djwỳ krēja ne te ar ò kà jabej ne abenmã kum,

—Be, amũja'ã kà pydjibit nõ nhyṁ ar o mō. Kôt ba djwỳnhbit mã o mō nhyṁ Jeju arkôt kàkam ỳr kêt. Nãm me krãptĩ te ar ò kà jabejn kam ã abenmã ane.

23-24 Ne kam me kute Jeju ar omũnh kêt kam arỳṁ ar'ỳr mō. Me kà kwỳkam wadjàn akàx nhikjêmã Kapana'ỳr nox ne mō. Be, nhỹnh kà ja'òkam ne me mō? Bir, krĩraxbê Xiberijkam kà 'òkam ne me mō. Xiberijkam kà kwỳ arỳṁ me ku'ê djà'ãnh mō. Bẽnjadwỳr djwỳnh kute Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽn nhyṁ me kute djwỳ krẽn djà'ãnh ne arỳṁ

kà mō. Kà kwỳ jamã ne me wadjàn amũ kôt mō.
Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapana'y'r mō.

Kute amijã djwỳ jakren 'ã ujarēnh.

²⁵ 'Y'r mō:n kam imôti nhikjêmã bôx. Bôx ne abej
ne arỳm kum kato. Jejumã katon arỳm kum,

—Ujarēnh djwỳnh, tô nhỹnh ne myt nhỹ ga jakam
bôx? ane.

²⁶ Nhy m memã kum,

—Be, mỳkam ne ga me ijabej mō? Djãm amũja'ã
ije mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ga me aje
omũnhkam? Djãm arỳm me aje kôt iraxmã aka-
torkam? Djãm me aje ajte irax marmã ne ga me
ijabej mō? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwỳ
krēn ne me ajajnekam ne ga me ijabej mō. Mrãmri
ne ba me amã ja jarēnhkumrēx.

²⁷ Kwārīk wānh djwỳkôtbit ajamak bēn kêt. Tãm
dja akuno. Nhy m be, atemã mỳjja kute djwỳ pyrāk.
Jakôt dja ga me ajamak bēn. Tãm ne mex rã'ã
nhy m ô'ã me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã
ne. Ba ije amijo inhĩ dja ba me amã kungã ga me
atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Bir, Ibãm kute imã 'ã
karō. Kabēnkôt dja ba me amã kungã. Kàjkwakam
Ibãm, Metĩndjwỳnh ta ne mrãmri kute 'ã imã karō
mãmdji, ane.

²⁸ Nhy m me kum,

—Be, mỳj dja ba me Metĩndjwỳnhmã idjapēnh o
nhy m arỳm kum me ikĩnh? ane.

²⁹ Nhy m,

—Metĩndjwỳnh ne ijano ba tē. Kôt dja ga tu amim
imarkumrēx. Kum adjapēnh ne ja. Dja ga me ã ane
nhy m arỳm kum me akĩnh, ane.

³⁰ Nhy m me kum,

—Goja mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx ba me omũ. Ba me ije araxmã ikator kadjy omũn kam goja tu amim amarkumrêx. ³¹ Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwỳbê mỳj ne ja krê. Me bakukãmãre ne me 'ã pi'ôk no'ôk ne kamã memã kum,

“Me kute krên kadjy ne memã kàjkwa kurũm djwỳ ngã”, ane.

Goja kudjwa ã me imã o ane ba me omũ, ane.

³²⁻³³ Nhy m amijã djwỳkumrêx jakren memã kum,

—Be, Môjdjê kute me akukãmãremã kàjkwa kurũm djwỳ nhõr kêt. Nhy m be, Ibãm kute me amã kàjkwa kurũm atemã djwỳkumrêx nhõr. Me'õ ne arỳm kàjkwa kurũm ruw ne kute me kunĩmã tĩn jangjênh. Kute memã tĩn jangjênh nhy m me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. 'Ã ne ije me amã,

—Metĩndjwỳnh kute me amã atemã djwỳkumrêx nhõr, anhỳr. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm Jeju ã memã ane.

³⁴ Nhy m me kum,

—Bênjadjwỳr djwỳnh, goja mã me imã djwỳ ja nhõro nhỹ, ane.

³⁵ Nhy m Jeju memã kum,

—E kum, ba. Ba ne ba ije atemã djwỳ pyræk. Ba ne ba ije memã tĩn jangjênh nhy m me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja me mã ikôt ajkamên arỳm kĩnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arỳm kum prãm kêt kam kĩnh pyræk. Dja me tu amim imarkumrêx ne arỳm kĩnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arỳm kum kôr kêt kam kĩnh pyræk. ³⁶ Be, djãm me aje tu amim imarkumrêx got? Kati. Ba ne ba

arým me amã, “Nã gãm me te ipumũn amim imar kêt”, ane.

³⁷ Be, Ibãm kute ikadjy memã amak bõnhja kunĩ dja me tu amim imarkumrêx ne arým mã ikõt ajkamẽ. Ba kam me'õ kanga kêtikumrêx. ³⁸ Mýkam dja ba me'õ kanga kêtikumrêx? Bir, Ibãm kute me'ã imã karõ kõt dja ba me'õ kanga kêt. Be, djãm ba ije amijã amim karõ kõt ne ba kàjkwa kurũm ruw ne ar iba? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kabẽn kõt ne ba ruw ne ar iba.

³⁹ Ibãm kute ijanor djwýnh ta ne ijã amim karõn amim, “Be, ije kadjy memã amak bõnhja dja ikra mã meo ban 'õo biknor kêt nhym me akubyn tĩn ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimẽnh djã nhõ akatikam dja ikra akubyn õ me jao tĩn”, ane. ⁴⁰ Ibãm kute ijanor djwýnh ajte ijã amim karõn amim, “Me kute ikra pumũnh ne tu amim markumrêxja dja me kunĩ ikõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Ibãm kute ijã amim karõ ne ja. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimẽnh djã nhõ akatikam dja ba akubyn inhõ me jao tĩn, ane.

⁴¹ Nhym kam mebê idjaer rũnh arým kàxã kabẽn kumex ne arẽ. Kute memã, “Ba ibê kàjkwa kurũm djwý”, anhýrkam ne me kabẽn kumex jarẽ. ⁴² Ne abenmã kum,

—Be, djãm kubê Metĩndjwýnh Kra got? Kati. Jõdje ne kudji. Idjibê ne Jeju. Ba me ije nãmẽ bãm pumũnh tũm. Nhym amijo 'êx ne gwaj bamã,

—Kàjkwa kurũm ne ba ruw, anhýro ba. Kati:. Nãm 'êx. Nãm me ã abenmã ane.

⁴³ Nhym Jeju me kabẽn man memã kum,

—Kwãrĩk wãnh ikàxã akabẽn kumex ne arẽnh kêt. ⁴⁴ Be, djãm me ga dja ga me ikõt ajkamẽ?

Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kute memã amak bõnhkambit ne me mã ikõt ajkamẽ. Mã ikõt ajkamẽ ba arým akubyn meo tñ. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimẽnh djà nhõ akatikam dja ba akubyn meo tñ.

⁴⁵ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn memã kum,
“Metĩndjwýnh ta dja memã amikabẽn jarẽ nhym me arým kabẽn markumrẽx”, ane.

Be, me bakukãmãre kute memã anhÿr ne 'ã pi'ók no'ók kõt mÿj xê dja mã ikõt ajkamẽ? Bir, Ibãm kute memã kabẽn jarẽn nhym me arým kute kabẽn markumrẽx. Me kute mÿjja'ã kute kabẽn jarẽnhja markumrẽx. Me ja dja me mã ikõt amijo bikamẽnhkumrẽx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁴⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Be, djãm me'õ ne arým Ibãm pumũ got? Kati. Bajbit ne ba arým kàjkwakam Metĩndjwýnh pumũn arým kurũm tẽn bõx. Bajbit ne ba arým Ibãm pumũ. ⁴⁷ Me kute tu amim imarkumrẽx arým Metĩndjwýnhkõt tñ ne ar ba rã'ã rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx. ⁴⁸ Ba ne ba ije atemã djwý pyræk. Ba ne ba memã tñ jangij nhym me Metĩndjwýnhkõt tñ ne ar ba rã'ã rã'ã ne.

⁴⁹ Be, me bakukãmãre ne me kapõt kukritkam djwýbê mÿj ne ja ku nhym mebêngêt tũmràm me kupa. ⁵⁰ Ije me amã atemã djwý jarẽnhja ne kubê kàjkwa kurũm djwý. Dja me kukun tyk kêt. ⁵¹ Ba ne ba ije atemã djwý pyræk. Ba ne ba memã tñ jangij. Dja me djwý ja krẽn Metĩndjwýnhkõt tñ ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djwý ije memã õrja ne kubê inhĩ. Me kunĩ tñ kadjy dja ba memã kungã, ane.

⁵² Nhyim kam mebê idjaer rûnh arým kabêno aben japan abenmã kum,

—Je tô, mỳj dja memã aminhĩ nhõr on nhyim me ajmã krênja on? ane.

⁵³ Be, djãm mrãmri ne me kute ïkumrêx krênãm? Kati. Atemã. Be, mrãmri me kute tu amim Jeju markumrêxo bamã. 'Ã ne Jeju me kute ï krên jakren 'ã me kute kamrôo kôm jakre. 'Ã ne memã kum,

—Be, ba ije amijo inhĩ dja ga me inhĩ krên kêt ne ikamrôo akôm kêt ne kam atĩnkumrêx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ⁵⁴ Me kute inhĩ krên ne ikamrôo kôm ne me mrãmri Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tĩn. ⁵⁵ Mrãmri ne inhĩbê djwý ne ikamrôbê me kôm djã. ⁵⁶ Me kute inhĩ kur ne ikamrôo kômja, me jamê ne ba me ije aben mar tỳx ne ije aben jamýnh tỳx ne abenã idjukanga kêt ne ar abeno iba. ⁵⁷ Mrãmri Ibãm tĩnkumrêx ne ijano ba tẽ. Kam ne ba Ibãm tĩn o itĩnkumrêx. Nhyim me kute inhĩ kurdjwý dja me ba itĩn jao tĩnkumrêx.

⁵⁸ Ije amã atemã djwý jarênh ja ne kàjkwa kurũm ruw. Djãm kute djwýbê mỳj ne ja pyræk? Kati. Nãm me te mỳj ne ja ku nhyim mebêngêt arým me kupa. Nhyim be, ate dja me atemã djwý ja kun arým Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵⁹ Mebê idjaer bikprõnh djækam ne Jeju memã ja jarê. Kapanakam me bikprõnh djækam.

⁶⁰ Kute memã aminhĩ'ã djwỳ jarēnh ne memã 'ã ujarēnhkam ne me kôt baja krãptĩ arỳm amim,
—Je, djãm me ije kabēn wã mar got? ane.

Me krãptĩ kute Jeju kanga.

⁶¹ NhyM Jeju ta arỳm me kuman memã kum,
—Ba arỳm me amã atemã djwỳ jarē ga me aje amim imar kêt ne arỳm apijãm ne. ⁶² Dja ba ĩ ikrĩ djà tũmmã wabi ga me idjãbirkôt ipumũ. Mỳj dja ga me arỳm kam nē? ⁶³ Be, atemã kàjkwakam ikabēn kukràdjà ne ba me amã arē. Metĩndjwỳnh Karõ kute meo bakambit ne me kute ikabēn mar. Me ga ne ga me aje amidjwỳnh kĩnh prãm. Kam me aje imar kêt kumrēx. Nã bãm me amã ikabēn jarē, me amã Metĩndjwỳnh Karõ jarē. Tãm ne kute meo ban memã tĩn jangij nhyM me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁶⁴ Be, djãm me akunĩ ne ga me aje tu amim imarkumrēx? Kati. Me akwỳ ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nãm Jeju ã memã ane. Be, mỳj ne me mar on kam ã memã ane? Bir, amrēbê mỳjja kunĩ kêttri ne Jeju kute amikukãm me mar. Apỳnh me ĩ djàri kute amim mar kêtja arỳm kute me mar. Djudadjwỳ dja ĩ kurê djwỳnhmã Jeju kanga. NhyM arỳm kute adjwỳnhdjwỳ mar. Kukãm kute mar. ⁶⁵ Ne kam memã kum,

—Me akwỳ ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arỳm me amã, “Djãm me ga dja ga me ikôt ajkamē? Kati. Ibãm kute memã amak bõnhkambit dja me mã ikôt ajkamē.” Nãm ã Jeju memã ane.

⁶⁶ NhyM kam me kôt baja krãptĩ arỳm kubê amijo akēx ne ajte kôt ba kêt.

⁶⁷ NhyM kam Jeju kute ar anorjabê 12mã kum,

—Djãm ar gadjwỳ dja gar ikanga? ane. ⁶⁸ Nhym ar 'õbê Ximão Pedru kum,

—Kati. Bẽnjadjwỳr djwỳnh, mỳj me'õkõt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabẽno meo tĩn ne 'ã ar imã adjujarẽnh ar aba. Metĩndjwỳnhkõt me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ãja'ã ar imã adjujarẽnh ar aba. ⁶⁹ Ar ba ne bar tu amim amarkumrẽx. Mrãmri abê me inhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu. Mrãmri abê Metĩndjwỳnh Kra. Metĩndjwỳnh tĩnkumrẽx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrẽx.

⁷⁰ Nhym Jeju arkum,

—Be, mrãmri ne ba amijo ar apytàrkumrẽx. Ije ar ajanorbê 12 ne ba amijo ar apytàrkumrẽx. Be, djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne abê Xatanaj nhõ àpẽn, ane. ⁷¹ Djuda'ã ne kabẽn. Djuda Ikadji. Ximão 'õdjwỳ kute irja. Dja ã kurê djwỳnhmã Jeju kanga. Kute ar anorjabê 12'õ ja dja kanga.

7

Djeruxarẽkam me krãptĩmã 'ã ujarẽnh.

¹ Jeju memã anen kam arek Garrêjakambit ar ba. Be, mỳkam ne Djudêjakam arek ar ba kêt? Bir, mebê idjaer kute kam bĩnmã ar abej bakam. ² Nhym kam arỳm Djeruxarẽkam mebê idjaer krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati 'ỳr. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kukràdjà mar kadjy bõ mjỳrkam krĩ djà nhõ akati 'ỳr.

³ Nhym kam Jeju kamy ar axikõt apõxja kum,

—E kum, goja amũ pykabê Djudêja'ỳr tẽ. Dja wãkam akõt me ba djwỳnh adjàpẽn kõt apumũ.

⁴ Djãm me'õ kute me kunĩmã amiraxo amirĩt prãm kam kute mebê amijo bipdjur prãm got? Aje

mrãmri mỳjja pumũnh kêt nhípêx jabej goja pyka kunĩkôt me kunĩmã amijo amirĩt, ane. ⁵ Be, nãm ar te Jejumẽ axikôt apôx ne amim mar kêt. Kam ne ar ã kum ane.

⁶ Nhym Jeju arỳm arkum,

—Je djãm kraxje me kute ijo tỳm djà nhõ akati iwỳr bôx kêtjakam gar kam imã arẽ? Kati. Ar gajbit akati kunĩkôt ar adjumar mex rã'ã. ⁷ Nhỹnh ne pykakam me axwe 'õ kum akurêmã? Arkati. Nhym be, ba, me kum ikurêkumrêx. Ije me axwe'ã memã idjujarênh ar ibakam me kum ikurêkumrêx. ⁸ Ar gajbit dja gar Djeruxarêkam me krãptĩ kute aben pydji djà'ỳr mō. Inhõ akati iwỳr bôx kêt rã'ãkam 'ỳr itēm prãm kêt. ⁹ Nãm arkum anen arek Garrêjakam ar ba.

¹⁰ Nhym kam kamy ar arỳm tẽ. Nhym ar ba:n kam amipdjun arỳm me kute aben pydji djà'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽ:n arỳm 'ỳr bôx. ¹¹ Nhym arỳm 'ã me kute aben pydji djà nhõ akati bôx nhym mebê idjaer rũnh arỳm abej ne memã kum, “Nhỹnh ne Jeju dja”? ane. Nhym me “Kon”, ane.

¹² Nhym me me kàxã abenmã Jeju jarênhokumex. Me kwỳ ne me abenmã kum, “Kati. Jeju mexkumrêx”, ane.

Nhym me kwỳ arĩk abenmã kum,

—Kati. Nãm Jeju amijo 'êx ne me noo biknoro ba, ane. ¹³ Nhym be, nãm me me ipôkri memã Jeju'ã ujarênhokum amirĩt kêt ne. Mebê idjaer rũnh pymaje ne me me ipôkri 'ã ujarênhokum amirĩt kêt ne.

¹⁴ Nhym kam arỳm me kute aben pydji djà nhõ akati nhõkre djà kôt Jeju arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr tẽn wadjàn kam arỳm memã kukràdjà

jarēnho dja. ¹⁵ Nhyṃ kam mebẽ idjaer rũnh te kute Jeju marmã kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je tô djãm tãmwã kute mekôt pi'ôk jarēnh tũm got ã me kukràdjà jarēnh mexo ane?

¹⁶ Nhyṃ Jeju memã kum,

—Djãm ba ikukràdjà ne ba me amã arēnhõ iba? Kati. Kute ijanor djwýnh kukràdjà ne ba me amã arēnhõ iba. ¹⁷ Gêdja ga me ajõ ga aje kukràdjà kôt amijo aba prãm jabej arým ama. Me'õ kute ikukràdjà jarēnhmo krax djwýnhja dja ga me ama. Djãm ba ne ba ije me amã ikukràdjà jarēnhmo krax djwýnh? Kati. Kàjkwakam Metĩndjwýnh ne kute arēnhmo krax ba kam kôt me amã arē. Ja dja ga me ama. Me aje kukràdjà kôt amijo aba prãm jabej ama. ¹⁸ Ne ga ren me ajõ ga amirax jabej ne ren 'ã memã amijarēn memã amijo adjãmra ar aba. Nhyṃ be, kati. Kute ijanor djwýnh ne ba ije rax jarēnh. Ije ajbit rax jarēnh ne kam katàt ije ikabēn jarēnhkumrēx ne ijēxnhĩ kētkumrēx.

¹⁹ Me bakukãmãre Mõdjê kute me amã Metĩndjwýnh kukràdjà jarēnhja djã ne ga me kôt ar amijo aba? Kati. Ga me ajõ aje kukràdjà kôt ar amijo aba kêt. Ne kam aje ibĩnmã ijabej ar aba. Mýkam? ane.

²⁰ Nhyṃ me kum,

—Je tô nhýnh me'õja ne kute abĩnmã ajabej ar ba? Be, me karõ punu'õ ne ajo ba, ane.

²¹ Nhyṃ Jeju arým memã kum,

—Be, ba amrēbê me'õ punu pydjio mex ga me te aje mýjja marmã ikam ano tyn akumex. ²²⁻²³ Nã bãm pi'ôk ràràrkam me'õo mex ga me arĩk ijã abenmã kum,

—Pi'òk rârârkam ne apê. Axwekumrêx, anhÿro aban arÿm ikam angryk ne. Djãm bajbit ne ba kam idjâpênh iba ga me bajbit imã ijaxwe jarê? Kati. Me gadjwÿ ne ga me pi'òk rârârkam adjâpênh aba. Môjdjê ne me amã me my nhinhu kâ rênh jarê. Djãm ta ne kumrêx arê? Kati. Me bakukãmãre Abraão ar kumrêx ne ar arê. Ga me kam aje katât Môjdjê kukràdjâ kôt amijo aba kadjy pi'òk rârârkam adjâpênh ne me my kâ rênho aba. Mÿkam ne ga me bajbit imã ijaxwe jarê? Ije kam prÿne me'õ punuo mexkam imã ijaxwe jarê. Ga me ren imã ijaxwe jarênh kêt. ²⁴ Kwârîk wãnh ga me arîk me axwe kêt'ã axwe janhôr kêt. Dja ga me mrãmri me axwekumrêxkôt memã ajapôxkumrêx ne kam arÿm katât memã axwe jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

Mebê idjaer kum kurê.

²⁵ Nhym kam Djeruxarêkam me ar ba tÿm kwÿ Jeju jabej aben kukij ne abenmã kum,

—Je, djãm mrãmri me kute tãmwã bÿnmã ar abej ba? ²⁶ Nhym kam kum me uma kêt ne memã kabên ne. Nhym me arÿm kutã kute kum mÿjja'õ jarênh prãm kêtumrêx. Bãrãm me rÿnh arÿm kute tãmwã'ã amim, “Jejubê ne me banhõ Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritu”, anhÿrkam ne me anhikrên kabên maro dja. ²⁷ Tô nhÿnh? Be, kati. Djãm me kute kraxkôt Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkôt mar kêtumrêx. Nhym be, bãm kute Jeju djir ne gu me baje arÿm omÿnh. Kôt ne gu me arÿm Jeju 'êxnhãmã bakato. Nãm me kwÿ ã Jeju'ã abenmã ane.

28 Nhyṁ kam Jeju kute Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã kukràdjà jarēho ãmkam kàj bê memã kum,

—Be, mrãmri ne ga me aje imar. Nhỹnhja kurũm ne ba itēm ne ibõx ja ne ga me arým aje mar. Djãm ba ne ba amikabēn kõt amrē tē? Kati. Me'õ kute ijanor djwýnh ne mrãmri. Tãmwã ne ga me aje mar kêt. 29 Nhyṁ be, ba ne ba ije omũnh tũm. Tãm ne ijano ba amrē kurũm tēn bõx, ane.

30 Nhyṁ kam me bit kute o tỹm ne pa 'amýnhmã. Ne te: o ane. Me kute o tỹm'ã myt bõx kêt rã'ãkam ne me te: o ane. 31 Nhyṁ me kwý krãptĩ arým tu amim markumrẽx ne abenmã kum,

—Me baje raxmã bakator kadjy ne Jeju arým mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx ne. Me punu krãptĩõ mex. Djãm me'õdjwý bõx ne kute ãpēnh mexo kute akrenh got? Kati. Be, mrãmri tãmwãbê ne me banhõ Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrẽx, ane.

32 Me rũnh kàxã ne me ã abenmã anhỹro ku'ê nhyṁ mebê pardjêumẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr arým me kuma. Me kuman arým Jeju'ýr me krãkamngõnh kwý jano. Me kute pa 'amýnhmã ne me me ano.

33 Nhyṁ kam Jeju arým memã kum,

—Be, me aro'ã ar iba ne arým 'ã akati ngrêre. Dja ba kam arým kute ijanor djwýnh'ýr tē. 34 Ga me kam arým te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djà'ýr te abõx prãmje, ane.

35 Nhyṁ mebê idjaer rũnh abenmã kum,

—Je tõi, jãm dja tē gu me kum bakator kêt. Djãm apỹnh me bajtem ba djãkam me bimànḥ tũm'ýr ne tēmmã? Djãm kam kute me bajtemmã kukràdjà

jarënhmã? ³⁶ Kute me bamã, “Dja ba tẽ ga me arým te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikri djà'yr te abôx prãmje”, anhÿr. Mÿj gêdja kam nẽ? ane.

³⁷ Nhy m kam me kute amikukràdjà kôt amijo mör ne kute 'ã aminhinomã amimënh nhõ akati arým bôx. Akati raxja bôx. Me kukãmãre kukràdjà kôt me kute bô mjÿrkam kri'ã aminhinomã amimënh kadjy akati ne arým bôx. Nhy m Jeju arým kãmã djan memã kum,

—Me ajõ ar amã kôr jabej amrẽ iwÿr tën ikõ.

³⁸ Me kute tu amim imarkumrëxja gêdja ï me kadjwÿnhbê ngõ kute meo tÿnja mã mekam apôx. Me bakukãmãre kute pi'ökkam memã arënh kôt ne ba ar amã arẽ.

³⁹ Nãm Jeju Metïndjwÿnh Karõ'ã ã memã ane. Dja me tu amim Jeju markumrëx nhy m Metïndjwÿnh Karõ arým me'ÿr bôx ne meo ba. Djãm arým ne meo ba? Kati. Metïndjwÿnh kute memã Karõ janor djwÿnhrà m ne Jeju memã ane. Dja Metïndjwÿnh amiwÿr Jejuo wabin akubyn o rax. Ne kambit arým memã Karõ jano nhy m bôx ne meo ba.

⁴⁰ Jeju memã ane nhy m me krãptï kute kabënja markam 'ã abenmã kum,

—Be, mrãmri ne tãmwãbê Metïndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnh. Me bakukãmãre ne me amrëbê: arẽ, ane.

⁴¹ Nhy m me kwÿ Jeju'ã abenmã kum,

—Be, tãmwã ne mrãmri kubê Kritukumrëx. Mrãmri kubê me banhõ Bënjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrëx, ane.

Nhy m me kwÿ arïk 'ã abenmã kum,

—Be kati. Jejubê ne Běnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu kêt. Abatành djà ne pykabê Garrêja.
⁴² Nnym be, me banhõ Běnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx krîbê Berêkam abatành. Kubê ne me bakukâmãre Dawi tãmdjwÿ. Běnjadjwÿr rax Dawi jabatành djàkam ne Kritu abatành djà. Amrêbê: ne me bakukâmãre pi'ôkkam arê. Nnym be, kati. Djãm Jejubê Běnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu got? Jeju ate Garrêjakam abatành, ane. ⁴³ Me kute ã abenmã anhÿrkam me kute Jeju'ã axikôt kaběn jadjwÿr kêt.
⁴⁴ Nnym me ja kwÿ bit kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã. Ne kam te: kute o anhÿrmã.

⁴⁵ Nnym kam me krâkamngôn timeri nêje ku'êja me rûnh'ÿr akêx ne me'ÿr bôx. Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ běnjadjwÿrmê mebê pardjêu'ÿr bôx. Nnym kam me rûnh me krâkamngôn timeri kum,

—Je tô mÿkam ne ga me Jejuo abôx kêt? ane.

⁴⁶ Nnym me krâkamngôn timeri memã kum,

—Djãm me'õ pykakam kaběn mexo kute tãmwã pyrâk? Kati. Nãm prîne kaběn mexo kute katât me kunî jakrenh. Ba me kam te ije o itÿm ne pa 'amÿnhmã, ane.

⁴⁷ Nnym mebê pardjêu timeri memã kum,

—Je tô djãm arÿm ne me gadjwÿ me anoo akno?

⁴⁸ Ê, ba me amã arê. Djãm me irax'õ, nâr me ibê pardjêu'õ ije amim tãmwã mar got? Kati. ⁴⁹ Be, djãm me kâtãmwã kute Môjdjê kukràdjà mar got? Me kute me bakukâmãre kukràdjà mar kêt kam dja Metîndjwÿnh arÿm me kanga, ane.

⁵⁰ Nnym Nikodemu. Tãm ne akamâtkam Jeju'ÿr tẽ. Kubê ne mebê pardjêu'õ. Nãm arÿm memã kum,

51 —Je gêdja gwãm kraxje me baje axwe jabej me kukjêr kêtka memã axwe jarẽ? Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamã amijarênh kêtka gu me arým 'ã axwe nhôro nhỹ, me bakukràdjà kupa'ã ne gu me 'ã nhôro nhỹ, ane.

52 Nhy m me arík kum,

—Djãm gadjwý pykabê Garrêjakam ajabatành djà ne ga nêje akabêno dja? Be, pi'ôkka ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'õ Garrêjakam abatành kêtka m rêx. Dja ga amim pi'ók jarênh arým kôt ikabênkumrêxmã akato. Jejubê Bênjadjwýrbê kumkati kêt. Tãm dja ga pi'ók jarênh amã, ane.

53 Nhy m kam me kunĩ ajmàn aminhũrkwãmã apêx.

8

Me'õ nire kute me'õbê mjêno àkĩnh.

1 Jeju arým krãnhbê Oriwêre 'ýr tẽ. Tẽ:n arým 'ýr bôx nhy m 'ã akamàt nhy m nõ. Nõ: nhy m arým òkrên'ãnh kà. 2 Nhy m kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti'ýr tẽn kam bôx. Nhy m kam me kunĩ ajte 'ýr bôx nhy m arým nhỹ. Nhỹn arým memã kukràdjà jarênh nhỹ. 3 Nhy m kam me arým Jeju'ýr me 'õ nireo bôx ne me ipôkri kudja. Arým ne mjên ne kam ajte me'õbê mjêno akĩn ar ro'ã nõ. Nhy m me arým omũn o tỹm ne pa 'amýn Jeju'ýr o bôx. 4 Ne kum,

—Ë, ujarênh djwýnh. Be, me'õ nire ja arým mjên ne arým me'õ myo akĩn ar ro'ã nõ. Ba me ar nõrkôt ar omũn aro tỹm ne arým awýr o bôx. 5 Be, me ja

jaxwe pãnh ne Môjdjê arým memã arê. Kute me bakukràdjà jarènhkam Môjdjê arým 'ã memã kum,

—Ga me axwe pãnh kěno titik ne abĩ gê ty, ane. Be, gadjwý ar imã axwe pãnh'õ jarê bar kuma. Mýj gêdja bar on? Nãm me ã Jejumã ane.

⁶ Mýj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukràdjà kupa'ã mýjja jarènh jabej nhym me arým kôt kum axwe jarê. Ja kadjy ne me kum ane.

Nhym Jeju ate idjao nhÿn arek ikrao pyka no'ôko nhÿ. ⁷ Nhym me mã kum tãmja jarê nhym arek pyka no'ôko nhÿ. Nhym kam kàjmã djan memã kum,

—Goja me ajõ apydji ajaxwe kêtumrêx jabej ga akumrêx kěn'õ byn o titik ne abĩ, ane. ⁸ Nãm anen ajte nhÿ, pyka no'ôko nhÿ.

⁹ Nhym me arým amima:ro djan amijaxwedjwý ma. Ne kam arým pijàm ne mã apôxo dja. Me abatànhja kumrêx ne me kato. Nhym mekôt me abatành nydjwý apôxo dja. Nhym ajbir abatành nyre meo ino ren kato. Arým ne me kunĩ apêx. Nhym kam Jeju arým ate nhÿ nhym niredjwý arým ate dja. ¹⁰ Nhym kàjmã djan nire ate ãmkôt omũn kum,

—Me'õ nire, nhÿnh ne me kute amã ajaxwe jarènhja ku'ê? Djãm me'õ kute ajaxwe pãnh kěno atitik prãm kêtumrêx? ane. ¹¹ Nhym kum,

—Ã bẽnjadjwýr. Me'õ kute pãnh ititik prãm kêt, ane.

Nhym kum,

—Badjwý. Ajaxwe pãnh ije kěno atitik prãm kêt. Aj mã. Kwãrĩk wãnh ga ajte ajaxwe kêt, ane.

Kute katàt memã amijarēnh.

Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

¹² Nhyam kam Jeju ajte memã kum,

–Be, apÿnh me ba djà kunĩkôt me axwe kunĩ katàt kute amijo ba kadjy ne ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djà pyràk. Ga, me kurwÿ djà kute akamàtkam memã pry kurwÿ nhyam me kute akamàtkam mÿjja kunĩ pumũnh ne katàt baja pumũ. Badjwÿ dja me tu amim imarkumrēx ne arÿm katàt amijo ba. Ga, akamàt kô tykkam me kute mÿjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me axwedjwÿ ne me kute mÿjja mar kêt ne amijo ba punu. Djãm me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Kati. Ba ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djà pyràk. Dja me tu amim imarkumrēx ne arÿm katàt amijo ban kam arÿm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹³ Nhyam mebê pardjêu kum,

–Je, djà nãm me'õ akôt kabēn dji? Kati. Ga apydji aje memã amijarēnho aba nhyam me'õ kute akôt kabēn djir kêt. Ba me kam arÿm amã akabēn kajgo jarē. Akabēn kajgo nhyam me kute amar kêt, ane.

¹⁴ Nhyam memã kum,

–Kati. Ipydji ije memã amijarēnhkam ije memã amijarēnh kajgo kêt. Kàjkwakam Metĩndjwÿnh ne ijano ba amrē kabēn kôt tē. Be, 'ÿr dja ba akubyn tē. Ja ne ije markumrēx. Kam ikabēn kajgo kêt. Nhyam be, me ga ne ga me aje imar kêt. Nhÿnhja kurũm ne ba itēmja ne ga me aje mar kêt. Nhĩ'ãm itēmdjwÿ ga me aje mar kêt.

¹⁵ Me ga ne ga me aje amidjwÿnho kĩnh prãm ne aje memã axwe jarēnho aba. Djãm ba ne ba ije

amidjwýnho kǐnh prãm ne memã axwe jarēnh got? Kati. ¹⁶ Godja ba memã axwe jarēnh jabej arým katàt memã arēnhkumrēx. Djãm ipydji dja ba arē? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnhmē dja bar axikôt ik-abēn ne memã axwe jarē. Kam ne ije katàt memã axwe jarēnhkumrēx. ¹⁷ Nhym be, amrēbê: me bakukãmãre kute me akukràdjà'ã pi'òk no'òkdjwý. Me akukràdjà kôt ba ije Ibãmmē axikôt memã amijarēnho iba. Me akukràdjà jakam me'õ ar amãnhkrut ne kute me omũnhkôt kute axikôt me arēnh nhym me kunĩ kute mar ne kute memã kum, “Mrãmri katàt ar kute me arēnhkumrēx”, anhỹrmã. Ja ne ga me arým aje mar.

¹⁸ Be, ja kôt ne ba Ibãmmē ã me amã amijarēnho ane. Ba ije me amã amijarēnh. Nhym Ibãm kute ijanor djwýnh ikôt kute me amã ijarēnh. Ba Ibãmmē ar ije axikôt me amã amijarēnhkam ne ga me ren me akukràdjà kôt ijã, “Mrãmri ne katàt kute memã amijarēnhkumrēx”, ane. Ba Ibãmmē ar ije axikôt me amã amijarēnhkam dja ga me ar ikabēn katàtjamã akaton ama. Me akukràdjà'ã pi'òk no'òk kôt dja ga me ima, ane.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã ane nhym me arým kum,
—Tô nhỹnh ne abãmja? ane.

Nhym memã kum,

—Me aje imar kêt ne aje Ibãmdjwý mar kêt. Ne ga me ren iman ren Ibãmdjwý ma. Nhym be, kati. Aje mar kêt, ane. ²⁰ Be, Metĩndjwýnh nhõ kikretikam me kute Metĩndjwýnhmã pi'òk kaprĩo atom djakam ne Jeju ã memã ane. Nhym me'õ kute o tỹm ne pa 'amýnh kêtumrēx. Pa 'amýnh'ã myt bõx kêt rã'ãkam.

²¹ Nhym kam ajte memã kum,

—Dja ba ï mã tẽ ga me arÿm te ijabej. Te ijabej ne kam arÿm ty. Nhym kam Metĩndjwÿnh me amã ajaxwe jarẽnh rã'ã. Mũm itẽmmã 'ÿr ikràja dja ga me te ikõt 'ÿr atẽm ne 'ÿr abôx prãmje, ane.

²² Nhym mebê idjaer rũnh abenmã kum,

—Je tô mÿj dja nẽ? Birãm, dja amibĩ. Nãm me ã abenmã ane. Kute memã kum,

—Dja ba ï mã tẽ ga me arÿm te ijabej, anhÿrkam ne me ã abenmã ane.

²³ Nhym memã kum,

—Be, me ga ne ga me pykakam ajapôx ne ar aba. Nhym be, ba ne ba kÿjrũm kàjkwakam ar iba tũm. Me ga ne ga me aje pykakam mÿjjabit mar. Ba ne ba ije kàjkwakam mÿjja mar. ²⁴ Me aje pykakam mÿjjabit markam ne ba me amã, “Dja ga me ty nhym Metĩndjwÿnh amã ajaxwe jarẽnh rã'ã”, ane. Ne me amã, “E kum ba. Ba ne ba arÿm bôx”, ane. Dja ga me kam amim imar kêt rã'ã jabej arÿm ty nhym Metĩndjwÿnh me amã ajaxwe jarẽnh rã'ã, ane.

²⁵ Nhym me kum,

—Bir, mÿj me ajõ ga nã? Gop me imã amijarẽnhkumrẽx, ba me ama, ane.

Nhym Jeju memã kum,

—Be, amrêbê ne ba me amã amijarẽnho iba. Nã bãm me amã, ²⁶ “Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memã me ajaxwe jarẽn ajte me amã pãnh jarẽ. Be, ijanor djwÿnh kute katàt kabèn jarẽnhkõt ne ba me kunĩmã arẽnho iba.” Nãm bãm ã me amã ane, ane.

²⁷ Kute memã kum, “Kute ijanor djwÿnh”, anhÿrkam me kute mar kêt. Kute memã Bãm jarẽnhja me kute mar kêt.

28 Nhym kam Jeju memã kum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja ga me kÿjrũm inhô. Kam dja ga me arÿm ima. Ba ije amikabênkôt amijo iba kêt kumrêx. Ibãm kute imã kabên jarênh kôt ne ba memã arênhô iba. Ja dja ga me aje kÿjrũm inhôrkam ama. 29 Kute ijanor djwÿnh ne imê amijo kajkep. Djã nãm imã kàx ba ate ar iba? Kati. Be, mÿkam ne imã kàx kêt? Bir, ije o kÿnh kadjy ne ba kum idjàpênh mex rã'ã. Kam imã kàx kêt. Nãm ã Jeju memã ane. 30 Kute memã ja jarênhkam ne me kumex arÿm tu amim markumrêx.

Abraão tãmdjwÿ'ã ujarênh.

31 Nhym kam mebê idjaer kute tu amim markumrêxja Jeju memã kum,

—Dja ga me mã ikabên kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt ne arÿm me abê ikôt aba djwÿnhkumrêx. 32 Ne kam arÿm mrãmri ikabênkumrêxmã akaton ijã amim, “Be, mrãmri ne kabên katàtkumrêx”, anhÿro aba. Ne kam ikabên katàtkumrêxmã akato ba kam arÿm me apytà. Me'ôja kute me apa 'amÿnh ga me kum adjàpênh kajgoo abaja ba kubê me apytà. Ga me kam ikôt adjumar mexkumrêx ne ar aba. Nãm ã Jeju me axwe nhõ bënjadjwÿr'ã memã ane.

33 Nhym ajte me kwÿ kum,

—Tô nhÿnh ne kam me'ô kute me ipa 'amÿnh ba me kum idjàpênh kajgoo ibaja? Kati. Me ba ne ba me ibê me bakukãmãre Abraão tãmdjwÿ. Nhym kam me'ô kute me ipa 'amÿnh kêt kumrêx. Mÿkam ne ga,

—Ba me'ôbê me apytà? ane.

34 Nhym Jeju memã kum,

—Mrãmri me ajaxwe prãmkam ne me ajo ba djwýnhja arým kute me apa 'amýnh ga me arým kum adjàpênh kajgokumrêx. ³⁵ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me'õ nhõ kikrekam õ àpênh djwýnh djãm kubê õ àpênhkam kum àpênh rã'ãmã? Kati. Gêdja ì atemã me'õmã apê. Nnym be, kam me'õ krakumrêxja dja kam kra rã'ã ne. ³⁶ Ba ibê Metĩndjwýnh Kra rã'ãkam ibê me apytâr djwýnh. Me apa 'amýnh djwýnhbê me apytâr djwýnh. Dja ba me apa 'amýnh djwýnhbê me apytã ga me kam mrãmri adjumar mexkumrêx ne ar aba.

³⁷ We me abê Abraão tàmdjwý, ba ije kôt me amar. Ga we me te abê Abraão tàmdjwý ne me aje ibĩnmã. Me amã ikabên kĩnh kêtikumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. ³⁸ Be, Ibãmmê ro'ã ar ibari ije mýjja pumũnh ne mar. Tãm ne ba me amã arê. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arênh kôt ar amijo aba.

³⁹ Nnym me kum,

—Be, mrãmri me inhingêtbê Abraãookumrêx, ane.

Nnym memã kum,

—Ga ren me abê Abraão tàmdjwýkumrêx ne ren Abraão djàpênh kôt adjàpênh ar aba. ⁴⁰ Nnym be, kati. Ga me jakam aje ibĩnmã. Kàjkwakam Metĩndjwýnh kute imã kabên katàt jarênh kôt ije katàt me amã arênhkumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. Djãm ã Abraão meo ane? Kati. ⁴¹ Ne ren Abraãobê me anhingêtkumrêx ga ren me adjàpênh mex. Nnym be, kati. Atemã me anhingêt djàpênh kôt ne ga me atemã adjàpênh ar aba.

Nnym me kum,

—Djãm krô'ã me'õ kute akudjwa me ijadjwÿr? Kati. Be, me Ibãm djwÿnh pydji. Kàjkwakam Metĩndjwÿnh, ane.

Kute memã Xatanaj tàmdjwÿ jarënh.

⁴² Nhym Jeju memã kum,

—Ne ga me ren mrãmri kàjkwakam Metĩndjwÿnho Abãm ne ren amã ijabê. Be, mÿkam? Bir, kàjkwakam Metĩndjwÿnh kurũm ne ba tẽn bõx. Be, djãm ba ne ba tẽ? Kati. Tãm ne ijano ba amrẽ tẽ. Kam ga me ren amã ijabê. ⁴³ Be, mÿkam ne ga me aje ikabẽn mar kêt? Bir, me ajamakkre kêt prãmkam. ⁴⁴ Be, me anhingêtbê Xatanaj ne ar me ajo ba. Me anhingêt kum axwe prãm kôt ne ga me amã ajaxwe prãm. Kute amikrax totokbê kubê me par djwÿnh. Ta kabẽn katàt kêt kam kute Metĩndjwÿnh kabẽn katàt 'amÿnh tÿx kêt ne kôt kute amijo ba kêt. Ta 'êxnhĩ kôt memã 'êx ba. Mrãmri 'êxnhĩkumrêxkam kubê me 'êxnhĩ nhingêt. ⁴⁵ Kubê me 'êxnhĩ nhingêtkam ba te me amã katàt ikabẽn jarënhkumrêx ga me aje amim imar kêt. ⁴⁶ Be, mÿj me ajõ ga ne ga me aje mrãmri ijaxwe'õmã akator kumrêx? Kati. Ga me te: aje ijaxwe'õmã akator prãmje. Ijaxwe'õ kêt kam mÿkam ne ga me aje imar kêt? Ba te ije me amã katàt Metĩndjwÿnh kabẽn jarënhkumrêx ga me aje imar kêt. Be, mÿkam? ⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metĩndjwÿnh kra ne ren amim kabẽn markumrêx. Nhym be, kati. Me abê Metĩndjwÿnh kra kêt kam ne ga me aje amim kabẽn mar kêt. Nãm ã mebê idjaer rũnhmã ane.

Kute mebê idjaer rũnhmã amijarënh.

⁴⁸ Nhym mebê idjaer rũnh arĩk kum,

—Be, abê pykabê Xamarijkam me kra'õ ba me arým ama. Me karõ punu ne ari ajo ba, ane.

⁴⁹ NhyM Jeju memã kum,

—Kati. Me karõ punu kute ijo ba kêt. Ba ne ba Ibãm rax jarênho iba. Ga me kam imã ikajgo jarênho aba. ⁵⁰ Be, djãm ba ne ba amirax jabej? Kati. Atemã 'õ kute irax jabej ne kute me ajaxwe mar. ⁵¹ Mrãmri dja me ikabên man kôt ar amijo ban arým tykkumrêx'ÿr bôx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵² NhyM mebê idjaer rûnh kum,

—Tô nhÿnh? Be, me bakukãmãre Abraão arým ty. Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhdjwÿ ne me arým aben kukãm ty. Tô nhÿnh dja me akabên man kôt ar amijo ban tyk kêt? Akabên jakôt ba me arým amã ikaton amarkumrêx. Mrãmri ne me karõ punu ajo ba. ⁵³ Djãm aje araxo me bakukãmãre Abraão jakrenh ne ga aje, “Dja me ikabên man kôt ar amijo ban tyk kêt”, anhÿr? Abraão arým ty. Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh ar arým ty. Mÿj me'õ rax ne ga arĩk o amiptarn 'ã amimênho dja? ane.

⁵⁴ NhyM Jeju memã kum,

—Ne ba ren arĩk amijã me'õ rax mên ren mrãmri ikajgo. NhyM be, kati. Ibãm ne kute ijã irax mênhkumrêx. 'Ã ne ga me aje abenmã, “Me Batĩndjwÿnh”, anhÿr kajgoo aban ⁵⁵ aje mar kêtumrêx. NhyM be, bajbit ije markumrêx. Ne ren ijêxnhi ne ren me amã, “Ije mar kêt”, ane. Ne kam ren me akudjwa memã ijêx iba. NhyM be, kati. Mrãmri ije markumrêx ne kabên kôt ar amijo

iban ijêxnhĩ kêt. ⁵⁶ Be, me anhingêt Abraão arým amikukãm iman arým ikam kĩnhkumrêx, ane.

⁵⁷ Nhyr mebê idjaer rũnh kum,

—Je tô, djãm kraxje ajã amex krãptĩbê 50 apêx kêtjakam djãm ga ne ga arým me bakukãmãre Abraão pumũ got? ane.

⁵⁸ Nhyr Jeju memã kum,

—Be, me akukãmãre Abraão amirĩt kêtiri ne ba ar iba tũm, ane. ⁵⁹ Nhyr me arým kên kwỳ jamỳ, kute o titik ne bĩn kadjy. Nhyr Jeju arým amijo apdjun mã tẽ. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kurũm katon mã tẽ.

9

Kute me'õ adjakamã no rãjao mex.

¹ Tẽ: nhyr arým me'õ no rã nhỹ. Adjakamã ne me'õ no rã. Nãm nhỹ nhyr arým omũ. ² Nhyr kôt ba djwỳnhdjwỳ omũn Jeju kukij ne kum,

—Ujarênh djwỳnh, mỳkam ne me'õja adjakamã no rã? Djãm ta axwe pãnh ne adjakamã no rã? Nàr nãmẽ bãm ar axwe djô'ã ne no rã? Mỳj ne kam kute? ane.

³ Nhyr arkum,

—Kati. Ta axwe pãnh no rã kêt. Ne nãmẽ bãm ar axwe djô'ã no rã kêt. Be, Metĩndjwỳnh kute no rãkam àpênh nhyr me kute kôt raxmã kator kadjy ne no rã.

⁴ Be, jakam imexri idjapênh prãm kumrêx kute mrãmri ne a'uri me àpênh prãm pyræk. Kute ijanor djwỳnh kute idjapênh'ã imã karõ kôt idjapênh prãm kumrêx. Adjỹm, dja me ĩ ijo bikênhõ tẽn ibĩ ba te idjapênh prãmje. Kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam te àpênh prãm pyræk. ⁵ Pykakam me

axwemẽ ro'ã ar ibari ba ije mrãmri memã pry kurwỳ djà pyràk. Ga, me kute akamàtkam memã pry kurwỳ nhym me katàt baja pumũ. Badjwỳ ne ba memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ nhym me arỳm kòt katàt ar amijo ba. Ne tu amim kabẽn markumrẽx ne arỳm katàt ar amijo ba.

⁶ Nãm anen arỳm pykakam aptôn kam o ajrên arỳm o me'õ no rãja no dji. Ne kam kum,

⁷ –'Yr tẽn ngò nhidjibê Xirôwekam amino ku'õ, ane. Me bakabẽnkam ne me ren ngômã, kute anor jarẽ. Nãm kum ane nhym arỳm 'yr tẽn kam amino ku'õ. Ku'õn arỳm no mex ne. No mex ne kam ùrkwã'yr tẽn arỳm 'yr bõx.

⁸ Nhym ùrkwã bu'ã me krĩ kute me'õ no rã pumũnh tũm abenmã kum,

–Djãm tãmwã ne amijo à'wỳro krĩ? ane.

⁹ Nhym me kwỳ memã kum, “Nà, tãm”, ane. Nhym me kwỳ memã kum,

–Kon, kute tãmwã pyràk, ane.

Nhym ta memã kum, “Nà, ba”, ane.

¹⁰ Nhym me kum,

–Tô mỳj me'õ ne amã ano mex jadjà? ane.

¹¹ Nhym memã kum,

–Be, me'õbê Jeju ne pykakam aptôn kam o ajrên arỳm o ino dji. Ino djyn arỳm imã, “'Yr tẽn ngòbê Xirôwekam amino ku'õ”, ane. Ba kam 'yr tẽn amino ku'õn arỳm ino mex ne irĩt mexkumrẽx, ane.

¹² Nhym me kum, “Nhỹnh ne dja”? ane.

Nhym memã kum, “Kon”, ane.

¹³ Nhym kam me arỳm mebê pardjêu'yr o bõx. Me'yr me'õ no rãn arỳm no mexjao bõx. ¹⁴ Be, me tyk djà kêt djà nhõ akatikam, pi'òk ràràrkam ne Jeju

pykakam aptôn o ajrên o me'õ no djyn o noo mex.
¹⁵ Nãm me mebê pardjêu'ÿr o bôx nhym me ajte kukij ne kum,

—Mÿj ne ga arît mex kadjy nê? ane.

Nhym memã kum,

—Nãm pykakam aptôn o ajrên o ino dji ba ku'õn arÿm ino mex ne irît mexkumrêx, ane.

¹⁶ Nhym mebê pardjêu kwÿ abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwÿnh ne tãmwã jano got? Be, me bakukràdjã pãnh ne pi'ók ràràrkam ari àpênh ba. Axwekumrêx, ane.

Nhym me kwÿ 'ã abenmã kum,

—Nhym bê ne me'õ jaxwe kute ã mÿjja pumũnh kêt nhipexo anhÿr. Kute ã me'õ no rão mexo anhÿr. Nãm me ã Jêju'ã kabêno aben japanho ane. ¹⁷ Ne kam me'õ no rãn arÿm no mexjamã kum,

—Kute amã anoo mexkam 'ã akabên'õ jarê ba me ama, ane.

Nhym memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'õ, ane.

¹⁸ Nhym mebê idjaer rũnh amim mar kêt ne. Nãm me amim,

—Je tô djãm mrãmri ne me'õja adjàkamã no rã? Be, kati, ane. Ne kam arÿm bãmmê nã ar'ÿr me ano. Nhym me ar'ÿr tẽn arÿm aro bôx.

¹⁹ Nhym me arkum,

—Be, gar memã kum, “Ikra adjàkamã no rã”, anhÿro aba. Djãm tãm ne ja? Mÿj ne rît mex kadjy nê? ane.

²⁰ Nhym ar memã kum,

—Be, mrãmri ar ikrakumrêx ne ja. Mrãmri ne adjàkamã no rãkumrêx. ²¹ Ne kam mÿj ne arÿm

no mex on, ar ije mar kêt. Mỳj me'õ ne kum noo mex nhym rīt mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arỳm abatành ne. Dja ga me kukja nhym arỳm me amã amijarẽ, ane. ²² Be, mỳkam ne ar kute memã kum,

–Jeju ne ar ikra noo mex, anhỳr kêt? Bir, arkum mebê idjaer rũnh pymakam. Nãm me arỳm abenmã Jeju'ã kabẽn djin abenmã kum,

–Dja me'õ memã kum, “Be, mrãmri ne Jejubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrẽx”, ane gwaj kôt me nêje kanga gê ajte me bikprõnh djàkam me baro'ã krĩ kêt, ane. ²³ Kam ne me kute ar kanga pymaje ar memã,

–Be, ta ne arỳm abatành. Dja ga me tãmwã kukja, ane.

²⁴ Nhym kam me ajte amiwỳr me'õ no rãn arỳm no mexja 'uw nhym arỳm 'ỳr bõx. 'Ỳr bõx nhym kum,

–Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekôt mar. Kwãrĩk wãnh ga mex jarẽn kêt. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh ta ne anoo mex. Tãm dja ga kum mex jarẽ, ane.

²⁵ Nhym memã kum,

–Be, mỳj Jeju axwe nã? Ije mar kêt. Mrãmri ne arỳm ino rãkumrẽx. Ne arỳm jakam ba mrãmri irīt mexkumrẽx. Jabit ne ba mrãmri ije markumrẽx, ane.

²⁶ Nhym kam me ajte kum,

–Mỳj ne ajo, ga arỳm ano mex ne arīt mex ne? ane.

²⁷ Nhym memã kum,

–Je, arỳm ne ba me amã arẽ. Djãm me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mỳj kadjy dja ba ajte me amã arẽ ga me ajte ama. Djãm me aje me

kudjwa mã kôt abikamênhmã got ga me ikukjêro dja? ane.

²⁸ Nhyr me arým kum kurên kum,

—Be, kati. Ga ne ga arým kôt aba djwýnh. Me ba ne ba me atemã. Me bakukãmãre Môjdjêkôt ne ba me amijo iba. ²⁹ Be, Metĩndjwýnh mrãmri me bakukãmãre Môjdjêmã kabênkumrêx. Ja ne ba me ije markumrêx. Nhyr be, tãmwã. Djãm me kute kator djà mar got? ane.

³⁰ Nhyr amipãnh memã kum,

—Be:, Jeju ne imã irĩt mex jadjà ga me aje kator djà mar kêtja pumũ. Djãm me ano mex got?

³¹ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me axwe ne Metĩndjwýnh kute me mar ne kôt àpênh? Kati. Ja ne gu me arým baje mar. Nhyr be, me kute mrãmri Metĩndjwýnhmã rax jarênh ne kute kabên mar ne kôt kute amijo bakumrêxja Metĩndjwýnh arým kute me mar ne me kôt àpênhkumrêx. ³² Be, djãm Metĩndjwýnh Jeju kôt àpênh ngri got ga me 'ã akabên ne? Mýj me'õ ne adjakamã no rã nhyr me arým kute kum rĩt mex jadjàr ga me amrêbê aje mar? Kati. Me bakukãmãre kute arênh kêt. Me kunĩ kute arênh kêtikumrêx. Jejubit ne ajbir bajbit ijo mex ga me arým aje ipumũnh. ³³ Metĩndjwýnh ren kute anor kêt nhyr ren kabênkôt àpênh kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhyr be, kati. Mrãmri Metĩndjwýnh kute anorkumrêx.

³⁴ Nhyr me kum,

—Be, djãm akudjwa adjakamã me ijaxwe? Djãm ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nãm me kum anen kangan arým me nêje bõm kumê.

³⁵ Nhyr kam Jeju me kute bõm mênhkôt arým kuman 'ýr tẽn kum katon kum,

—Djãm arỳm ga tu amim Metĩndjwỳnh Kra markumrẽx? ane.

³⁶ Nhy m kum,

—Běnjadjwỳr, dja ga imã Metĩndjwỳnh Kra jakre ba tu amim markumrẽx, ane.

³⁷ Nhy m kum,

—Arỳm ga ipumũ. Ba. Ba ne ba amã ikaběno dja, ane.

³⁸ Nhy m kum,

—Nà, Běnjadjwỳr djwỳnh, arỳm ne ba tu amim amarkumrẽx, ane. Ne arỳm kute Metĩndjwỳnh Kramã katorkam amikajgo man parbê ibôn nhỹ.

³⁹ Nhy m Jeju memã kum,

—Be, mỳj kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemã ikaton arỳm memã pãnh jarẽ. Be, me kwỳ kute amijo àmran arĩk amim, “Djãm ije Metĩndjwỳnh kaběn mar ngri got”? anhỹrja dja ba te memã kukràdjà jarẽ nhy m me arỳm mar kêt ne arỳm amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrãmri ne me rĩt mex arỳm no rãn ba pyràk. Nhy m be, me kwỳ kute kukràdjà mar kêt ne mar prãm dja ba memã arẽ nhy m me arỳm tu amim markumrẽx. Tu amim markumrẽx ne arỳm kôt kute amijo ba mexkumrẽx. Me kute mrãmri ne me no rã arỳm rĩt mex ne katàt ba pyràk. Ja kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba, ane.

⁴⁰ Nhy m mebê pardjêu bu'ã ku'êja arỳm kaběn man kum,

—Je, djãm me badjwỳ ne ba me ije me no rã pyràk? Kati. Djãm me ije Metĩndjwỳnh kukràdjà mar ngri got? ane.

⁴¹ Nhy m memã kum,

—Ne ga ren me aje Metĩndjwỳnh kukràdjà mar prãm ne ren aje mrãmri ne me no rã rĩt mex prãm pyràk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhy m be, kati. Me aje, “Me badjwỳ djãm me ije Metĩndjwỳnh kukràdjà mar ngri got”? anhyrkam me ajaxwe rã'ã. Nãm ã Jēju memã ane.

10

Mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh'ã ujarēnh.

Idja 13.20; Ped k 5.4

¹ Ne kam mrykĩ'ãtomti'ã memã ajarēn ò me ja'ã mrykĩ'ãtomti jakren memã kum,

—Be, ò kôkayrkam mrykĩ'ãtomti ar bakam nhy m me ngjêx prãm kam me kwỳ ajkwa krekrekôt ngjêx kêt ne ate kôkayr nhībũm kôt wangij. Be, me ja ne me mryo àkĩnh prãm nhy m me me'ã memã kum, “Me àkĩnhĩ”, ane nàr, “Mebê mỳjjao prôt djwỳnh”, ane. Mrãmri ne ba me amã ja jarēnhkumrêx. ² Nhy m be, me kute katàt ajkwa krekrekôt ngjêxjabê ne ò mryo ba djwỳnhkumrêx.

³ Nhy m 'ã ijê djà nêje ku'ê djwỳnh arỳm o ba djwỳnhmã 'ã ijê djà'ã kurê nhy m arỳm wangij. Ne kam mrymã kabēn nhy m arỳm amim kabēn ma. Kute apỳnh mrymã idji jarēnh djari aben totokmã mrymã arē nhy m arỳm kute apỳnh aminhidji jarēnh mar kôt bôm rôrôk. Bôm rôrôk nhy m o ba djwỳnh arỳm kapôtmã mryo apôx. ⁴ Mryo apôx ne arỳm mry kukãm mrã nhy m mry arỳm kôt ba. Kute amim o ba djwỳnh kabēn markam kôt ba. Nãm mry ã o ba djwỳnh kôt ane. ⁵ Nhy m be, atemã me bajtem mry'ỳr bôx ne te mrymã kabēn nhy m kôt ba kêt ne tu mã kubê prôt ne. Kute

amim me bajtem kabên mar kêtkam amijã no tỳx ne tu mã kubê prõt ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx, ane.

⁶ Be, mrykĩ'ãtomti'ã ujarênhja ne Jeju kute amik-abên kukràdjà'ã akre nhym me mrybit man kukràdjà mar kêt. Nãm me te: kute mỳj'ã ujarênh kute amijakre marmãn te: kute kukràdjà marmã.

⁷⁻⁹ Nhym ajte memã kum,

—Mrãmri ije mrykĩ'ãtomti nhõ kôkayrkôt ajkwa krekre pydji pyræk. Ga, mryo ba djwỳnh kute ajkwa krekrekôt mryo ngjêxja pumũ. Nhym kôkayr tỳx arỳm kute mỳjja djàkrêbê mry pytår nhym umar mexja pumũ. Badjwỳ ije ajkwa krekre pydjimãn pràbê dja me tu amim imarkumrêx ba arỳm axwebê me utà. Nhym kam me arỳm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Atemã me'òkôt ne me tĩn kêtkumrêx. Dja me tu amim bajbit imarkumrêx ba arỳm me utà.

Ga, mryo ba djwỳnh kute kôkayr kurũm mryo apôxja pumũ. Nhym mry àkur ban ajte akubyn ngjêxja pumũ. Badjwỳ dja ba me utàro iba nhym me ikôt umar mex ne ar ba.

Nhym be, amrêbê ibôx kêtri ne me kwỳ Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne memã kum, “Metĩndjwỳnh ne imã arê ba kukwakam amã kabên jarênhõ iba”, ane. Me Metĩndjwỳnh'ã 'êxja kunĩ ne me àkĩnhĩ. Me kute amiwỳr inhõ me jao akêxmãn te meo ane nhym me kute me kabên mar kêt. ¹⁰ Be, me àkĩnhĩ ne me kute mryo àkĩnh ne par kadjy bôx. Nhym be, kati. Ba ne ba Atemã. Me tĩnkumrêx ne umar mexkumrêx kadjy ne ba bôx.

¹¹ Ije me kute mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh mex pyræk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utàr kadjy

ty. ¹² Nhyr be, me mrykam àpênh djwýnh ne me atemã. Gêdja rop'õ mry'ýr bõx nhyr arým tĩn prãmje tu mry kangan prõt ne. Kubê õ mry djwýnh kêt kam ne tu mry kangan mã prõt ne. Nhyr rop arým mryo rôrõk nhyr mry abenbê ajmã. ¹³ Me mrykam àpênh djwýnh kute pi'õk kaprĩbit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhyr kam rop bõx nhyr kum mry jabê kêt kam arým mry kangan prõt ne.

¹⁴⁻¹⁵ Ba ije me kute mryo ba djwýnh mex pyrãk. Ibãm kute imarkumrêx. Badjwý ije Ibãm markumrêx. Inhõ me jadjwý ije ã me maro ane. Nhyr inhõ me jadjwý kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utãr kadjy ty. ¹⁶ Djãm kõkayr jakambit inhõ krit? Kati. Onĩj inhõ krit rã'ã. Me wãdjwý dja me amim ikabên ma. Dja ba inhõ me jamê me wãdjwýo aben pydji. Kam arým inhõ me kunõ iba. ¹⁷ Be, mýkam ne Ibãm kum ijabê? Bir, ije kabên kõt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itĩn kadjy dja ba ty. ¹⁸ Djãm me ta dja me ibĩ? Kati. Ba dja ba amikabênkõt tyn kam amikabênkõt akubyn itĩn ne. Ibãm ta ne ityk ne akubyn itĩn'ã imã karõ, ane.

¹⁹ Nãm Jeju memã ane nhyr kam mebê idjaer rũnh ajte kabêno aben japanho dja. ²⁰ Me krãptĩ ja ne me arĩk memã kum,

—Be, me karõ punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabên kajgo krãptĩ jarênhja pumũ. Mýkam ne ga me kabên maro dja? ane.

²¹ Nhyr me kwý ja ne memã kum,

—Nhyr bê ne me karõ punu kute o ba nhyr ã kabên kute anhýr. Be, kati. Kabên mexkumrêx. Djãm me karõ punu kute me no rã noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rûnh kum kurê'ã ujarênh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

²² Be, krĩraxbê Djeruxarêkam, me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akatikam, arým na nhõ mytyrwýkam, Jeju me'ýr tẽn bõx ne arým Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ar mrã. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kute amrêbê: Metĩndjwýnhmã kikreti ny nhipêx mar kadjy ne me krãptĩ akati jakam aben pydji.

²³ Jeju kikreti bu'ã kikre kre kênhkam ar mrã. Kikre kre kênhjamã ne me kum, “Xaromão nhõ”, ane. ²⁴ Nãm kam ar mrã nhym mebê idjaer rûnh arým omũn kam kum ipõk ne kum,

—Aje. Ga mrãmri abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx jabej tu me imã amijarênho amirĩtkumrêx. Mýkam ne ga me ibê amipdju? ane.

²⁵ Nhym Jeju memã kum,

—E kum arým ne ba me amã amijo amirĩt ga me aje amim imar kêt. Ibãm kukwakam ije apýnh mýjja pumũnh kêt nhipêx djàri. Tãm ne kute me amã ijo amirĩt mexkumrêx ga me aje amim imar kêt. ²⁶ Be, me abê inhõ krit kêt kam ne ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amã ja jarê ga me arým ama. ²⁷ Inhõ krit ar kute amim ikabên mar. Badjwý ije inhõ krit ar mar nhym ar mã ikôt ar amijo ba. ²⁸ Dja ba memã tĩn jadjà nhym me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ne me biknor tokry djàkam biknor kêt kumrêx. Ba mã meo iba nhym me'õ kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikô rênh prãm kêt.

²⁹ Ibã̃m kute ikôt me kamēnhja ne tỳxo kute me kunĩ jakrenh. Tãm ne mã meo ba nhym me'õ kute kubê me pa 'amỳnh ne kubê me ikô rēnh prãm kêt. ³⁰ Ibã̃mmē ro'ã ne bar itipdjìn ar iba. Nãm ã memã ane.

³¹ Nhym mebê idjaer rũnh ajte kadjy kēn jamỳ. Kute o titik ne bĩnmã kēn jamỳ. ³² Nhym memã kum,

—Ibã̃m kukwakam ne ba mỳjja mex krãptĩ nhipêx ne me amã o amirĩt ga me omũ. Nhỹnh idjãpēnh mexja pãnh dja ga me kēno ititik ne ibĩ? ane.

³³ Nhym me kum,

—Djãm adjãpēnh mex pãnh ne ba me ije kēno atitik ne abĩnmã? Kati. Metĩndjwỳnh ne ga arỳm aprỳ. Abê pykakam me'õkam ne ga ga amijo ajêx ne amijo Metĩndjwỳnh Kra ne amijo Metĩndjwỳnh pyrãk. Aje Metĩndjwỳnh raxo amiptãrkam ne ba me arỳm Metĩndjwỳnho ingyryk ne ije abĩnmã, ane.

³⁴ Nhym amipãnh memã kum,

—Tô nhỹnh ne ba aprỳ? Be, kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh ne me bakukãmãremã Metĩndjwỳnh kabēn jarēn memã kum,

“Nã bãm memã kum, ‘Me abê metĩndjwỳnh’, ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã anen arỳm 'ã pi'ók no'ók ne. ³⁵ Metĩndjwỳnh kabēn ne ga me te akabēno aje o adjãpanhmã. Ga, Metĩndjwỳnh ta kute memã kum, “Me abê metĩndjwỳnh”, anhỹrja pumũ. ³⁶ Metĩndjwỳnh ta ne imã idjãpēnh djã jarēn pykamã ijano ba kabēn kôt amrē tēn bõx. Djori kam ibê Metĩndjwỳnh Kra kêt? Kati, ibê Metĩndjwỳnh Krakumrêx. Djori kam ba aprỳ. Arkati.

³⁷ Ne ba ren Ibãm djàpênh o idjàpênh kêt ga ren me aje katàt imã ikajgo jarênhkumrêx. ³⁸ Nhym be, kati. Mrãmri Ibãm djàpênh o idjàpênhkumrêx. Kam ga me ren amim idjàpênhbit ma. Aje amim ba imar kêt kam ga ren idjàpênhbit man ren Ibãm djàpênh o idjàpênhja man ren arým kam ima. Ibãmmẽ ne bar itipdjìn ar iba ga me ren kam arým ama, ane. ³⁹ Nãm memã ane nhym me arým kute pa 'amýnhmã te o ane nhym mã mebê katon tẽ.

⁴⁰ Ne kam arým mã ngô raxbê Djodão nhijukri tẽ. Tẽ:n arým Djuão kute ngômã me angjênhmo krax djàkam bôx ne arek kam ar ba. ⁴¹ Ar ba nhym me krãptĩ 'ÿr bôx ne abenmã kum,

—Be, Djuão ne me kute raxmã kator kadjy kute mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrãmri katàt me'õja kukãm 'ã ujarênhkumrêx. Nhym kam arým kute kukãm 'ã ujarênh kôt prĩne kôt amijo bakumrêx, ane. ⁴² Nhym kam me krãptĩ pyka jakam tu amim Jeju markumrêx.

11

Kute akubyn Radjaruo tĩn.

¹ Be, me'õ nhidjibê Radjaru ne arým kanê bĩno mõ. Kanikwýnh ne ar amãnhkrut. Ar idjibê ne Marijmẽ Mata ar. Ne ar kunĩ krĩbê Betanhakam ũrkwã. ² Marij ja kute Běnjadjwýr djwýnh par'ã me kudjý djà kangô kapĩ. 'Á me tyk kadjy kudjý djà kangô kapĩn kam kute amikĩo 'ã kangô ngrà tãm. ³ Nãm kamy Radjaru arým kanê bĩno mõ: nhym kanikwýnh ar arým Běnjadjwýr djwýnh'ÿr

me'õ jano. Onĩj. Nhyṃ arỳm 'ỳr tẽ:n 'ỳr bôx ne arỳm kum arẽn kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, onĩj amã anhõbikwa jabêja arỳm kanê: nhyṃ kanikwỳnh ar amã arẽ, ane.

⁴ Nhyṃ Jeju arỳm kuman kum,

—Djãm tu tyk rã'ã kadjy ne kanêja? Kati. Dja me kàjkwakam Metĩndjwỳnh raxmã katon ba ibê Metĩndjwỳnh Kra iraxmã kato. Ja kadjy ne kanê raxja, ane. ⁵ Be, Matamẽ kanikwỳnhmẽ Radjarumẽ ne Jeju kum ar abê. ⁶ Nãm Jeju kabẽn man kam tu arek ỳr djakam nhỹ nhyṃ 'ã akati amãnhkrut apêx.

⁷ Nhyṃ kam kôt ba djwỳnhmã kum,

—Gwaj on pykabê Djudêjamã tẽ, ane.

⁸ Nhyṃ ar kum,

—E kum, ujarẽnh djwỳnh, wãkam ajbir mebê idjaer rũnh kute kẽno atitik ne abĩnmã ga ajte 'ỳr atẽmmã, ane.

⁹ Nhyṃ Jeju arkum,

—Djãm arngro pydjikam kàxdjakênh pa ipôkbê 12bit. Nà tãm. Djãm ori me arngrokam mrã nhyṃ mỳjja'õ me par tok? Kati. Arngrokam ne mỳjja amirĩt nhyṃ me omũn aà'ã mrã. ¹⁰ Nhyṃ be, akamàtkambit ne me ba punu, arĩk rôrôk ba, me nokrekam irã kêtkaṃ, ane. Me kute o tỹm ne bĩn kêttri tẽmbê kute àpênh inomã mẽnhamã ne amijã arngro jakreo tẽn me kute o tỹm ne bĩn'ã akamàt jakre.

¹¹ Nãm arkum anen kam arkum,

—Be, gwaj banhõbikwa Radjaru arỳm õto nõ. Arỳm ba ije tokmã ne ba 'ỳr tẽ, ane.

¹² Nhyṃ ar kum,

—Dja òto nõrkam akubyn mex, ane. ¹³ Be, djãm mrãmri òtkumrẽx'ã ne arkum ane? Be, kati. Arỳm tyk'ã ne arkum ane. Nhy m ar arĩk amim,

—Be, òtkam tyk djà kêt'ã ne ã ar imã ane, ane.

¹⁴ Nhy m kam arkum arẽnho amirĩtkumrẽx ne arkum,

—Be, Radjaru ne arỳm ty. ¹⁵ Wãkam idjãm kêt nhy m arỳm ty. Kam idjãm kêt kam ar akad j y ikĩnh. Jakam dja gwaj wãkam tẽn bõx gar arỳm mỳjja pumũn arỳm tu amim imarkumrẽx. Ar akad j y ne ikĩnh. Aj gwaj on 'ỳr, ane.

¹⁶ Nhy m kam Jejukõt ba djwỳnh 'õ nhidjibê Tõme Djidjimuja kõt ba djwỳnh 'òdjwỳmã kum,

—Gwaj on badjwỳ kõt ty, ane.

¹⁷ Nhy m kam Jeju ar arỳm 'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽn arỳm 'ỳr bõx.

Nhy m me arỳm kum arẽn kum,

—Be, arỳm ne ty ba me adjà. Nhy m arỳm 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx ga bõx, ane.

¹⁸ Be, krĩbê Betanhamẽ krĩraxbê Djeruxarẽmẽ ne aben jatãri. Abenwỳr pry'ã akrebê kirometu amãnhkrut ne ikjêkêtbit. ¹⁹ Kam ne mebê idjaer krãptĩ Matamẽ Marij ar'ỳr bõx. Ar kamy arỳm tykkam me kute ar kaprĩ, ar mỳr, ar amakbê arkum kabẽn mã ar'ỳr bõx. ²⁰ Nhy m Jeju ar bõx 'ỳr nhy m me'õ arỳm Matamã arẽ. Nhy m kàjmã djan ate kutã tẽ. Nhy m be, Marij arek nhỹ.

²¹ Mata Jeju kutã tẽn arỳm kajpan kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhy m ren ikamy tyk kêt kumrẽx. ²² Gêdja ga mỳjja'õo Metĩndjwỳnh mã a'uw nhy m arỳm akabẽn man prĩne akabẽn kõt ipêx ne. Tãm ne arỳm ije mar, ane.

Nhym kum,

²³ —Dja atõ akubyn tñn, ane.

Nhym kum,

²⁴ —Nà, me kunĩ kute aminhinomã amimënh dja nhõ akatikam dja me tyk akubyn tñn. Nhym mekõt dja ikamy akubyn tñn. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

²⁵ —E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tñn djwýnh ne ije memã tñn jangjênh djwýnh. Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me tñn ne. Dja te tyn Metĩndjwýnhkõt tñn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Nhym me tñn ne ar ba kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me Metĩndjwýnhkõt tñn ne tyk kêtumrêx. Djã ne ga tu amim ikabênja markumrêx? ane.

Nhym kum,

²⁷ —Nà, Bënjadjwýr djwýnh, abê Kritukumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh ajã me inhõ Bënjadjwýrbê kumkati mënhkumrêx. Me bakukãmãre kute amrêbê: memã kum, “Gédja ĩ Metĩndjwýnh Kra pykamã bõx”, anhýr kõt ga arým bõx ne kam abê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

²⁸ Nãm ã kum anen kam akubyn kanikwýnh'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx ne me kãã kum,

—Arým ne memã ujarënh djwýnh bõx ne amã kabên. ²⁹ Nãm kum ane nhym kãjmã djan amibêx ne 'ýr tẽ. ³⁰ Be, kraxje Jezu krĩmã àr kêt. Nãm arek Mata kute kajpar djãkam arek dja. ³¹ Nhym Marij kãjmã djan amibêx ne tẽ nhym kikrekam mebé idjaer kute ar kapribê arkum kabëno ãmja arým abenmã kum,

—Be, ar mýrmã ne ar kënkre'ýr tẽ, ane. Nãm me anen arým kõt tẽ.

³² Nhym be, Marij Jeju 'yr tẽ nhym arek kam dja nhym arým 'yr bôx. Ne omũn arým kônkrão nhỹn kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, ga ren pyka jakam ar aba nhym ren ikamy tyk kêt kumrẽx, ane.

³³ Nãm mỳro nhỹ nhym kôt mebê idjaer mõrja kôt mỳro dja. Nhym Jeju me omũn arým rerekren tik ngyo dja. ³⁴ Ne kam memã kum,

—Nhỹnh ne ga me adjà? ane.

Nhym me kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, amrẽ ar ikôt tẽn omũ, ane.

³⁵ Nhym Jeju arým muw.

³⁶ Nhym mebê idjaer abenmã kum,

—Be, kum abêkumrẽx. Ga, arým mỳrja pumũ, ane.

³⁷ Nhym me kwỳ abenmã kum,

—E kum, me no rãmã ne rĩt mex jangij. Nok ren Radjarudjwỳo mex nhym ren tyk kêt ne, ane.

³⁸ Nhym kam Jeju 'yr tik ngy tẽn arým kẽnkre'yr bôx. Kẽnpotio ne me arým kẽnkre'ã ijê. ³⁹ Nãm kẽnkre'yr bôx ne memã kum, “Me 'ã kẽnpoti kaba”, ane.

Nhym tyk kanikwỳnh Mataja kum,

—Ô kum arým kro:. Tyk'ã arým akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx, ane.

⁴⁰ Nhym Jeju kum,

—Ê, arým ne ba amã, “Dja ga tu amim ikamnhĩxkumrẽx ne arým Metĩndjwỳnh raxmã akato”, ane.

⁴¹ Nhym me arým kẽnkre'ã jãm kẽnpoti dja. Nhym Jeju kàjmã krãn kàjkwa jabẽn Bãmãmã kum,

—Djũnwã. Ga ne ga arým aje ikabẽn mar. Kam ikĩnhkumrẽx. ⁴² Amã ikabẽn kunĩkôt ne ga arým aje

ikabên mar. Be, me ibu'ã ku'ê ja amã ikabênkôt kute imar kadjy ne ba amã ikabên. Dja me tu amim imarkumrêx ne ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwỳnh kute anorkumrêx”, anhỳro ba. Ja kadjy ne ba amã ikabên, ane.

⁴³ Nãm anen arỳm kàj bê kabên ne kum, “Radjaru, amrê akato”, ane. ⁴⁴ Nhyim arỳm me aêrbê akubyn tĩn ne kato. Arỳm tu tykkumrêx ne jakam arỳm akubyn tĩn ne kato. Prĩne kubêkào ikramê par'ã kupu rã'ãn kato. Kubêkào nokre kupu rã'ãn kato.

Nhyim Jeju memã kum,
—Me 'ã kubêkà bô gê tẽ, ane.

*Me kute bĩn kadjy kute o aben mar.
Mat 12.14; Ruk 6.11*

⁴⁵ Jeju akubyn Radjaruo tĩn nhyim mebê idjaer omũ nhyim arỳm kwỳ krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Marijkôt me mõi ja tu amim markumrêx. ⁴⁶ Nhyim me kwỳ ja arỳm amũ mebê pardjêu'ỳr mõi memã Jeju jarẽ.

⁴⁷ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebê pardjêu arỳm me rũho akuprõ. Nhyim kam me abenmã kum,

—Be, mỳjja pumũnh kêt kwỳ rax ne ipêx. Me kute raxmã kator kadjy ne ipêx. Nãm me punu krãptĩo mex ne akubyn me tyko tĩn. Mỳj dja gu me nẽ?

⁴⁸ Dja gu me amitô nhyim me kunĩ arỳm tu amim markumrêx ne kôt ar amijo ba. Dja me ane nhyim krĩraxbê Rômakam me õ me ja arỳm me bawỳr prõt ne pyka mẽ Metĩndjwỳnh nhõ kikretio amràn aben bê me babê idjaer kunĩ ngrà, ane.

49 Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxbê Kajbajja ne amexja tãmkam memã nhỹ. Kajbaj memã kum,

—E kum, me aje mỳjja mar kêt. 50 Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja me abenbê me bangrành kêt gu me arỳm badjumar mex. Me aje ja mar kêt, ane.

51 Be, djãm Kajbaj ta ne amikabẽn jarẽ? Kati. Metĩndjwỳnh kukwakam ne kabẽn jarẽ. Amexja tãmkam ne kubê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax. Bẽnjadjwỳr rax ne Metĩndjwỳnh mar djwỳnh kunĩmã nhỹ. Kunĩmã ỳrkam ne arỳm memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ. Kute memã Jeju mebê idjaer kunĩ pãnh tyk jarẽnhkam ne memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ. 52 Be, djãm mebê idjaerbit pãnh dja ty? Kati. Metĩndjwỳnh kraja amrêbê abenbê me bimành. Apỳnh me bajtem ba djàkam me bimành. Jeju kute amikôt me jao aben pydjimã. Me jadjwỳ pãnh dja ty. 'Ã ne Kajbaj kute Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnhja.

53 Be, krax ne ja. Me kute Jeju bĩn kadjy kute aben kabẽn marmo krax djà ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tĩn nhõ akati jakam.

54 Nhym kam Jeju kute ja nhjukri mebê idjaer rũnhmã amijo amirĩto ba kêt. Kapôt kukrit nokà'ã ar bamã ne arỳm tẽ. Kam ne arỳm krĩbê Epraĩmã tẽn bôx ne kôt ba djwỳnhmẽ ro'ã kam ar ba.

55 Nhym kam mebê idjaer kute aben pydji djà 'ỳr. Me kute me kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy arỳm ò akati 'ỳr. Kam ne me krãptĩ: kadjy krĩraxbê Djeruxarẽ'ỳr àbir mỗ. Me kute Môjdjê kukràdjà

kôt Metĩndjwỳnhmã amijaxwe jarēnhmã ne me mō.
⁵⁶ Ne kam arỳm bôxo dja nhym me rũnh arỳm Jeju jabej. Ne Metĩndjwỳnh nhō kikretikam abenmã kum,

—Djãm me krãptĩ kute aben pydji djà nhō akati kadjy mekôt bôxmã? Djã ne ga me ajō ama? ane.
⁵⁷ Be, arỳm me kute Jeju'ã memã karō. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳrmē mebé pardjēumē ne me arỳm 'ã memã karōn memã kum,

—Dja ga me ajō Jeju pumũn me imã arē ba me pa 'amỳ, ane.

12

Marij kute par'ã kangô pãnh rax kapĩn.

Mat 26.6; Mak 14.3

¹ Me Djeruxarēkam Jeju jabej nhym arỳm ajte krĩbē Betanhakam bôx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrēbē ne ty nhym Jeju 'ỳr bôx ne akubyn o tĩn. Ne jakam Jeju ajte Betanhakam bôx. Nhym amũ Djeruxarēkam Metĩndjwỳnh me irôbē mrãnh nhō akati bôx 'ỳr. Dja akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apêx nhym arỳm akati bôx.

² Nãm Jeju Betanhakam bôx nhym arỳm amykry. Nhym Mata ar arỳm kum ò kwỳ krēn djà nhipêx. Ipêx nhym Jeju ar krēno nhỹ. Mata ne arkum ò kwỳ krēn djà nhōro dja. Radjarumē ro'ã ne ar àkuro nhỹ. ³ Àkuro nhỹ nhym Marij arỳm me kudjỳ djà kangô ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjỳ djà. Kangô nhidjibē ne nadu. Utĩ'ã akrekam ne kubē kiru kute o katē 'ỳr ne kam pãnh raxkumrēx. Nãm ar àkuro nhỹ nhym Marij arỳm kangôja byn Jeju par'ã kapĩ. 'Ã kapĩ ne amikĩo arỳm par'ã kangô

kwỳ ngrà. Nhyim kam arỳm amũ kikre krekôt kudjỳ prõt ne.

⁴ Nhyim Djuda Ikadji. Ximão kute ir ja. Jejukôt ba djwỳnhja. Tãmja dja kurê djwỳnhmã Jeju kanga.

⁵ Marij Jeju par'ã kangô kapĩ nhyim Djuda arkum,

—Je tô, mỳkam ne arỳm kangô mexjao akno? Ne ga ren ar memã kangô ngãn ren pãnh pi'òk kaprĩ kumex ne aby. Ne ren pãnh'ã akrekam denarju kubê 300 ne ren abyn kam ren me õ mỳjja kêt mã angrà, ane. ⁶ Be, djãm Djuda kum me bikênh kaprĩkam ne ã arkum ane? Kati. Àkĩnhĩkam. Kubê ar õ pi'òk kaprĩo ba djwỳnhkam. Ne kam ta amim kwỳo àkĩnho ba. Kam ne ã arkum ane.

⁷ Nhyim Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mỳj kadjy ne amim kangô dji? Bir, dja ba ty nhyim me arỳm ijadjà. Kute ijã kangô kapĩnkam dja ba ikudjỳ nhyim me ijadjà. Ja kadjy ne amim kangô dji. ⁸ Ar aje memã mỳjja nhõrmã wãnh ne me õ mỳjja kêt ar abu'ã ar ba rã'ã. Dja gar anen arỳm memã mỳjja ngã. Badjwỳ. Djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁹ Jeju Betanhakam ar ba: nhyim kam mebê idjaer krãptĩ arỳm kuman 'ỳr bõx. Djãm me kute Jejubit pumũnhmã ne me 'ỳr bõx? Kati. Radjarudjwỳ. Jeju kute Radjaru tyk akubyn o tĩnkam ne me kute adjwỳnhdjwỳ pumũnhmã 'ỳr bõx. ¹⁰ Nhyim be, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ne ar atemã. Nãm ar bit kute Radjaru bĩnmã 'ã aben maro nhỹ. ¹¹ Be, mỳkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkôt mebê idjaer krãptĩ arỳm omũn tu amim Jeju markumrẽx. Nhyim kam me

kute omũnh kêt kadjy ar kute Radjarudjwỳ bĩnmã. Nhyim Jeju Betanhakam ar ba nhyim kam 'ã akati. 'Ã akati nhyim Jeju amũ Djeruxarẽ'ỳr tẽ.

Jeju rax ne Djeruxarẽmã àr.

Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28

¹² Nhyim kam me Djeruxarẽkam kukãm abenmã kum,

—Arỳm Jeju bõx 'ỳr. Arỳm Jeju bõx 'ỳr, ane. Me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati kadjy bõxja ne me ã abenmã ane. ¹³ Ne kam mõn bõ kwỳ nhikẽ. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arỳm kutã mõ. Ne kàj bê abenmã Jeju mexo àkjêr mõn mã memã kum,

—Jejubê ne me banhõ bẽnjadjwỳr rax. ãm mexkumrẽx. Kam me bakĩ;nhkumrẽx. Gê on me bapytà. Gê Bẽnjadjwỳr djwỳnh o kĩnh rax. Kukwakam ne arỳm me bakadjy bõx. ãm mexkumrẽx. Me babê idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax ne arỳm bõx, ane.

¹⁴ Me kute o anhỳr kêttri ne Jeju mry'ã nhỹ. Nãm mry'ã krĩ jabatàn nyremã katon 'ã nhỹ. Amrêbê: ne me Metĩndjwỳnh kukwakam me bakukãmãremã ja jarèn memã kum,

¹⁵ “È krĩraxbê Xijãokam me ja, kwãrĩk wãnh me atĩn prãm kêt.

Ota, me anhõ bẽnjadjwỳr rax bõxmã. Dja mry'ã krĩ jabatàn nyre'ã nhỹn me awỳr bõx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã anen arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim me aben djô'ã arẽnho mõ:n arẽnho mõr tãmtã tũ:mràm me bakamingrãnyrekam arỳm 'ỳr o bõx. Jeju mry'ã nhỹn arỳm Djeruxarẽ'ỳr

bôxmã tēm kumrêx. Djeruxarê nhidji nhikjêbê ne Xijão.

¹⁶ Nãm 'ÿr tē nhy m me o àkjêr mō. Nhy m kôt ba djwÿnh ar kute omũnh totokbê amim,

—Je tô, mÿj'ã ne me kute Jejuo àkjêrja? anen mar kêt ne. Arÿm Jeju àbir ne ra:xkambit dja ar akubyn pi'òk kôt amijo tēn arÿm kuma. Be, pi'òkkam me kute Jejuo anhÿrmã kôt ne me arÿm jakam ã Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

¹⁷ Be, Jeju kutã me mōrja ne me amrêbê Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkôt omũ. Kute kum kabēn nhy m kēnkre kurũm katorkôt ne me omũ. Ne kam amũ memã 'ã ajarê. ¹⁸ Nhy m me krãptĩ arÿm kute akubyn o tĩnja man kam arÿm adjwÿnhdjwÿ mekôt Jeju kutã mōn kajpa. ¹⁹ Me krãptĩ: Jeju kutã mōn kajpa. Nhy m kam me bē pardjêu arÿm abenmã kum,

—Be ga, pyka kunĩkôt me kunĩ arÿm kute 'ÿr amijo akêxja pumũ. Me baje te: me bē Jeju puma nhy m me mã kum kĩnhja pumũ, ane.

Amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mak 8.34

²⁰ Nhy m kam me bajtembê kreguja kwÿ ne me me krãptĩ kôt ar ba. Me kute mekôt me kute aben pydji djã nhõ akatikam Metĩndjwÿnhmã rax jarênh kadjy ne me bôx ne mekôt ar ba. ²¹ Ne kam arÿm Piripi'ÿr bôx ne kum, “Ba me Jeju pumũ”, ane. Piripi ne pykabê Garrêjakam krĩraxbê Bexadakam abatãnh djã. ²² Me kum ane nhy m amũ Ængre'ÿr bôx ne kum arê. Nhy m kam ar ro'ã Jeju'ÿr tēn kum arê.

²³ Nhy m Jeju arkum,

–Be, arým ityk'ã akati bôx 'ÿr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itïn. Ne kam arým ira:xkumrêx ne ipyma:. ²⁴ Ga, me kute bãygogo 'y krekam arým tyk pyræk. Djãm mrãmri ne arým ty? Kati. Ga, 'y ingrôt ne abatành nhym arým 'ã ô kumexja pumũ. Ne ren me 'y kre kêt nhym ren 'y kajgo rã'ãn àptàr kêtumrêx. Ba ije bãygogo 'y pyræk. Badjwý dja ba ty nhym me arým ijadjà. Nhym kam ityk djô'ã arým me krãptĩ tïn. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²⁵ Be, me arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimarja dja me arým tyn akuno. Nàr me kadjy kute amimar kêtja, arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimar kêtja dja Metïndjwýnh me utà nhym me arým kôt tïn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Be, me imã àpênhja gê me mã ikôt amijo bakumrêx. Kam dja ba nhĩ'am ar iba nhym inhõ àpênh arek ikôt ar ba. Dja imã apê nhym Ibãm arým kàjmã kum rax kamẽ, ane.

²⁷ Ne ajte arkum,

–Be, arým idjumar punu iwýr bôx. Be, mýj dja ba nẽ? Djãm ije kum, “Djũnwã, arým itokry'ã myt bôx 'ÿr. Itokrybê ipytà”, anhÿrmã? Kati. Ije itokry ja markumrêx kadjy ne ba arým tèn bôx. Nãm ã arkum ane. ²⁸ Ne ajte Bãmmã kum,

–Djũnwã, jakam dja ga memã amiraxo amirĩt gê me araxmã kato, ane.

Nhym ar arým kàjkwa kurũm Bãm kabên ma nhym kum,

–Arým ne ba memã iraxo amirĩt. Dja ba ajte memã iraxo amirĩt, ane.

²⁹ Nhym ar bu'ã me ku'ê kwý arĩk abenmã kum,

–E kum, na ne krikrit, ane.

Nhym me kwỳ arĩk abenmã kum,

—Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ ne kum kabẽn, ane.

³⁰ Nhym Jeju memã kum,

—Djãm ba ije kabẽn mar kadjy ne kabẽn kato? Kati. Me ga aje kabẽn mar kadjy. ³¹ Be, jakam dja Metĩndjwỳnh me kunĩ axwemã kato. Me ã pỳnhkõt me axwe djàri kum kato. Jakam dja ba pykakam me axwe nhõ bẽnjadjwỳro apan kujaten kumẽ. ³² Dja me kỳjrũm inhõ ba arỳm amiwỳr me kunõ akẽx, ane. ³³ Pĩte'y'ã jêt'ã ne ã memã ane.

³⁴ Nhym me kum,

—Nhym bê ne me kute me inhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrẽx bĩnmã. Kritu ne tyk kêtukumrẽxmã nhym me me imã arẽ, Mõjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òk kõt ne me imã arẽ ba me kuma. Be, ga ne ga atemã. Aje me imã, “Ba ije amijo inhĩa dja me kỳjrũm inhõ”, anhỳr kõt ba me arỳm akajgo ma. Be, we aje amijo anhĩjakam mỳj me ajõ ga nã? ane.

³⁵ Nhym Jeju memã kum,

—Ga, akamàt kô tykkam me ba punuja pumũ. Me kute amikukãm mỳjja pumũnh kêtgam ne me ba punure. Ba ije memã pry kurwỳ djà pyràk ne memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh nhym me arỳm tu amim markumrẽx ne ba mexkumrẽx. Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrẽx ne ikabẽn kõt ar amijo aba. Nok ga ren kõt amijo aba kêt ne ren me axwe kõt ajaxwen arỳm aje ajte me akamàt kô tykkam ba punu pyràk. ³⁶ Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrẽx. Ne kam arỳm aje mrãmri ne pry kurwỳ djàkõt me ba

mex pyràk, ane. Nãm Jeju memã anen arým mã tẽn mebê amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kêt.

³⁷ Kute amijo bipdjur kêttri ne me nokrekam mýjja krãptĩ nhipêx. Nãm te me punu krãptĩo mex nhym me kute amim mar kêt kumrêx. ³⁸ Be, amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnhbê Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me kute amim mar kêt. Nãm memã kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh, mýj me'õ ne kute amim ar ikabẽn mar got?

Mýj me'õ ne kute Bẽnjadjwýr djwýnh djapênh pumũnhkam amim mar got?”

Nãm ã me bakukãmãremã ane. Nhym me arým aben djô'ã arênho mõ:n arênho mör tãmtã arým tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bõx. Jeju te me punu krãptĩo mex nhym me me omũn amim Jeju mar kêt kumrêx.

³⁹ Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me me omũn amim Jeju mar kêt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrêxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ta kute me nomê me amako bimràkkam. Kôt ne Idjaij ajte me bakukãmãremã kum,

⁴⁰ “Metĩndjwýnh ne mebê nomê amako amrà.

Nhym kam me te memã mýjja jakre nhym me kukràdjã pumũnh kajgon mã omũnhkumrêx kêt.

Nhym me te memã mýjja jarê nhym me mar kumrêx kêt ne. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne kam iwýr amijo

akẽx kêt ba kam memã axwe jarẽnh rã'ã ne kam ije meo mex kêt.

Me amakkre kêt prãmkam ne ã meo ane", ane.

⁴¹ Idjaij ne Jeju mexo umakôt omũ ne 'ã me bakukãmãremã ujarẽnh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴²⁻⁴³ Be, djãm me rũnh kunĩ ne me amakkre kêt prãm? Kati. Me kwỳ kute tu amim markumrẽx. Djãm me kwỳ ja kute memã amijo amirĩt? Djãm me kute memã kum,

—Arỳm ne ba tu amim Jeju markumrẽx, anhỹro amijo amirĩt? Kati. Mebê pardjêu kabẽn pymaje ne me kute memã amijarẽnh kêt. Be, mỳkam? Bir, me amim,

—Dja ba amijarẽnh kêt nhym me imã imex jarẽnh rã'ã. Ba ren Jeju'ã memã amijarẽ nhym ren me arỳm imã ijaxwe jarẽn me nêje bõm imẽ. Ne ren kam ajte me bikprõnh djakam me ro'ã ikrĩ kêt, anhỹro ba. Me kute amim anhỹrkam ne me kute memã amijarẽnh kêt ne. Djã ne Metĩndjwỳnhbit kute memã mex jarẽnhja me kum kĩnh? Kati. Pykakam me axwe kute memã mex jarẽnhja ne me kum kĩnh. Jabit ne me kum kĩnh.

⁴⁴ Nhym kam Jeju kàj bê memã kum,

—Djãm me aje tu amim imarkumrẽxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwỳnh mar. ⁴⁵ Me aje ipumũnh o ne ga me aje ijanor djwỳnhdjwỳ pumũnh. ⁴⁶ Ga, me kute akamàt kô tykkam pry kurwỳ nhym pry arỳm amirĩtkumrẽxja pumũ. Nhym me arỳm ba mexkumrẽx. Badjwỳ ne ba memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ. Nhym me kwỳ ì pỹnhkôt kute tu amim kabẽn markumrẽx ne kôt

kute amijo baja ne me arým axwe kêt ne kute amijo ba mexkumrêx. Ne ajte kute akamàt kô tykkam me ba punuja pyràk prãm kêtikumrêx.

⁴⁷ Me ajõ aje ikabên mar kajgon amim imar kêtgam djãm on ije amã ajaxwe pãnh jarênhmã? Me anhĩ pÿnhkôt ajaxwe djàri pãnh jarênhmã? Djãm on pãnh atokrymã? Kati. Djãm ije memã axwe pãnh jarênh nhym me pãnh tokrymã ne ba bôx? Kati. Ije pykakam me kunĩ axwebê me utàrmã ne ba bôx. ⁴⁸ Be, me ajõ aje ikangan amim ikabên mar kêtgam me'õ dja amã ajaxwe pãnh jarê. Me kunĩ kute aminhinomã amimênh djà nhõ akatikam dja kàjkwakam Metĩndjwÿnh amã, “Aje amim Ikra mar kêtgam ajaxwekumrêx”, ane. Dja amã ane ga arým ajaxwe pãnh atokry.

⁴⁹ Mÿkam dja ã amã ane? Bir, djãm ba ikabên ne ba me amã arê? Kati. Ibãm ne ikabên'ã imã karõ ba arým me amã arê. Kam dja Ibãm ta amikabêno ngryk ne me ajõmã ajaxwe pãnh jarê. ⁵⁰ Ibãm ne imã, “Dja me tu amim amarkumrêx ne arým ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Tãm ne ba ije markumrêx. Kam Ibãm kute imã kabên jarênh kôt ne ba memã arê. Nãm ã Jeju memã ane.

13

Kute ar par ku'õnh.

¹ Be, arým Metĩndjwÿnh me bakukãmãre nhirôbê mrãnh nhõ akati 'ÿr. Mebê idjaer kunĩ kute aben kajmã'ã me irôbê mrãnh djà mar kadjy aben pydji djà nhõ akati 'ÿr. Jeju arým kute pykakam mebê àbir 'ÿr. Bãm'ÿr àbir 'ÿr. Ja ne arým kute mar. Arým ne kum pykakam õ me ja jabê:. Nhym te me

amakkre kêt arým kute bĩn 'ỳr nhym kum ò me abê rã'ã.

² Arým ar kute ò kwỳ krẽn parkam nhym Djuda kute Jeju kanga 'ỳr. Ximão ne Djuda dji. Djuda ja nhidji nhikjêbê ne Ikadji. Nãm kute kurê djwỳnhmã kanga 'ỳr. Xatanaj ne 'ã kum apnê nhym kute memã kanga 'ỳr. ³ Bãm arým kute Jejumã ò mỳjja kunĩ kanga nhym arým Bãmbê Metĩndjwỳnh kurũm rwỳk ne kam akubyn 'ỳr àbir 'ỳr. Ja ne Jeju arým kute mar. ⁴ Nãm kuman kam kàjmã dja. Ar ò kwỳ krẽn parkam kàjmã djan ò kubêkà krākào pòx ne adjuw. Ne me'ã ngò ngrà djà byn arým o amikrax kupu. ⁵ Ne kam arým ngònh purortikam ngò run kam arým kòt ba djwỳnh par ku'ònhmo krax. Ar par ku'ònh tē:n mã me'ã ngò ngrà djào ar par'ã ngò ngrà. O amikrax kupu rã'ãn o ar par'ã ngò ngrà.

⁶ Nãm ar par ku'ònh tē:n kam arým Ximão Pedru'ỳr bôx. Nhym kum,

—Je, djãm ba dja ga ipar ku'ò? ane.

⁷ Nhym Jeju kum,

—Jakam aje idjapênh mar kêt. Dja ba ì amã arẽ ga ama, ane.

⁸ Nhym kum,

—Be kati. Aje ipar ku'ònh prãm kêt kumrẽx, ane.

Nhym kum,

—Dja ba apar ku'ònh kêt ga arým ikòt aba kêt, ane.

⁹ Nhym kum,

—Bẽnjadwỳr djwỳnh. Djãm iparbit? Inhikramẽ ikrãdjwỳ dja ga ku'ò, ane.

¹⁰ Nhym kum,

–Be, gar arým adjwýrkam arým ar anhĩ mex ba kam ije ar aparbit ku'õnhmã, ane. Ne kam ar axwe kêt'ã arkum,

–Be, arým ar amex. Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne ga amex kêt, ane. ¹¹ Arým kute amikukãm kurê djwýnhmã kanga djwýnh markam ne arkum,

–Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati, ane.

¹² Ne kam arým ar par ku'õnh pan kam kà jangijn kam nhñn arkum,

–Be, mýkam ne ba ar apar ku'õ? Djã ne gar ama? ¹³ Bir, gar imã, “Ujarēnh djwýnh, Bēnjadjwýr djwýnh”, anhỹro aba. Be, mrãmri ne gar imã arē. Ibê tãm. ¹⁴ Ibê ar anhõ Bēnjadjwýr djwýnh ne ibê ar anhõ ujarēnh djwýnhkam ne ba arým amijo ingrin amijo ikâtãm ne arým ar amã apê. Ar akajgo mex, ar akâtãmmã ne ba apên arým ar apar ku'õ. Djãm ar ajõ aje, “Be, ba ne ba irax. Ije me kajgomã idjãpēnh prãm kêt”, anhỹrmã? Kati. Ar gadjwý aben par ku'õ.

¹⁵ Be, mýj kadjy ne ba ar apar ku'õ? Bir, dja gar ipumũn ikudjwa arým amijo angriren akâtãm ne abenmã apê. Ja kadjy ne ba ar apar ku'õ.

¹⁶ Imã adjãpēnhkam djãm aje araxo ijakrenh got? Ije ajanorkam djãm aje araxo ijakrenh got? ¹⁷ Ar aje araxo ijakrenh kêt kam dja gar amijã ije ar apar ku'õnhja man ikudjwa amijo angriren amijo akâtãm ne abenmã apê. Dja gar amijo anen arým akĩnhkumrēx.

Djuda kute memã Jeju kanga kukãm arkum 'ã ujarēnh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

¹⁸ Be, djã ne ba ar akunĩmã ikabẽn jarẽ? Kati. Djãm ar akunĩ amex? Kati. Ije ar anhĩ pÿnhkôt amijo ar apytâr ba arÿm ije ar amar. Nhym be, ar ajõ dja ga amã ikurê. Amrêbê: ije amikukãm arênh kôt dja ga amã ikurê. Nã bãm me bakukãmãremã kum,

“Gwaj baro'ã badjàkur'õ dja kum ikurê”, ane.

Nã bãm ã memã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djô'ã arênho mō:. Arênho mōr tãmtã tũ:mrãm arÿm iwÿr o bôx. Gwaj baro'ã badjàkur'õ dja kum ikurê. ¹⁹ Ar ajõ amã ikurê kêtri ba arÿm pi'òkkam ar amã ikabẽn jarẽ.

Be, mÿj kadjy? Bir, dja gar ajõ amã ikurê kôt arÿm omũn kam arÿm akubyn amijo tẽn pi'òkkam ikabẽnja ma. Anhÿr djwÿnhrà m ikabẽn ja ma. Ne kam arÿm amim, “Mrãmri kôt ne amikukãm arênhkumrêx. Jejubê ne Bẽnjadwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane. Dja gar ã anen tu amim imarkumrêx.

²⁰ Be, godja ba amũ me ano nhym me me'ÿr bôx nhym me arÿm amim me kabẽn man kam arÿm kôt badjwÿ amim ima. Ne kam arÿm kôt amim kute ijanor djwÿnhdjwÿ ma. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

²¹ Jeju arkum anen arÿm umar punure ne. Ne kam arkum arênho amirĩtkumrêx ne arkum,

—Be, mrãmri dja gar ajõ ikurê djwÿnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

²² Nhym kôt ba djwÿnh te kute marmã abenkam no tyn nhÿn amim,

—Je tô, mÿj me'õ'ã ne ane? ane. ²³ Be, kôt ba djwÿnh'õ ne Jeju târi nhÿ. Jeju kum abêja. ²⁴ Nhym Ximão Pedru jãnh nhÿn amũ Jeju târi ÿrja'ÿr akêx

ne ar aktã aben pumũ. Ne kam kute ar 'õ jabej Jeju kukjêrmã Pedru kum inhuo Jeju jakre.

²⁵ Nhym arým Jeju'ÿr ajkamên kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, nhym nã? Ar imã arê bar kuma, ane.

²⁶ Nhym kum,

—Dja ba òmrômã djwÿ jadjàn amũ kum kungã ga arým ar 'õ pumũ, ane. Ne kam arým kum adjàn amũ Djudamã kungã. Djuda nhidji 'õdjwÿbê ne Ikadji. Ximão 'õdjwÿ ne Djuda dji. ²⁷ Nãm kum kungã nhym Xatanaj arým Djudamã wadjàn 'amÿnh tÿx ne. Nhym kam Jeju arým kum, “Ajrã, amibêx”, ane.

²⁸ Nhym kôt ba djwÿnh kute kabên mar kajgon mÿjja'ã Jeju kute kum kabên jarênhja ar kute mar kêt. ²⁹ Djudabê ne ar ò pi'òk kaprïo ba djwÿnh. Ne kam ar kwÿ arík amim,

—Bãrãm kute gwaj banhõ kwÿ krên djà'õ byrmã ne ano. Me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati kadjy kute mÿjja byrmã ne ano. Nâr, kute me ò mÿjja kêtã mÿjja kwÿ nhõrmã ne ano, ane. ³⁰ Nãm Jeju kum djwÿ ngã nhym arým kubyn mã kadjy katon tẽ. Arým akamàtkam ne tẽ.

Pedru 'êxnhĩ kukãm kute kum arênh.

Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31

³¹ Djuda kato nhym Jeju arým kôt ba djwÿnhmã kum,

—Ije amijo inhĩ ne ar ibaja dja me jakam arým iraxmã kato ba memã irax. Nhym kam me arým ikôt kàjkwakam Metĩndjwÿnh raxmã kato. ³² Nhym kam arým memã ra:x ne uma:n kam arým amiraxo badjwÿ ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

³³ Akmere ar, gwaj baro'ã ar babaja arým kêt 'ÿr. Dja gar ijabej ar aban te idjãm djà'ÿr abôx prãmje. Nã bãm ã mebê idjaer rũnhmãdjwÿ ane. Ar gadjwÿ ba arým ã ar amã ane.

³⁴ Be, ba ar amã 'ã karõ. Ikabên ny ne ba ije ar amã arênhmã. Dja gar aman mã kôt amijo aba mex ne amã aben jabê. Kute imã ar ajabê pyræk ã ar amã aben jabêo ane. ³⁵ Nhym kam me kâtàm kunĩ arým ar ajã abenmã kum, “Be, Jejukôt ba djwÿnhkumrêx ne wã. Ga, arkum aben jabêwã pumũ.” Dja me ã ar ajã abenmã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁶ Nhym Ximão Pedru kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, jãm ne ga atêmmã? ane.

Nhym kum,

—Bir, dja ba tẽ ga arým te on idjãm djà'ÿr ikôt atêm prãmje. Kam dja ga tũmràm arým ikôt tẽ, ane.

³⁷ Nhym Pedru arĩk kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, mÿkam dja ba te on adjãm djà'ÿr akôt itêm prãmje? Dja me kum abĩn prãm ne ikumrêx ibĩn kam abĩ, ane.

³⁸ Nhym kum,

—Djãm me kute akumrêx abĩn ne kam ibĩnmã got? Be, dja me ijo mõ, ga ôkrên'ãnh kàr kêtri amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne ijã memã kum, “Kati. Ije me'õwã pumũnh kêtikumrêx”, ane. Nhym arým ajã ôkrên'ãnh kà. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã kum ane.

14

Kute kôt ba djwÿnhmã tÿx jadjàr.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kwārīk wānh ba ar akadjy tẽ gar axwe amikam adjumar kêt. Dja gar tu amim Metĩndjwỳnh markumrẽx. Badjwỳ dja gar tu amim imarkumrẽx. ² Onĩj Ibām nhõ kikretikam me ũrkwã krãptĩ. Djã ne ren kêt ba ren arỳm ar amã, “Kati, kêt”, ane. Nhym be, kati. Mrãmri ne Ibām nhõ kikretikam me ũrkwã krãptĩkumrẽx. Ba arỳm 'ỳr itẽmmã. Dja ba 'ỳr tẽn 'ỳr bõx ne arỳm ar akutêp ar amã anhũrkwão mex. ³ Dja ba ar anhũrkwão mex kadjy tẽ:n kam akubyn ajte ar awỳr bõx. Ne kam arỳm mã amikôt ar adjan ar ajo tẽ. Be, mỳj kadjy? Bir gwaj arek baro'ã ar baba kadjy. ⁴ Be, idjãm djà gar arỳm ama. 'Ỳr ipry gar arỳm ama. Kwārīk wānh axwe amikam adjumar kêt, ane.

Memã pry'ã ujarẽnh.

Kar 4.12

⁵ Nhym Tôme arỳm kum,

—Jãm atẽmmã ja ar ije mar kêt ne ar ije apry kraxdjwỳ omũnh kêt. Mỳj dja bar nẽn kum ikato? ane.

⁶ Nhym Jeju kum,

—Bir, ba mrãmri ije 'ỳr me pry pyràk. Dja me tu amim imarkumrẽx ba arỳm Ibãm'ỳr meo bõx. Bajbit ije memã katat ikabẽn jarẽnhkumrẽx ne ije memã tĩn jangjẽn nhym me Ibãm kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm Ibãm'ỳr me o bõx kadjy me'õdjwỳ? Kati. Bajbit ne ba 'ỳr meo bõx. ⁷ Ne ga ren ar aje imarkumrẽx ne ren arỳm Ibãmdjwỳ ma. Be, arỳm ba ar amã arẽ gar arỳm aman omũ, ane.

⁸ Nhym Piripi kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, ar imã Abãm jakre bar omũ. Ne kam arỳm ikĩnh ne, ane.

⁹ Nhym Jeju kum,

—E kum Piripi, djãm gormã ne ga ikôt ar aban aje imarn ipumũnhja kêt? Be, me kute ipumũnh o ne me arým Ibãmdjwý pumũ. Mýkam ne ga imã, “Ar imã Abãm jakre bar omũ”? ane. ¹⁰ Be, Ibãmmẽ ne bar itipdjìn ar iba. Djãm aje amim imar kêt? Ije ar amã ikabẽn jarẽnhja ba ba ije arẽnh kêt. Djãm ba ne ba idjãpẽn ar iba? Kati. Ibãm ne ar ijo ban àpẽn ar ba. ¹¹ Be, Ibãmmẽ ne bar abenã itypdjìn ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrẽx. Nàr idjãpẽnkhôt imã akaton tu amim imarkumrẽx.

¹² Me kute tu amim ikamnhĩxkumrẽx gêdja me idjãpẽn o apê. Gêdja me àpẽnho ijakre. Be, mýkam? Bir, arým Ibãm'ýr itẽmkam dja me àpẽnho ijakrenh mex ne. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx. ¹³ Dja gar amijo Metĩndjwýnhmã a'wý. Tu amim imarkumrẽx ne kum amijo a'wý ba kam ar aje kum arẽnh kôt ã ar amã o ane. Be, mýj kadjy? Bir, dja ba kôt memã Ibãm ra:xo amirĩt. Ja kadjy dja ba ar aje kum arẽnh kôt ã ar amã o ane. ¹⁴ Ikukwakam dja gar kum mýjja kunõ a'wý ba kam ar aje kum arẽnh kôt ã ar amã o ane.

Arkum Metĩndjwýnh Karõ'ã ujarẽnh.

Kar 2.2

¹⁵ Gar mrãmri amã ijabê jabej mã ikabẽn man kôt ar amijo aba. Ije amrãnh mex'ã ar amã karõ kôt dja gar amijo aba. ¹⁶ Dja ba kam arým ar ajo Ibãmmã a'uw nhym arým ar amã ajo kĩnh djwýnh 'õdjwý jano. Nhym kam arým arek ar aro'ã ar ba rã'ã: rã'ã ne. ¹⁷ Karõ dja ar amã ano. Karõ kute katàt memã ikabẽn jarẽnhkumrẽx. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtjamã dja Karõ janor kêt. Be,

m̀y`kam? Bir, mebê Karõ bipdjur nhym me kute mar kêt`kam dja memã anor kêt. Ar ga ne gar atemã. Ar̀ym aje mar. Karõ arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rã'ã.

18 Djãm ije ar amã inhiner gar aje me 'uwtĩ pyrãk ne akaprĩn ar abamã? Kati. Ba dja ba mrãmri ar aẁyr ibô`xkumrẽx.

19 Dja ijã akati ngrêre ba ar̀ym me kum ikĩnh kêtjabê amijo apdju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kêt. Itĩnkôt dja gar gadjẁy atĩnkumrẽx. 20 Kam dja gar amim, “Be, mrãmri ne Jeju Bãmmẽ tipdjin ar ba. Badjẁy ne ba Jejumẽ itipdjin ar iba. Jejudjẁy ne imẽ tipdjin ar ba.” Djã gãm ar ã amim ane. 21 M̀y`j me'õ ne mrãmri kum ijabêkumrẽx? Bir, ba ne ba me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Dja me kam amim ikabẽn man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrãmri kum ijabêkumrẽx. Dja me mrãmri kum ijabêkumrẽx nhym Ibãmdjẁy ar̀ym kum me abê. Badjẁy dja ba imã me abên ar̀ym ikabẽno memã amijo amirĩt nhym me ar̀ym mrãmri imarkumrẽx, ane.

22 Nhym Djuda 'õdjẁy. Djãm Djuda Ikadji? Kati. Djuda 'õdjẁy Jejumã kum,

—Be, m̀y`kam dja ga ar bajbit ar imã amijo amirĩt? M̀y`kam dja ga me kunĩmã amijo amirĩt kêt? ane.

23 Nhym Jeju kum,

—Bir, me kum ijabê dja me ikabẽn man kôt ar amijo ba. Nhym kam Ibãm ar̀ym kum me abê bar kam ar̀ym me'̀yr bôx ne ar meo iba. 24 Nhym be, me kum ijabê kêtja dja me ikabẽn mar kêt ne kôt amijo ba kêt ne tu ate krãn amidjẁy`nhbit ma. Be, ije ar

amã ikabën jarënh gar aje marja djãm ba ikabën? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kabën ne ja.

²⁵ Gwaj baro'ã ar babari ne ba ar amã ikabën ja jarë. ²⁶ Dja ba mã tẽ nhym ar ajo kïnh djwýnh arým ar amã ikabën jarë. Metïndjwýnh Karõja tãm dja arým ar amã arë. Ije amrëbê ar amã ikabën jarënh ja kunïkõt dja ar amã arë. Kàjkwakam Ibãm dja ar amã Karõ jano nhym arým bõx ne ar amã ikabën jarë. ²⁷ Itëm tekrekam dja gar ikabënkõt adjumar mex. Idjumar mex kõt adjumar mex. Djãm me kum ikïnh kêtja kabënkõt adjumar mexmã? Kati. Tãm ne kajgo. Ba ikabën kõt dja gar adjumar mex ne mrãmri adjumar mexkumrëx. Kwãrik wãnh amikukãm axwe adjumar ne atïn prãm kêt.

²⁸ Òbê ne ba arým ar amã, “Dja ba mã tẽn kam akubyn ajte ar awýr tẽn bõx”, ane. Ga ren ar mrãmri amã ijabêkumrëx ne ren akïnhkumrëx. Ije ar amã Ibãm'ýr idjàbir jarënh ar aje markam ne gar ren akïnhkumrëx. Be, mýkam? Bir, kàjkwakam Ibãm kute raxo ijakrenhkam. ²⁹ Be, jakam ba arým ar amã arë. Idjàbir kêttri ba ar amã arë. Dja ba wabi gar kam ikabënja man arým tu amim imarkumrëx.

³⁰ Jakam dja ba arým ar amã ikabën jarënh kwý ngri. Be, mýkam? Bir, arým Xatanaj bõx 'ýr. Me kum ikïnh kêtja nhõ bënjadjwýr iwýr bõx 'ýr. Djãm iwýr bõxkam kute ijo bamã? Arkati. ³¹ Dja ba Ibãm kabën kõt ar amijo iba. Ibãm kute imã 'ã karõ kõt ar amijo iba nhym kam me kum ikïnh kêtja arým ima. Dja me amim, “Mrãmri kum Bãm jabêkumrëx”, ane. Tãm dja me kuma. Kàjmã ar dja. Gwaj on 'ýr. Nãm Jeju ã kõt ba djwýnhmã ane.

15

Kute amikukràdjà'ã akrô jakren 'ã ujarēnh.

¹ Ne kam apỹnh akrô kukràdjà'ã ajarēn arkum,

—Be ga, atemã akrô djôja pumũ. Ba ne ba ije akrô bàri pyràk. Ibãm ne kute akrôo djuw mex djwỹnh pyràk. Ar ga ne gar aje akrô bàrikam apỹnh pa pyràk.

² Ga, akrôo djuw mex djwỹnh kute akrô pa kajgo rēnhja pumũ. Pakam ô kêt kam ne kurê. Ibãmdjwỹ kum me kute imar kajgo kĩnh kêt ne wãnh me kanga. Mýkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukapřĩ kêt ne axwe ar ba. Kute mrãmri ne akrô pakam ô kêt pyràk. Kam ne wãnh me kanga. Ga, akrô pa kwýkam ôja pumũ. Nhym o djuw mex djwỹnh kute 'ã ingrã kajgodjwỹ rēnh. Akrô pakam ôbit krãptĩ kadjy ne kurê. Ibãmdjwỹ kum me kute tu amim imarkumrēxja kĩnh. Ne kam arým me bê mýjja kajgo kunĩ kurê. Mýj kadjy? Bir, dja me amim imar 'ãno djan mýjja kajgo mar kêt. Ne kam arým ukapřĩ:n katàt ar amijo ba. Ne kam mexkumrēx kute akrô pakam ô kumexkam mexkumrēx pyràk. Ja kadjy ne me bê mýjja kajgo kunĩ kurê.

³ Be, ar aje akrô bàrikam apỹnh pa pyràk. Arým ar amex. Ije ar amã ikabēn jarēnhkôt arým ar amex.

⁴ Dja gar arek ijamỹnh týxkumrēx ne tu amim imar týxkumrēx ne ijã adjukanga kêt kumrēx. Badjwỹ dja ba arek ar ajamỹnh týxkumrēx. Djãm akrô pa arek akrô bàri 'amỹnh kêt kam ô got? Arkati. Ar gadjwỹ dja gar ijamỹnh kêt ne ijã adjukanga djãm kam amex? Kati. Te amex prãmje kute akrô pakam ô kêt kam mex kêt pyràk.

⁵ Ba ije akrô bàri pyràk. Ar ga ne gar aje bàrikam apÿnh pa pyràk. Dja gar arek ijamÿnh tÿx ne tu amim imar tÿxkumrêx ne ijã adjukanga kêtumrêx. Ba badjwÿ dja ba arek ar ajamÿnh tÿx. Kam dja gar katàt ar amijo aban adjukaprÿn amexkumrêx kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyràk. Djãm aje amim imar kêtum amex prãm got? Dja ga ijã adjukangan arÿm te amex prãmje. ⁶ Dja me amim imar rerekren ijã ukanga nhym Metÿndjwÿnh arÿm wãnh me kanga. Ga, akrô pa ate bàri'ã arij nhym o djuw mex djwÿnh kute rênh ne wãnh rênh nhym arÿm ngràja pumũ. Nhym kam me kute o atom ne kuwykam rênh nhym xêtja pumũ.

⁷ Gêdja gar arek ijamÿnh tÿx ne tu amim imarkumrêx ne ijã adjukanga kêt ne tu amim ikabên mar tÿxkumrêx nhym kam Ibãm arÿm akabênkôt ã amã o ane. Dja gar amã mÿjja kÿnh ne kum o a'uw nhym arÿm akabênkôt ã amã o ane. ⁸ Dja gar amexkumrêx ne katàt ar amijo aban adjukaprÿ kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyràk. Nhym me amex ja pumũn arÿm Ibãm raxmã kato. Dja gar ã amijo anen arÿm abê ikôt aba djwÿnhkumrêx.

⁹ Imã ar ajabê kute mrãmri ne Ibãm kum ijabê pyràk. Dja gar tu imã ar ajabêja markumrêx ne ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. ¹⁰ Gêdja gar mã ikabênja man kôt ar amijo aba. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karôkam ikabênja man kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. Ga, ije Ibãm kabên kôt amijo ibaja pumũ. Ba kam imã Ibãm jabê'ã idjukanga kêt.

11 Be, mỳj kadjy ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên man arỳm ikĩnh akĩnh. Akĩnh ne akĩnh rã'ãn akĩnh tire. 12 Be, ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karõ. Amã aben jabê kute mrãmri ne imã ar ajabê pyræk. 13 Djãm ije inhõbikwa kadjy itykkam imã inhõbikwa jabê ngri got? Imã abêo katàt me kunĩ jakre. 14 Dja ba ar amã katàt aje amijo aba'ã karõ gar ikabên man kunĩkõt ar amijo aba ba arỳm ar ajo inhõbikwakumrêx.

15 Djãm jakam ije ar amã, “Inhõ àpênh”, anhỹrmã? Kati. Ne ga ren ar abê inhõ àpênhbit ba ren ar amã adjàpênh djàbit jarê gar ren jabit man ren kam aje ikabên kunĩ mar kêt. Nhym be, kati. Ibãm kute imã kabên jarênh ja ba arỳm ar amã kunĩ jarê. Ije ar amã Ibãm kabên kunĩ jarênhkam arỳm ije jakam ar amã, “Inhõbikwa”, anhỹrmã.

16 Djãm ar ga ne gar amijo ipytà? Kati. Ba ne ba amijo ar apytàn arỳm ar adjàpênh djà'ã ar amã karõ. Be, mỳj kadjy? Bir, dja gar katàt ar amijo aban adjukaprĩkumrêx ne memã ijã adjujarênh mō. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnhmã amexkumrêx rã'ã. Kum amexkumrêx rã'ã ne arỳm aje mrãmri ne akrō pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyræk. Ja kadjy ne ba adjàpênh djà'ã ar amã karõ. Mỳj kadjy dja gar ã amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam mỳjja'ã Ibãmmã a'uw nhym arỳm ã ar amã o ane. Ar aje kum arênh kõt ã ar amã o ane. Ja kadjy dja gar ã kum amexo ane. 17 Ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karõ.

*Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja'ã ujarênh.
Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim 3.12; Dju*

k 3.13

¹⁸ Be, dja me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Ikumrêx ne me ã kum ikurêo ane. Ja dja gar ama. ¹⁹ Ne ga ren ar me kum ikĩnh kêtja jaxwe kôt ajaxwe nhym ren me kum ar ajabê ne. Nhym be, kati. Me axwe kôt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytàn mebê amikôt ar apumjuw. Kam ne me kum ikĩnh kêtja kum ar akurê.

²⁰ Ba arým ar amã, “Ar abê inhõ àpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got”? ane. Djãm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, “Kati. Dja me ijo bikênh kêt”, anhỹro aba? Kati. Ikôt dja me ar ajo bikênhkumrêx. Nhym be, me kwý kute amim ikabên mar kôt dja me amim ar akabêndjwý ma.

²¹ Be, mýkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikôt ar abakam. Me kute ijanor djwýnh mar kêt kam dja me ar ajo ajkê. ²² Ne ba ren me'ýr ibôx kêt ne ren memã ikabên jarênh kêt nhym Metĩndjwýnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arým ne ba me'ýr bôx ne memã ikabên jarê nhym me kute amim imar kêt. Kam dja mrãmri memã axwe jarênhkumrêx. Jakam dja me te Metĩndjwýnhmã kum, “Kati. Ijaxwe kêt”, anhỹrmã.

²³ Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwý kurê.

²⁴ Ne ba ren ije me nokrekam mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx kêt nhym ren me omũnh kêt nhym Metĩndjwýnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arým me kute omũnhkam ne me kum ikurên kum Ibãmdjwý kurê.

²⁵ Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: pi'ôk no'ôk ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum,
“Ajmã ije meo kêt kam ne me kum ikurê.”

Nã bãm ã memã ane nhym me arÿm kukràdjàkam 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam me aben djô'ã arênho mō:n arênho mör tãmtã arÿm iwÿr o bôx. Tū:mràm iwÿr o bôx. Nhym me kamingrãnyre arÿm kum ikurê. Ajmã ije meo kêt kam me kum ikurê.

²⁶ Be, dja ba Ibãm 'ÿr wabin 'ÿr bôx ne arÿm ar amã ar ajo kÿnh djwÿnh jano, ar amã Metÿndjwÿnh Karõ jano. Ta dja katàt memã kabên jarênhkumrêx. Ibãm kurûm dja tẽ. Dja ba ar amã ano nhym bôx. Ne kam kute ipumÿnh kôt arÿm ar amã ijã ajarẽ.

²⁷ Ar gadjwÿ gêdja gar ijã memã adjujarênh aba. Idjàpênh kraxkôt iro'ã ar abakam aje ipumÿnh kôt memã ijã adjujarênh aba.

16

¹ Ar aje ibê amijo akêx kêt kadjy ne ba ar amã ikabên jarẽ. ² Me bikprõnh djàkam dja me ar akangan me nêje bõm ar amẽ. Ne arÿk ar ajã amim, “Dja ba ar kupa nhym kôt Metÿndjwÿnh arÿm kum ikÿnhkumrêx”, anen arÿm ar abĩ. ³ Me kute Ibãmmẽ ar imar kêt kam dja me ã ar ajo ane.

⁴ Djãm amrêbê ne ba ar amã ikabên ja jarênho tẽ? Kati. Gwaj baro'ã ar babari ne ije ar amã arênh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjàbir kutã ar amã arẽ. Dja ba wabi nhym me arÿm ar ajo bikênho ba. Kam dja gar akubyn ije ar amã ikabên jarênh ja'ÿr amijo bôx ne arÿm aman amim, “Be, mrãmri kute imã arênh kôt ne me arÿm jakam ã ijo bikênho bao ane”, ane.

Metÿndjwÿnh Karõ kute õ me jao bamã.

⁵ Jakam ba arÿm kute ijanor djwÿnh'ÿr idjàbirmã. Kam ne gar aje imã, “Jãm dja ga tẽ”? anhyr kêt.

⁶ Be, mykam? Bir, ba ije ar amã idjàbir jarênh gar

akaprĩ raxkam ne gar aje ikukjêr kêt. ⁷ Kwãrĩk wãnh ar akaprĩ kêt. Dja ba wabin arým ar amã ajo kĩnh djwýnh 'òdjwý jano. Metĩndjwýnh Karõ jano nhym ar awýr bõx gar adjumar mexkumrêx. Ba ren idjàbir kêt nhym ren Karõ ar awýr bõx kêt. Nhym be, kati. Dja ba idjàbirkumrêx ne ar awýr anorkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

⁸⁻¹¹ Mrãmri dja Metĩndjwýnh Karõ pykakam bõxkumrêx. Ne kam ta arým mã pykakam me axwemã kum, “Mrãmri ajaxwekumrêx”, anhýro ba. Nhym kam me arým kôt amijaxwe maro ba. Be, mýkam? Bir, me kute amim imar kêt kam ne me axwe. Dja Metĩndjwýnh Karõ ta arým mã memã kum, “Jeju katàt kute amijo bakumrêx”, anhýro ba. Nhym kam me arým kôt ikatàtkumrêx maro ba.

Be, mýkam? Bir, Ibãm'ýr idjàbir gar aje ipumũnh kêt kam dja me mrãmri ikatàtkumrêx maro ba. Dja Metĩndjwýnh Karõ ta arým mã memã kum, “Dja ga ajaxwe pãnh atokry”, ane. Nhym kam me arým kôt amimaro ba. Be, mýkam? Bir, dja me kum ikĩnh kêtja nhõ bẽnjadjwýrbê Xatanaj tokry. Axwe pãnh tokry. Dja me ja man arým amimaro ba, amijaxwekam pãnh tokry mã maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amã ikukràdjà kumex jarênh prãmje. Ar aje ikukràdjà kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rã'ã. ¹³ Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja ĩ Metĩndjwýnh Karõ bõx. Kute memã katàt kabẽn jarênhkumrêxja bõx. Ne kam arým ar ajo ba gar ikabẽn katàt kunĩ ma. Djãm ta ne kute amikabẽn jarênhmã? Kati. Ba dja ba kum arẽ nhym arým ar amã kute ikabẽn marja jarẽ gar arým ama. Dja ar

akukãm apÿnh mÿjja apôx djwÿnhràr ar amã arẽ gar arÿm ama. ¹⁴ Ba dja ba kum ikabẽn jarẽ nhym kuman arÿm ar amã arẽ. Kute ar amã ikabẽn jarẽnhkam dja ijo rax gar arÿm ira:xmã akaton ama. ¹⁵ Be, ba Ibãm kabẽn o ikabẽnkam ne ba ar amã, “Ba dja ba Karõmã ikabẽn jarẽ nhym kuman arÿm ar amã arẽ”, ane.

¹⁶ Arÿm itẽm 'ÿr. Dja ba tẽ gar arÿm ipumũnh kêt. Nhym kam ijã akati ngrêre gar ajte ipumũ. Ibãm 'ÿr idjãbir 'ÿr. Kam dja gar ajte ipumũ. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

Ar'ÿr ar kÿnh djà bôx kadjy kute arkum arẽnh.

¹⁷ Nhym kôt ba djwÿnh kwÿ ar abenmã kum,

–Nãm gwaj bamã, “Arÿm itẽm 'ÿr. Dja ba tẽ gar arÿm ipumũnh kêt. Nhym kam ijã akati ngrêre gar arÿm ajte ipumũ”, ane. Ne, “Ibãm 'ÿr idjãbir 'ÿr. Kam dja gar ajte ipumũ”, ane. Be, mÿj'ã ne gwaj bamã ja jarẽ? ane. ¹⁸ Ne kam,

–Kute gwaj bamã, “Akati ngrêre”, anhÿrkam mÿj'ã ne kute gwaj bamã ja jarẽ? Gwaj te baje mar prãmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjêr prãmkkôt ne Jeju arÿm ar kuma. Ne kam arkum,

–Djã ne gar bit aje ikukjêrmã? Ije ar amã, “Arÿm itẽm 'ÿr. Dja ba tẽ gar arÿm ipumũnh kêt. Kam dja ijã akati ngrêre gar arÿm ajte ipumũ”, anhÿr. Ije ar amã anhÿrkam djã ne gar aje bit abej ikukjêrmã?

²⁰ Ba ar amã arẽ gar ama. Dja gar muw ne akaprĩ rax. Nhym be, me kum ikÿnh kêtja dja me kÿnh. Dja gar akaprĩ tẽn kam ã arÿm akÿnhkumrẽx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx.

21 Be, me nire kra àkam kaprĩre. Me kra bixadjwỳr 'ỳr nhym me kaprĩre. Ne kam me kra bixadjwỳrkam arỳm kaprĩo aknon mar kêt ne. Me kĩnhkam ne me arỳm kaprĩo akno. 22 Dja gar ã akaprĩn ajte akĩnho ane. Jakam gar akaprĩ. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja gwaj ajte aben pumũ gar akĩnhkumrẽx. Nhym kam me arỳm te kute ar amã akaprĩ jadjàr prãmje.

23 Gwaj baje ajte aben pumũnhkam dja gar imã adjà'wỳr prãm kêt. Ne kam ikukwakam Ibãm tamã mỳjjao a'uw nhym arỳm ã ar amã o ane. Mỳjja kunĩo ikukwakam kum adjà'wỳrja dja ã ar amã o ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx. 24 Kraxje ar aje ikukwakam Ibãmmã adjà'wỳr kêt rã'ã. Ikukwakam kum a'wỳ nhym arỳm ã ar amã o ane. Ar akĩntire kadjy dja ã ar amã o ane.

25 Be, Ibãm kukràdjà'ã ne ba pykakam apỳnh mỳjja jakren ar amã arẽ nhym kukràdjà kwỳ ar abê bipdjur. Adjỳm, dja ba ã ar amã ã arẽnho anhỳr kêt. Dja ba ar amã Ibãm kukràdjà jarẽ nhym ar amã amirĩtkumrẽx ne ar abê bipdjur kêt. 26 Amrẽ akati mōrjakam ije ar ajo Ibãmmã idjà'wỳr prãm kêt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhym arỳm ar amã.

27 Be, mỳkam? Bir, ta kum ar ajabêkam. Ar amã ijabêkam ne ta kum ar ajabê. Ije ar amã, “Ta ne ijano ba tẽ”, anhỳr gar aje tu amim ikabẽn markumrẽxkam ne ta kum ar ajabê. Dja gar kum a'uw nhym ta arỳm ar ama. 28 Ibãm kurũm ne ba amrẽ tẽn pykamã bôx. Dja ba jakam pyka kurũm Ibãm'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bôx, ane.

29 Nhym kôt ba djwỳnh kum,

—Be, jakam ne ga arým imã akabën jarëno amirĩtkumrëx. Aje akukràdjà'ã pykakam mỳjja'ã adjujarënhja jakre kêt. Ga tu akukràdjà jarëno amirĩtkumrëx. ³⁰ Jakam bar arým amim ama. Mrãmri ne aje mỳjja kunĩ markumrëx. Jakam ar ije ajte akabën jabej akukjêr prãm kêtikumrëx. Be, mrãmri ne ga kàjkwakam Metĩndjwỳnh kurùm tën abôxkumrëx, ane.

³¹ Nhyr Jeju arkum,

—Djãm jakam ne gar mrãmri tu amim imar tỳxkumrëx? Kati. ³² Adjỹm, dja gar amidjwỳnhbit man ĩ ibê ajmà. Me umaje ibê ajmà ba arým ate dja. Be, djãm mrãmri ba ate idjãmmã? Kati. Ibãm kute imë amijo kajkepkam dja ba ate idjãm kêt.

³³ Be, mỳj kadjy ne ba ã ar amã ane? Bir, dja gar ĩ ije ar amã ikabën jarënhja man arým tu amim markumrëx. Ne kam arým ikanàrrãm adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikĩnh kêtja kôt dja gar arek ar aba nhyr me ar ajo bikëno ba. Kwãrĩk wãnh kam ar akaprĩ kêt. Ba ne ba itỳxo ije me kum ikĩnh kêtja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã ane.

17

Jeju Metĩndjwỳnhmã amijo à'wỳr.

¹ Nãm arkum anen kam kàjmã òkren kàjkwa jabën Bãmmã kum,

—Djũnwã, arým itokry'ã myt bôx. Dja ga memã iraxo amirĩt gë me iraxmã kato. Dja me iraxmã kato ba arým memã araxo amirĩt nhyr me gadjwỳ araxmã kato. ² Be, mỳjkôt dja me gu baraxmã kato. Bir, aje me kadjy ijã Bënjadjwỳr djwỳnh mënkhôt.

Apÿnh pyka djàri kunĩkôt dja ba me kunĩmã nhÿ. Ne kam arÿm me kwÿmã tĩn jadjà. Aje mã ikôt me kamẽnhja kunĩmã tĩn jadjà nhym me arÿm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ga ijã Bẽnjadjwÿr djwÿnh mẽ. Kôt dja me kum gu bakĩnhkumrẽx.

³ Be, mÿj ne me kute marmãn arÿm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne? Bir, dja me amim, “Kàjkwakam Metĩndjwÿnh pydji. Mrãmri ne kubé Metĩndjwÿnhkumrẽx. Mrãmri ne kute pykamã Jeju janorkumrẽx”, anhÿro ba. Ja ne me kute marmã. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrẽxmã. Dja me tu amim gu bamarkumrẽx ne arÿm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁴ Pykakam ar ibari ba arÿm memã araxo amirĩt nhym me kwÿ arÿm kum akĩnhkumrẽx. Aje adjàpênh djà'ã imã karõ kôt ba apên arÿm 'ã am-inhinomã amimẽ. ⁵ Jakam badjwÿ dja ga memã iraxo amirĩt gê me ira:xmã kato. Adjàkam mÿjja kunĩ kator kêttri gu ar baba. Kam gu bara:x. Amrêbê: gu baraxja kôt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bãmmã kôt ba djwÿnho à'wÿr.

⁶ Ga ne ga arÿm mebé anhõ me kwÿo akẽx. Me kum akĩnh kêtja bê anhõ me kwÿo akẽx ne mã ikôt me kamẽ. Ba kam arÿm memã ajo amirĩtkumrẽx ne. Nhym kam me arÿm akabẽn man kôt ar amijo ba. ⁷ Arÿm me kute imarn arÿm ijã amim, “Jeju ne Metĩndjwÿnh kukwakambit àpênh ne kabẽn jarênh ba”, anhÿro ba. Ja ne me kute mar. ⁸ Aje akabẽn'ã imã karõ kôt ba memã arẽ nhym me arÿm tu amim markumrẽx ne mã kôt ar amijo ba. Ne mã ijã amim, “Mrãmri kàjkwakam Metĩndjwÿnh

kurũm ne tẽn bõx. Mrãmri ta ne kute anorkumrẽx nhym arým tẽn bõx”, ane.

⁹ Djãm pykakam me kum akĩnh kêtjao ne ba amã a'uw? Kati. Aje ikõt me kamẽnhjao ne ba amã a'uw.

¹⁰ Ga ne ga arým inhõ me kunõo anhõ. Badjwý ne ba arým anhõ me kunõo inhõ. Gu baro'ã arým meo banhõ. Nhym me arým memã iraxo amirõt.

¹¹ Djũnwã, amexti:ren akatàtkumrẽx. Jakam dja ba arým awýr tẽn arým pykakam me kum akĩnh kêtjamẽ ro'ã ar iba kêt. Nhym be, gu banhõ me ne me pykakam me kum akĩnh kêtjamẽ ro'ã ar ba rã'ã.

Djũnwã, prĩne amexkam dja ga amim gu banhõ me utàn meo aba. Ga ne ga ikõt me kamẽ. Me kum aben jabên axikõt kabên kadjy dja ga me utàn meo aba. Gu bamã aben jabên baje axikõt bakabên pyræk gẽ me ã kum aben jabên ã axikõt kabẽno ane.

¹² Pykakam me kum akĩnh kêtjamẽ ro'ã ar ibari ne ba akukwakam me utàn ar meo iba. Aje ikõt me kamẽnhja ne ba me utàn ar meo iba nhym 'õ biknor kêtikumrẽx. Ikõt ba djwýnhbê Djuda pydji ne axwekumrẽx. Pydjibit dja arým akuno. Amrêbê me ikukãmãre kute 'ã pi'ók no'ók kõt dja akuno.

¹³ Be, jakam ne ba arým awýr idjãbir 'ýr. Pykakam ar ibari ba amã ikabên ja jarẽ. Me kute amã ikabênja mar kadjy ba amã arẽ. Dja me kuman arým mrãmri ikĩho kĩnhkumrẽx. ¹⁴ Arým me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê. Be, mýkam? Bir, nã bãm memã akabên jarẽ nhym me arým tu amim markumrẽx. Ne kam arým ate mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtjabê amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kõt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê.

15 Djãm ije amã, “Me kum akĩnh kêtja bê dja ga amim gu banhõ meo wabi”, anhÿrmã? Kati. Dja me arek me ro'ã ar ba. Dja ga mã me utàn ar meo aba gê gu banhõ me ja me axwe kôt axwe kêt. 16 Me arÿm mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtja bê amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba.

17 Mrãmri akabën katàtkumrëx. Aje memã akabën katàt jarënhkôt dja ga amimexo meo mex gê me katàt ar amijo ba. 18 Ga ne ga arÿm idjàpênh djà'ã imã karõn arÿm pykakam me kum akĩnh kêtja'ÿr ijano ba tẽ. Badjwÿ ne ba akudjwa arÿm me àpênh djà'ã gu banhõ me jamã karõn arÿm me kum akĩnh kêtja'ÿr me ano. 19 Imã me abêkam ne ba itykmã. Dja ba akabënkôt me kadjy ty nhym me arÿm amexo mex. Dja me tu amim ikabën katàt markumrëx ne arÿm amexo mex.

Kute Bämmã me kute mar kunõ à'wÿr.

20 Djãm me jabit ne ba amã meo a'uw? Kati. Dja me ï amũ memã ikabën jarë nhym me kwÿ ikabën man tu amim imarkumrëx. Amũ me jaodjwÿ ba amã a'uw.

21 Be, mÿj kadjy ne ba amã meo a'uw? Bir, dja ga ikabën man arÿm memã amak bõ nhym me arÿm akabënkôt kum aben jabên axikôt kabën. Dja me axikôt kabën kute gu bamã aben jabên axikôt bakabën pyræk. Be, mÿj kadjy dja me kum aben jabên axikôt kabën? Bir, gédja amũ me kum akĩnh kêtja me omün arÿm kum gu bakĩnh ne arÿm tu amim imarkumrëx. Ne kam ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwÿnh Jeju jano nhym arÿm pykakam bõx ne ar ba”, ane. Ja kadjy dja me kum aben jabê.

²² Ga ne ga ijo rax ba arým gu banhõ meo rax. Nã bãm memã gu bakukràdjà jarẽ nhym me arým tu amim markumrẽx ar o ba. Ar o ba:n arým rax ne. Be, mỳj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabên axikõt kabên kute gu bamã aben jabên axikõt bakabên pyræk. Ja kadjy ne ba meo rax. ²³ Bamẽ gu banhõ me jamẽ ne me itipdjìn ar iba. Gu badjwỳ batipdjìn ar baba. Gora gẽ me prĩne kum aben jabên axikõt kabên. Nhym kam me kum akĩnh kêtja me omũn arým amim, “Mrãmri ne Metĩndjwỳnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba. Ga, Metĩndjwỳnh kum me abêja pumũ. Kum me abê kute kum Jeju jabê pyræk”, ane. Dja me kum akĩnh kêtja me omũn ã amim ane.

²⁴ Djũnwã, mỳjja kunĩ kator kêttri ne ga amã ijabê. Kam dja ba wabi ga arým ijo ra:x ne. Aje mã ikõt me kamẽhdjwỳ dja ga o wabi gẽ me iro'ã ar ba. Dja me iro'ã ar ba:n irax pumũnh ar o ba. Ja ne ba imã kĩnh.

²⁵ Djũnwã, ga ne ga akatàt ne ajaxwe kêtikumrẽx nhym me kum akĩnh kêtja kute amar kêt. Bajbit ije amar nhym me jadjwỳ arým kute amim, “Mrãmri ne Metĩndjwỳnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, anhỹro ba. Tãm ne me kute amim tu markumrẽx. ²⁶ Ba kam arým memã ajã ajarẽ. Dja ba memã ajã idjujarẽnh rã'ã ne. Be, mỳj kadjy dja ba memã ajã idjujarẽnh rã'ã? Bir, amã me abê kute amã ijabê pyræk. Amã me abêja'ã dja ba memã idjujarẽnh rã'ã nhym me arým mar rã'ãn kam arým kum ajabê:. Ba kam arým meo iba. Ja kadjy dja ba memã ajã idjujarẽnh rã'ã. Nãm ã Jeju Bãmmã kabẽno ane.

18

Me kute Jeju pa 'amỳnh ne o mōr.

Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47

¹ Jeju Bāmmā kabēn pan kam arỳm kôt ba djwỳnhmē ro'ã katon mō. Mō:n kam arỳm pakretibē Kedō'ỳr bōx ne 'ã rê. Ne kam mōn pidjôkô'ỳr bōx ne arỳm 'ỳr wadjàn kam nhỹ.

² Nhym onĩ Djuda dja. Kute Jeju kurê djwỳnhmā kangaja dja. Djuda ne arỳm kute ar ỳr djà pumũnh. Amrēbē ne Jejumē kôt ba djwỳnh ar pidjôkô'ỳr mrānho ku'ê nhym kam Djuda arỳm kute ar ỳr djà pumũnh. ³ Kam ne arỳm me rũnh'ỳr bōx ne memā arē. Nhym me arỳm aminhō krākamngōnhmē aminhō àpēnhmā kum,

—Me Djudakôt mōn Jeju pa 'amỳn amrē o mōn o bōx. Nām ã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳrmē mebē pardjēumē memā ane. Nhym Djuda arỳm kute omũnhkôt katàt Jeju'ỳr meo mō. Nām me Jeju kadjy ngōnhpôkmē kuwymē àbēr djāmēo mō. Me 'ỳr o mō:n arỳm pidjôkô'ỳr o bōx.

⁴ Nhym Jeju ta kàjmā djan me'ỳr kato. Ta ne kute amikukām mỳjja kunĩ markam amikukām me krākamngōnh ma. Ta me'ỳr katon memā kum,

—Mỳj me'õ jabej ne ga me mō? ane.

⁵ Nhym kam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

Nhym Jeju memā kum, “E kum, ba”, ane. Be, Djuda ne krākamngōnhmē ro'ã dja. ⁶ Nām Jeju, “E kum, ba”, ane. Nhym me tu umaje ajkran akubyn ajkamēn arỳm tỳm ne nō.

⁷ Nhym kam ajte me kukij ne memā kum,

—Mỳj me'õ jabej ne ga me mō? ane.

Nhym me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

⁸ Nhym memã kum,

—E kum, arým ne ba me amã, “Ba”, ane. Kwãrĩk wãnh ga me bajbit ijabej gê ar ja mã tẽ, ane. Be, mýkam ne Jeju ã krãkamngônhmã ane? ⁹ Bir, kute ajbir Bãmmã kabẽnkam ar'ã ujarẽnh kôt. Kute kum,

—Aje ikôt me kamẽnhja ne ba ije 'õo ibiknor kêt, anhÿr kôtô. Kôt ne Jeju jakam ar nêje me krãkamngônhmã kabẽn ne arým o mebê ar utà.

¹⁰ Nhym kam Ximão Pedru, Jejukôt ba djwýnhja arým õ kàxdjwa kajgo. Ne kam arým kaban o akabẽn arým o bẽnjadjwÿr nhõ àpênh jamak ta. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwÿr rax nhõ àpênhja jamak ta. Bẽnjadjwÿr rax nhõ àpênh nhidjibê ne Maku.

¹¹ Nãm bẽnjadjwÿr rax nhõ àpênh jamak ta nhym Jeju arým Pedrumã kum,

—Kwãrĩk wãnh. Akubyn àkam anhõ kàx jadjà. Djãm itokry kêt mã ne ga inêje me tak ne? Ibãm kute itokry'ã imã karõ kôt dja ba itokry, ane.

¹² Nhym kam me arým Jeju pa 'amÿn uwpre. Me krãkamngônhmẽ me õ bẽnjadjwÿr ar pa 'amÿ. Mebê idjaer rũnh nhõ àpênhdjwÿ pa 'amÿ.

Me kute bẽnjadjwÿr Ananhÿr o bõx.

¹³ Nãm me uwpre kam arým bẽnjadjwÿr rax Ananh kumrẽx'ÿr o mō. Bẽnjadjwÿr rax Kajbaj ne Ananho umrengêt. Kajbaj ne amex tãm kam kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwÿr rax. ¹⁴ Amrêbê ne Jeju'ã memã kabẽn jarẽn memã kum,

—Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja gu me arým badjumar mex, ane. Be, me krãkamngônh bẽnjadjwÿr rax Ananh kumrêx'ÿr Jejuo mō. O mōn arým õ kikreti'ÿr o wadjà.

Pedru kute aminêje memã 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

¹⁵ Nhym Ximão Pedru kôt tẽ. Jejukôt ba djwÿnh 'õdjwÿmẽ ro'ã ne ar Jeju kôt tẽ. Kôt tẽ:n arým kre tã dja. Nhym Pedru nhikjêja memã kum,

—Ba wadjà. Bẽnjadjwÿr kute ipumũnh tũmũ, ane. Ne kam arým Jeju kôt wadjà. Bẽnjadjwÿr nhõ kikreti nhipôkri ne kênh ngrire. Kam ne wadjàn dja. ¹⁶ Nhym Pedru bõm kre tã arek dja. Nhym Pedru nhikjêja akubyn 'ÿr akêx ne. Ne kam bẽnjadjwÿr nhõ àpênh nire kre tã ku'ê djwÿnhjamã Pedru jarẽ. Ne kam amikôt Pedruo wadjà.

¹⁷ Nhym kam bẽnjadjwÿr nhõ àpênh nija tẽn Pedrumã kabên ne kum,

—Djãm ga ne ga abê Jejukôt aba djwÿnh 'õ? ane. Nhym kum, “Kati”, ane.

¹⁸ Nhym wãnh me ànhũnho kumex. Bẽnjadjwÿr nhõ àpênhmẽ õ me krãkamngônh ànhũnho kumex. Me arek kryje pĩ prào amim kuton ànhũnho kumex. Nhym Pedru me'ÿr tẽn mekôt ànhũnho dja.

Bẽnjadjwÿr rax kute axwe'õ jabej kukjêr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

¹⁹ Nhym kam me arým bẽnjadjwÿr rax'ÿr Jejuo bõx. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr rax'ÿr ne o bõx nhym arým kabem dja. Nhym kam arým kukij ne kum,

—Imã akôt me ba djwÿnh'ã ajarẽ. Mÿj akukràdjà ne ga memã arênho aba? ane.

20 Nhyim kum,

—Djãm me kàxã ne ba memã ikukràdjà jarê? Kati. Arÿm ne ba me kunĩmã ikukràdjà jarênho amirĩt ne. Ne apÿnh me bikprõnh djãmê Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam arê. Kikretikam ne mebê idjaer kunĩ bikprõnh djà. Ba arÿm kunĩkõt memã ikukràdjà jarênho amirĩt ne. 21 Mÿj kadjy ne ga ba ikukij? Me wã dja ga me kukja nhyim me arÿm kute ikabên mar kõt arÿm amã arê, ane.

22 Jeju bẽnjadjwÿrmã ane nhyim krākamngõnh'õ, kuri ãmja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djãm me ã bẽnjadjwÿr raxmã kabên kute anhÿr? Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr raxmã ne ga akabên ne, ane.

23 Nhyim Jeju kum,

—Ikabên punu kêt ne ga ikurwa. Ne ba ren ikabên punu ga ren aje mÿj ikabên punu'õ markõt ren memã ijarênho amirĩt ne kõt ren arÿm ikurwa. Nhyim be, kati. Ikabên katàt ne ba arê ga ikurwa, ane. 24 Nãm ane nhyim Ananh amũ Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr raxbê Kajbajja'ÿr Jeju jano. Uwpre rã'ã ne ano. Nhyim me arÿm Kajbaj'ÿr o mõn o bõx.

Pedru ajte aminêje 'êx ne ajte aminêje 'êx.

Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58

25 Nhyim Ximão Pedru wãnh me krākamngõnh kõt ànhũnhõ dja. Ànhũnhõ dja: nhyim me arÿm kukij ne kum,

—Djãm gadjwÿ abê Jeju kõt ba djwÿnh'õ? ane.

Nhyim memã kum, “Kati”, ane.

26 Nhyim kam bẽnjadjwÿr nhõ àpênh'õ ajte kum kabên ne kum,

—E kum, amũ pidjôkôkam Jejukôt me'ôja anokre o nokre ba arým omũ. Djãm ga? ane. Pedru kute me'ôbê ôbikwa jamak 'yrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djãm ga”? ane. ²⁷ Nhyim Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anhÿr totokbê nhyim ôkrên'ãnh arým kà.

Me kute Piratu'ÿr o bôx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

²⁸ Nãm ôkrên'ãnh kà nhyim me arým Kajbaj kurũm Jejuo mõi. O mõi:n kam kikreti 'ôdjwÿ'ÿr o bôx. Piratu nhõ kikreti'ÿr o bôx. Me bajtemkam bënjadwÿr nhidjibê Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh jarênh djã. Nãm me Piratu nhõ kikreti'ÿr Jejuo bôx ne amijã maje bõm arek kumex. Nãm me abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gu me Piratu nhõ kikretimã badjàr kêt. Dja gu me me bajtem nhõ kikremã wadjàn arým bapunuren te baje mry krênmã. Me kute Metĩndwÿnhmã mrykĩ'ãtomti bĩnja te baje krênmã, ane. Me kute aben bê me bajtem nhõ kikre pymakam ne me ã abenmã anen bõm arek kumex. ²⁹ Me bõm kumex nhyim kam bënjadwÿr Piratu arým me'ÿr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, mÿj ne me'ôja axwe kute? Mÿj ne o ajkê? ane.

³⁰ Nhyim me kum,

—Je, ne ren axwe kêt ba me ren amã arênh kêt kumrêx. Nhyim be, kati. Mrãmri axwekumrêx, ane.

³¹ Nhyim Piratu memã kum,

—Me ga dja ga me amũ o mõn me akukràdjà kõt mỳj axwe'õmã akaton kam arỳm pãnh ajmã on, ane.

Nhym mebê idjaer rũnh kum,

—Be, kati. Me akukràdjà kõt me ije me axwe pãnh me'õ par kêt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djwỳnh, ane. ³² Be, amrêbê Jeju kute amikukãm memã, “Dja me pĩte'y'ã inhô ba kỳjrũm wajêť”, anhỳr kõt ne me arỳm jakam ã Jeju'ã Piratumã àpnênhô ane. Kute pĩte'y'ã nhôr ne bĩn'ã ne me kum apnê.

³³ Nhym kam Piratu arỳm õ kikretimã wadjà. Ne kam amiwỳr Jeju 'uw nhym 'ỳr bôx. Nhym arỳm kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhô bẽnjadjwỳr rax? ane.

³⁴ Nhym kum,

—Djãm ga ne ga ima? Nàr kon. Djãm me'õ ne amã ijarê ga ikukij? ane.

³⁵ Nhym ajte kukij ne kum,

—Djãm ibê me abê idjaer'õ got? Anhô me wỳnhmẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bẽnjadjwỳrmẽ ne me imã akanga, ane.

³⁶ Nhym kum,

—Be, djãm ibẽnjadjwỳr rax kute pykakam me bẽnjadjwỳr rax pyràk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhym ren inhô àpênh arỳm inêje me'ỳr prõt ne. Kam ren mebê idjaerkam me rũnhbê aptà. Nhym be, kati. Ibẽnjadjwỳr rax kute pykakam me bẽnjadjwỳr rax pyràk kêt, ane.

³⁷ ã kute kum anhỳrkam Piratu kum,

—Djãm kam mrãmri abê bẽnjadjwỳr rax'õ? ane.

Nhym kum,

—Ga ne ga arým imã ibēnjadjwÿr rax jarē. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'ÿr bôx ne inã kurũm ruw. Ije mrãmri katàt memã ikabēn jarēnh kadjy ne ba bôx. Nhym me kum ikabēn kĩnhja ne me ikabēn man kôt ar amijo ba.

³⁸ Nhym kum,

—Tô nhÿnh ne me kabēn katàt'õ? ane. Nãm kum anen arým ajte mebê idjaer'ÿr katon Jeju'ã memã kum,

—Be, axwe kêtumrẽx ba arým kuma. ³⁹ Ba we me abê idjaer nhõ bēnjadjwÿr raxjamã inhiren ano gē ta arek ar me aro'ã ba. Me irôbê mrãnh nhõ akati jakam me akukràdjà kôt dja ba kum inhiren ano. Amex pÿnhkôt ne ba me pÿnh ne me'ã kurēn bõm me kurē. Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam me akukràdjà kôt ne ba bõm me kurē, ane.

⁴⁰ Nhym me ajte kàj bê kum kabēn ne kum,

—Kati. Kwãrĩk wãnh. Be, atemã Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne àkĩnhĩ, axwe, nēkrẽxmē pi'ôk kaprĩ prãmje kute me paro ba.

19

Me kute pĩte'y'ã nhôr'ã Piratumã àpnēnh.

Mat 27.27; Mak 15.16

¹ Nãm me Piratumã ane nhym kam arým krãkamngõnhmã Jeju jarē. Me kute kaprêprêk kadjy memã arē. Nhym me o tēn arým mrykà punuo kaprêprêk kumex ne. ² Ne kam mrÿnhĩo kajkep ne ikãnh ne o kute bēnjadjwÿr rax krãdjê pyràk ne kum kutu. Ne kam inôkà ryti kamrêk kute me bēnjadjwÿr rax kà pyràk kum adjà. ³ Ne

kam arĩk kum kabẽno kute me me rũnhmã kabẽn
pyràk ne kum,

—Be, ga we abê mebê idjaer nhõ bẽnjadwỳr rax.
Goja kribêm atĩn 'iry, ane. Ne ikrao titik ne. Nãm
me ã 'ã bẽno bikẽnho ane.

⁴Nhym kam Piratu ajte me'ỳr katon memã kum,

—Be, ije kam axwe'õ mar kêt. Axwe kêt. Kam ba
ije ajte me amã o ikatormã. Dja ba o ikato ga me
kam arỳm ama. Axwe kêtja ma, ane. ⁵Nhym Jeju
arỳm kato. Mrỳnhõ krãdjêmẽ inòkà ryti kamrêk
rà'ã ne 'ã kato. Nhym Piratu memã kum,

—Ota, tãm ne ja, ane.

⁶Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ
bẽnjadjwỳrmẽ mebê idjaerkam me krãkamngõnhmẽ
omũn arỳm kàj bê Piratumã kum,

—Pĩte'y'ã anhô, ane.

Nhym memã kum,

—Kati. Djã ne ba kam axwe'õmã ikato got ba
pĩte'y'ã kunhõ? Kati. Me ga dja ga me o tẽn pĩte'y'ã
anhô, ane.

⁷Nhym mebê idjaer rũnh kum,

—Be, axwekumrêx. Kute amijo 'êx ne memã
kum, “Ibê Metĩndjwỳnh Kra”, anhỹro bakam
axwekumrêx. Nãm Metĩndjwỳnhbê raxo amiptàro
ba. Me ikukràdjã kôt me axwe ja pãnh ne me kute
me par, ane.

⁸Nãm Piratu me kabẽn ja man arỳm tĩn prã:m.

⁹Ne kam akubyn õ kikretimã wadjàn Jeju kukij ne
kum,

—Nhỹnh ne akator djã kraxja? ane.

Nhym Jeju tu anhikrê.

¹⁰Nhym kum,

—Je tô, djãm ikajgo ne ga imã amijarênh kêt? Djãm aje imar kêt? Be, ba ikabênkôt nhym me kute pîte'y'ã anhôr jabej nâr ba ikabênkôt nhym me amã irer jabej. Djãm aje imar kêt? ane.

¹¹ Nhym Jeju kum,

—Be, Metĩndjwỳnh amybỳm ren kute ajã bẻnjadjwỳr mẽnh kêt ga ren akajgon ren akabẻn kêt mex ne. Kam me'õ kute amã ikanga djwỳnh axweo ajakrenh mex ne, ane.

¹² Nãm kum ane nhym Piratu arỳm kam kum irer jabej. Ne ajte me'ỳr katon te memã kabẻn nhym mebẻ idjaer kum,

—E kum be, Jeju ne arĩk Xedjabẻ bẻnjadjwỳr raxo amiptã. Djãm Xedja akam ngryk kẻtmã ne ga aje Jejumã anhirermã? ane. Xedjabẻ ne me bẻnjadjwỳr rũnh kunĩ nhỏ bẻnjadjwỳr.

¹³ Nãm me ã Piratumã ane nhym arỳm amijã kuman kam ajte memã Jejuo kato. Ne kam arỳm me axwe pãnh jarẻnh djakam nhỹ. Me krĩ djà jamã ne me Kẻnpoti jarẻ. Mebẻ idjaer kabẻnkam ne me me krĩ djà jamã Gabata jarẻ. ¹⁴ Arỳm me irỏbẻ mrẻnh nhỏ akati nẻje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim mỳjja kupẻnho kumex djà nhỏ akatikam. Kỳjrũm myt nhỹrkam. Nãm me axwe pãnh jarẻnh djakam nhỹn kam mebẻ idjaermã kum,

—Be, ota me anhỏ bẻnjadjwỳr rax, ane.

¹⁵ Nhym me kàj bẻ kum,

—Rũm o tẻ. Rũm o tẻn píte'y'ã anhỏ, ane.

Nhym memã kum,

—Djãm me anhỏ bẻnjadjwỳr rax ije píte'y'ã nhỏmã? ane.

Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhỏ bẻnjadjwỳr ar kum,

–Djãm me inhõ bĕnjadjwÿr rax ne wã? Arkati. Atemã. Me inhõ bĕnjadjwÿr raxbê ne Xedja. Pydji. Ajte 'odjwÿ kĕtkumrĕx, ane.

¹⁶ Nhym kam me kute pĭte'y'ã nhôrmã arÿm kadjy õ me jamã arĕ.

Me kute pĭte'y'ã nhôr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhym kam me Jeju pa 'amÿn mã o mō. ¹⁷ Ne kam me kum ikrei'ã pĭte'y dji nhym arÿm ta amikadjy kumÿn o mō, krãnhre'ÿr o mō. Krãnhrebê me krã'i'ÿr ne o mō. Mebê idjaer kabĕnkam ne me me krã'imã Gogota jarĕ. ¹⁸ Nãm me o mōn arÿm kam o bōx ne arÿm pĭte'y'ã Jejumã o iten kãjmã kudja nhym wajĕt. Nhym kam me pĭte'y'ã ar ja amãnhkrutmo ite nhym ar aktã Jeju nhijĕn wajĕt.

¹⁹ Nhym Piratu mÿj Jeju axweja'ã pi'òk no'òk ne. Nãm pi'òkkam memã kum,

–Mebê idjaer nhõ bĕnjadjwÿr rax ne ja. Krĩraxbê Nadjarekam Jeju. Nãm ã pi'òkkam no'òko ane. Nhym me kunĭ kute omũnh kadjy me Jeju nhimōkri kunhō. ²⁰ Nhym kam mebê idjaer krãptĭ pi'òk pumũn arĕ. Krĩrax kuri ne me kute pĭte'y'ã Jeju nhôr djã. Nhym kam me krãptĭ 'ÿr ban bōx ne pi'òk jarĕ. Apÿnh me kabĕnkam ne no'òk. Mebê idjaer kabĕnkam no'òk ne mebê kregu kabĕnkam no'òk ne me kabĕnbê Raxinakam no'òk. ²¹ Nhym kam mebê idjaer kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bĕnjadjwÿr Piratumã kum,

–Kwãrĭk wãnh pi'òkkam memã kum, “Mebê idjaer nhõ Bĕnjadjwÿr rax”, anhÿr kĕt. Ate gĕdja ga pi'òkkam memã kum, “Nãm amijo 'ĕx ne memã kum, 'Ibê mebê idjaer nhõ bĕnjadjwÿr rax’, anhÿro

ba.” Dja ga ã pi'òk no'òkkam memã anen 'ã anhô gê me omũ, ane.

²² Nhyim Piratu arkum,

—Kati. Arym ne ba mrãmri 'ã pi'òk no'òk ne. Kwãrĩk wãnh rã'ã, ane.

²³ Nãm me krãkamngõnh ar pĩte'ykam Jeju nhõ. Ne kam ar kute abenmã õ kubẽkà ngrãnhmã. Nhyim ar 'õ amijo õ kubẽkà ja pytà. Nhyim ar 'õ amijo ja pytà. Nhyim ar 'õ amijo ja pytà. Nhyim ar 'õ amijo ja pytà. Ne kam ar inòkàti ja'yr bõx. Ne ar kunĩ kum kĩnh. Nhyim inòkàti pydji. ²⁴ Nhyim ar abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gwaj abenmã kokjêr kêt. Gwaj pykakam kën kryre rën kôt kuman bajõ amim inòkàti by, ane.

Amrêbê: ne me bakukãmãre ja jarê. Me Metĩndjwýnh Kra kabên jarên memã kum, “Dja me abenmã ikà ngràn ikà ja'ã kën kryre rën kôt 'õ amim kuby.”

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim me aben djô'ã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã arým 'yr o bõx. Tũ:mrãm me bakamin-grãnyrekam ne arým 'yr o bõx nhyim me arým ã Jeju nhõ kubẽkào anhỹrkumrêx.

²⁵ Nhyim nã kanikwýnh, nãmê ar axikôt apõxjadjwý dja. Nhyim Marij 'õdjwý, mjên nhidjibê Krõpa adjwýnhdjwý dja. Nhyim Marij Madarenadjwý dja. ²⁶ Nhyim Jeju arým nã, kurũm katorja pumũ. Nhyim kôt ba djwýnh, kum abêja nã kuri dja nhyim omũ. Nhyim arým kôt ba djwýnh ja'ã nãmã kum,

—Ë, me'õ nire. Be, tãmwãbê ne arým akra, ane.

²⁷ Ne kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Ë, tãmwãbê ne arým anã, ane. Nhyr kam arým ò kikremã o mõn arým o djuw mex ar o ba.

Tyk'ã ujarênh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

²⁸ Nhyr kam arým kute inomã àpênh djà mênhkam memã kum, “Arým imã kôr”, ane. Amrêbê: ne me bakukãmãre Jeju kabên ja jarên memã kum,

“Arým imã kôr.”

Nãm me ã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyr me aben djô'ã arêho mõ:. Arêho mör tãmtã arým 'ÿr o bõx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam ne Jeju arým kum kôrkumrêx ne arým memã kum, “Arým imã kôr”, ane. ²⁹ Nhyr wãnh pidjô kangô kadjà ngõnh'òkam ipun dja. Nhyr me ngõnh puror põnh djà jakritaja kangômã adjà nhyr kam ipu. Nhyr me pîbê ixõpu idjamã adjàn kam kàjmã kum kungãn ajkwamã adjà. ³⁰ Nhyr arým kaõn pidjô kangô kadjào ikõ. Ne kam memã kum,

—Arým ne ba idjàpêho tên inomã kumê, ane. Ne kam ta aparmã krãn tu amitĩnmã iren ta arým ty.

³¹ Be, pi'òk råràr nêje arým akamàt 'ÿr nhyr mebê idjaer arým êje ò mÿjja kupêho kumex. Nhyr kam mekam me kwÿ Piratu'ÿr mõn kum,

—Ë, dja me pîte'y'ã ar arija 'i kukê gê ar on ty. Dja ar on ty nhyr me on ar adjà. Ne kam pi'òk råràro bikênh kêt, ane. ³² Nhyr arým 'ÿr me krâkamngõnh jano nhyr me 'ÿr mõn 'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne kumrêx ja te'i kukê ne ajte ja te'i kukê.

³³ Nhyr ar ipòkri Jeju wajêt nhyr me 'ÿr bõx. Nhyr amrêbê tyn wajêt nhyr me arým omũ. Ne kam kute te'i kukênh kêt. ³⁴ Nhyr arým

krākamngônh'õ õ kàxo nành jarĩn arỳm o pênàt'ãnh kanhuw. Kanhuw nhym kamrômẽ ngômẽ akàn arỳm prõt ne.

³⁵ Ba ne ba omũn me amã kôt 'ã ajarẽ. Mrãmri katàt me amã 'ã idjujarẽnhkumrẽx. Mrãmri ije omũnhkumrẽx ne kôt me amã 'ã ajarẽ. Me aje tu amim markumrẽxmã ne ba me amã arẽ.

³⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre tãmja jarẽn memã kum,

“Be, 'i'õ dja me kwỹnh kêtikumrẽx”, ane.

³⁷ Ne kam ajte arẽn memã kum,

“Dja me kanhuw ne arỳm omũnho dja”, ane.

Metĩndjwỹnh kukwakam ne me memã anen arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djô'ã arẽnho mõi. Arẽnho mõi tãmã arỳm 'ỳr o bõx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam ne 'ỳr o bõx. Nãm me te'i kukẽn kêt ne arỳm kanhuw. Me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kôtô.

Me kute adjà.

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

³⁸⁻³⁹ Nhym kam Jôdje Armatê, kubê ne Jeju kôt ba djwỹnh'õ. Mebê idjaer rũnh pymaje kute memã amijarẽn kêt ne. Kubê Jejukôt ba djwỹnh'ã kute memã amijarẽn kêt ne. Ne kam arỳm Piratu'ỳr tẽn kum,

—Ba Jeju kaban o rwỹn o tẽn adjà, ane. Nhym Piratu kum, “Ajrã”, ane. Nhym kam arỳm amũ tẽ. Amũ Nikodemu'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nikodemu ne amrêbê akamàtkam Jeju'ỳr bõx nhym ar abenmã kabẽno nhỹ. Nikodemu ja'ỳr ne Jôdje bõx nhym ar ro'ã Jeju'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽn kêttri ne Nikodemu arỳm Jeju kadjy kudjy djào atomkumrẽx. Utĩ'ã akrekam utĩ:

kute 50 kiru pyræk. Miramě arômě ne abenkam o akà. Nãm kudjý djà tun arým Jôdjemě ro'ã Jeju'ÿr o tẽn 'ÿr o bôx.

⁴⁰ Ne kam arým pîte'y kurũm Jeju kaban o ruwn arým kudji. Ne kam rinhuo kuběkào prĩne o kupu. Ar kupu djækôt me kudjý djà jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjà kôt ne me ã me tyko ane. ⁴¹ Nhyrn wãnh me kute píte'y'ã nhôr djà kuri pidjôkô'õ. Ne kam kẽnkre'õ. Kẽnkre ny. Kraxje me kute kam me'õ jadjàr kêt rã'ã. ⁴² Nãm ar Jeju kupun kumÿn o tẽn. O tẽn arým kẽnkrekam adjà. Arým pi'òk ràràr bôx 'ÿr nhyrn kam ar amibêx ne me kute nhôr djà kuri kẽnkrekam adjà. Kẽnkrekam adjà nhyrn ar'ã akamàt ne. Nhyrn kam ajte akati. Nhyrn kam ajte akamàt ne.

20

Akubyn tĩn ne kator.

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

¹ Nhyrn ajte akati 'ÿr, pi'òk kamrêk 'ÿr nhyrn Marij Madarena arým kẽnkre'ÿr tẽn 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyrn me kute kẽnpoo kẽnkre'ã ijêja arým amijã kutan kre jakàja'ã dja nhyrn Marij arým omũ. ² Ne kam akubyn prôt ne arým Ximão Pedru'ÿr bôx ne kôt ba djwÿnh'õ jadjwÿ 'ÿr bôx. Jeju kum abêja 'ÿr bôx ne arkum,

—Arým ne me kẽnkre kurũm Bẽnjadjwÿr djwÿnho kato. Nãm me nhÿnh o mõn kudji, ane.

³⁻⁴ Nãm kum ane nhyrn kam Pedrumě kôt ba djwÿnh 'õdjwÿ ar arým tu kẽnkre'ÿr prôt ne. Nhyrn kam kôt ba djwÿnh 'õja arým Pedru ren kumrêx kẽnkre'ÿr bôx. ⁵ 'ÿr bôx ne kẽnkre'ã ibôn te kre

kamũho dja. Nhyrn rinhuo kubêkàbit nõ nhyrn omũ. Ne kam kênkremã àr kêt.

⁶ Nhyrn kam Pedru arým kôt bôx ne tu kênkremã 'ÿr wadjà. Ne kam rinhuo kubêkà pumũn krã kupu djàja pumũ. ⁷ Nhyrn krã kupu djàja rinhuo kubêkãmê ro'ã nõr kêt. Jeju ne prĩne krã kupu djà krã mex ne kudji nhyrn ate nõ.

⁸⁻⁹ Nhyrn kam kôt ba djwýnh kumrêx bôxja kênkremã wadjàn arým omũ. Omũn arým amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx. Bir, ar kute omũnh kêttri ne ar amim,

—Mrãmri ne arým tyn akubyn tĩn kêt, anhÿro ba. Ne ren mrãmri Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók markumrêx ne ren amim,

—Be, mrãmri dja akubyn tĩn, anhÿro ba. Nhyrn be, kati. Ar kute pi'ók mar kêt. Kam ne ar kute kupu djà nõrkôt omũnh kêttri amim, “Akubyn tĩn kêt”, anhÿro ba. Ne kam kênkremã 'ÿr wadjàn arým omũn amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx.

Kute Marijmã amijo amirĩ.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰ Nãm ar kênkre kamũn kam akubyn ar õ kikremã tẽ. ¹¹⁻¹² Nhyrn Marij ar pãnh kênkre'ÿr bôx ne bõm arek mÿro dja. Nãm mÿro djan arým kênkre'ã ibô. Nhyrn kênkre kadjwýnhbê Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut nhÿ. Ar õ kubêkà jaka. Jeju nõr djà'ã ar nhÿ. Nhyrn ja krã nõr djà'ã nhÿ nhyrn ja te nõr djà'ã nhÿ. Nhyrn Marij kênkre'ã ibôn arým ar omũ.

¹³ Nhyrn ar kum,

—Me'õ nire, mỳkam ne ga amỳro dja? ane.

Nhym arkum,

—Inhõ Běnjadjwỳr djwỳnh ne me'õ kěnkre kurũm o katon o mõn nhỹnh kudji. Ije ir djàkõt omũnh kětkam ne ba imỳro dja, ane. ¹⁴ Nãm arkum anen arỳm mũm akẽx. Mũm akẽx ne arỳm Jeju pumũ. Djã ne tu omũ? Kati. Kute omũnh kêt.

¹⁵ Nhym kum,

—Mỳkam ne ga amỳro dja? Mỳj me'õ ne ga abej? ane.

Nhym Jejuo kute pidjòkô pumũnh djwỳnh pyràk ne kum,

—Ô kum, ga aje nhỹnh o amõr ne ir jabej imã akre. Dja ba 'ỳr tẽn arỳm amrẽ o tẽ, ane.

¹⁶ Nhym kum, “Marij”, ane.

Nhym kam 'ỳr akẽx ne kum, “Rabi”, ane. Be, me bakaběnkam ne gu me ren kum, “Ujarěnh djwỳnh”, ane. Nãm kum, “Rabi”, anen arỳm o tỳm.

¹⁷ Nhym kum,

—Kwãrĩk wãnh ijo atỳm kêt. Imã anhire. Kraxje Ibãm'ỳr idjàbir kêt ne ga ijo tỳm. Tẽn ikamyre arkum ikaběn jarěn arkum, “Jeju ne ar amã, ‘Arỳm Ibãm'ỳr idjàbirmã. Ibãmbê ne ar Abãm. Arỳm Itĩndjwỳnh'ỳr idjàbir ne itěmmã. Itĩndjwỳnhbê ne ar Atĩndjwỳnh’, ane. Dja ga tẽn ã ikamy arkum ane.” Nãm ã Jeju Marij Madarenamã ane.

¹⁸ Nhym arỳm kõt ba djwỳnh'ỳr tẽn ar'ỳr bõx. Ne arkum,

—Arỳm ne ba Běnjadjwỳr djwỳnh pumũ, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kaběn jarěnhja kõt arỳm arkum arẽ.

Kõt ba djwỳnhmã kute amijo amirĩt.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36

19 Nhyam kam arým pi'ók kamrêkkam akamàt. Nhyam kam kôt ba djwýnh ar arým prïne amijã ijên nhỹ. Mebê idjaer rûnh pymaje ne ar ar bikprõnh djâkam amijã ijên nhỹ. Nhyam kam Jeju bõx ne tu ar aêrbê ar'ýr wadjàn ar ipôkri dja. Djan arým arkum, “On ar adjumar mex”, ane. 20 Nãm arkum anen arým arkum ikrakam kàxiràx djwa kre jakren ajte pênàt'ãnh kàxdjwa kre jakre. Nhyam ar kute mrãmri ar õ Bênjadjwýr djwýnh pumũnhkumrêxkam kĩnhkumrêx ne.

21 Nhyam kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrêbê ne Ibãm me'ã imã karõ. Pykakam me kum kĩnh kêtja'ýr itêm'ã ne imã karõ ba amrê tẽ. Dja badjwý Ibãm kudjwa jakam me'ã ar amã karõ. Ar aje ikudjwa me'ýr atêmmã ne ba ar amã me'ã karõ, ane. 22 Nãm arkum anen arým ar akôn arkum,

—Gê on Metĩndjwýnh Karõ ar ajo ba. 23 Dja ar ajo ba gar kôt me kwý axwe maro akno. Nhyam kam Metĩndjwýnh ar akôt me axwe maro akno. Nàr gar me kwý axwe maro abiknor kêt nhyam kam Metĩndjwýnh me axwe maro biknor kêt. Nãm Jeju ã arkum anen arým mã tẽ.

Tômema kute amijo amirĩt.

24 Nhyam Tôme Djidjimu. Jejukôt ba djwýnhbê 12'õ. Tôme ne kute ar bikprõnh djâkam arkôt ýr kêt ne kute Jeju pumũnh kêt. Jeju mã tẽ nhyam kam ar Tômema kum,

25 —Arým ne bar Bênjadjwýr djwýnh pumũ, ane.

Nhyam arkum,

—Tô nhỹnh? Ne ba ren ikrakam kàxiràx djwa kre pumũn ren kôt inhikra'i jadjàn ren pênàt'ãnh

krekôt inhikra jadjà. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrêx ne amim, “Mrãmri ne akubyn tĩnkumrêx”, ane. Nhym be, kati. Akubyn tĩn kêt. Nãm ã Tôme arkum ane. ²⁶ Nhym kam arým ar'ã akatibê 8 apêx nhym kôt ba djwýnh ar ajte bikprõnh djàkam nhỹ. Nhym Tômedjwý arým ar ikô'ã nhỹ. Nhym ar ajte prĩne mebê kikre'ã ijê. Ar nhỹ nhym kam Jeju ajte tu wadjàn arým ar ipôkri djan arkum, “On ar adjumar mex”, ane. ²⁷ Ne arým Tômemã kum,

—Ajrã. Amrê anhikra 'io goja inhikra kupên omũ. Ne amrê ipênàtkam krekôt goja anhikra jadjà. Kwãrĩk wãnh ijã amim, “Kati. Nãm 'êx”, anhỹr kêt. On tu amim imarkumrêx, ane.

²⁸ Nhym Tôme kum,

—Inhõ Bẽnjadjwýr djwýnh, Itĩndjwýnh, ane.

²⁹ Nhym kum,

—Tôme, ga aje ipumũnhkôt ne ga arým tu amim imarkumrêx. Nhym be, me kute ipumũnh kêt djwý. Djãm me kute ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêxkam kaprĩmã? Kati. Dja me te ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêx ne arým kĩnhkumrêx. Ne kĩnho katàt ajakre. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁰ Be, kôt ba djwýnh kute omũnh ne kute raxmã kator kadjy ne Jeju kute mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx. Ne me punu krãptĩo mex. Ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarênh ne ije 'ã pi'ôk no'ôk ne ja. Djãm kunĩ'ã ne ba pi'ôk no'ôk? Kati. Pi'ôk jakam ne ba kwýbit'ã pi'ôk no'ôk ne. ³¹ Be, mýj kadjy ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar pi'ôk jarênh aman arým tu amim Jeju markumrêx ne amim,

—Mrãmri ne Jejubê gwaj banhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkatikumrêx. Mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê Metĩndjwÿnh Krakumrêx, ane. Ja dja gar pi'ôkkam arẽn aman tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne arÿm Jejukôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

21

Kôt ba djwÿnh kute kabênkôt tep kumex pynêh.

¹ Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnhmã amijo amirĩto ane. Tyk ne akubyn tĩnkam ã arkum amijo amirĩto ane. Ne kam ajte kute imôtibê Xiberij'ãnh kute arkum amijo amirĩt kadjy. ² Nhy m kôt ba djwÿnh kwÿ imô nokà'ã ar ba. Ximão Pedrumê Tôme Djidjimumê Natanajeumê Djebedêu kute ar adjwÿrmê kôt ba djwÿnh amãnhkrut 'ôdjwÿ ar ba. Natanajeu ne pykabê Garrêjakam krĩbê Kanakam abatãnh djà.

³ Ar ngô nokà'ã ar ba: nhy m Ximão Pedru arkum,
—Ba on tep kwÿ pynê, ane.

Nhy m ar kum,

—Bar akôt tẽ, ane. Ne kam tẽn kàkam nhÿn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rẽnho ba. Ne ar rẽnho ba: nhy m ar'ã akamàt. Nhy m ar ar o ba: nhy m arÿm ar'ã akati tẽ nhy m tep kêt mex ne.

⁴ Ar'ã akati tẽ nhy m Jeju arÿm bôx ne akàx'ã dja. Nhy m ar kute nokre pumũnh kêt ne.

⁵ Jeju akàx'ã dja:n kam amũ arkum kabên ne arkum,

—Akmere ar, djã ne gar tep'ô pynê? ane.

Nhy m ar kum, “Kati”, ane.

⁶ Nhy m arkum,

—Ar kà djubôk'ãnh ajte kryreti mên arým kwỳ pynê, ane. Nhyam kam ar arým kà djubôk'ãnh kryreti mē. Nhyam arým tep kume:x ne. Nãm ar arým tep kumex pynê ne arým te: kute o àbirmã nhyam uti: ne.

⁷ Nhyam kôt ba djwýnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

—E kum be, Běnjadjwýr djwýnh ne dja, ane. Nhyam Pedru kuman amikajgo pumũn arým õ inôkàti jadjàn kam tu Jeju'ýr nox ne 'ýr bôx. ⁸ Nhyam kôt ba djwýnh 'õdjwý ar kà ngrire 'õkam arým akàx'ýr mō. Akàx'ýr tep kamēnho mō. Amybým ne akàx nhyam ar ar tepo ba. Akàx'ýr 'ã akrebê 90 metu. ⁹ Nãm ar tep kamēnho mō:n arým akàx'ýr o bôx. 'Ýr o bôx ne arým o wabi. Nhyam arým kute tep prã'ã bôr ikwã nhyam ar omũ. Nhyam djwýdjwý kuri ikwã nhyam ar omũ.

¹⁰ Nhyam kam Jeju arkum,

—Amrê ar aje tep pynênh kwýo tē, ane.

¹¹ Nhyam Pedru arým 'ýr tē. Kryretikam tep rũnh krãptĩ. 'Ýr ne tē nhyam kryretikam tep rã'ã nhyam bjêro mō:n akàx'ã arým kumē. Nhyam tep'ã akrekam kubê 153. Nãm te tep rũnh krãptĩn kute kryreti rênh kêt ne. ¹² Nhyam kam Jeju arkum,

—Amrê ar mōn anhō kwý krê, ane. Nhyam ar 'ýr mōn arek dja. Ar arým kute amim õ Běnjadjwýr djwýnhkôt kute markam ar 'õ kute kum, “Běnjadjwýr djwýnh, djãm ga”? anhýr prãm kêt kumrêx. Nãm ar arek umaje dja. ¹³ Nhyam kam Jeju arým ar'ýr tēn arkum djwýmē tep ngã. Nãm ã Jeju arkum amijo amirĩto ane. ¹⁴ Be, Jeju akubyn tĩn nhjukri ne amũja'ã arkum amijo amirĩt. Ne

ajte arkum amijo amirīt. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirīt ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpênh kadjy kabên jarênh.

¹⁵ Jeju arkum kungã nhym ar arým o nhỹ, õ kwỳ krêno nhỹ. Ne kam õ kwỳ krêno pa nhym Jeju arým Ximão Pedru kukij. Djônaj kute Ximão djirja. Nãm kukij ne kum,

—Ë Ximão. Djãm amã ijabê? Djãm amã ijabêo aje ar ja kunĩ jakrenh? ane.

Nhym kum,

—Nà Bênjadjwỳr djwỳnh, imã ajabê. Ga arým ama, ane.

Nhym kum,

—Inhõ me ne me kute mrykĩ'ãtomti krare pyræk. Dja ga memã ikabên jarêno aba. Dja ga memã ikabên jarêno kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh kute õ krito djuw mexo ba pyræk. ã memã ikabên jarêno ane, ane.

¹⁶ Ne kam ajte kum,

—Ë Ximão, djãm amã ijabê? ane.

Nhym kum,

—Nà Bênjadjwỳr djwỳnh, imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhym kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyræk dja ga ar meo aba, ane.

¹⁷ Ne kam ajte: kum,

—Ë Ximão, Djônaj kra, djãm amã ijabê? ane.

Nhym arým kaprĩre. Kute kum, “Djãm amã ijabê”? anhỹro amãnhkrut ne ikjêkêtkam ne arým kaprĩre ne.

Nãm Jeju kum ane nhym kum,

—Běnjadjwỳr djwỳnh, ga ne ga aje mỳjja kunĩ mar. Imã ajabê ga arỳm ama, ane.

Nhym Jeju kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyrækja dja ga memã ikaběn jarěnho aba. ¹⁸ Be, ajabatành nykam ne ga amipre djào amipren kam ga aje amim pry'ã karõ kôt mrã. Nhym be, abêngêttekam dja ga me'õmã apa bẽ nhym apren apa 'amỳn 'ỳr ajo tẽ. Te atēm prãm kêt nhym 'ỳr ajo tẽ, ane. ¹⁹ Be, me kute Ximão Pedru bĩn kukãm ne Jeju ã kum ane. Pedru dja me kubĩ nhym arỳm ty. Dja ã tyko ane nhym me arỳm kôt Metĩndjwỳnh raxmã kato. Nãm kum anen ajte kum,

—Be, dja ga mã ikôt ajkamẽ, ane.

²⁰ Nãm Ximão Pedrumã ane nhym arỳm akêx ne kôt ba djwỳnh 'õdjwỳ pumũ. Jeju kum abêja pumũ. Tãm ne amrêbê ar ãkuro ỳrkam Jeju'ỳr ajkaměn kum,

—Běnjadjwỳr djwỳnh, mỳj me'õ ne kute akurê djwỳnhmã akangamã? ane. ²¹ Nãm Pedru kôt ba djwỳnh ja pumũn kam 'ã Jejumã kum,

—Běnjadjwỳr djwỳnh, mỳj dja tãmwãdjwỳ kam nẽ? ane.

²² Nhym Jeju Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bõx nhym tĩn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhym be, ije adjãpênh djã'ã amã karõja dja ga kôtbit ajamak bẽn ne o aba. Ba dja ga mã ikôt ajkamẽ, ane. ²³ Nhym kam Jeju kukwakam me kute abeno kamyja kute Jeju kaběn mar kêt ne arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, dja kôt ba djwýnh wã tyk kêtumrêx, ane. Nhyim be, kati. Djã ne kum, “Dja tyk kêt”, ane? Kati. Nãm Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bôx nhyim tĩn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhyim be, ije adjàpênh djà'ã amã karõ dja ga kôtbit ajamak bẽn ne mã ikôt ajkamẽ, ane. Jabit Jeju Pedrumã arẽ. Tãm ne ja.

²⁴ Ba Jeju kôt iba djwýnh ne ba me amã Jeju djàpênh'ã ajarẽ. Ije àpênh pumũnhkôt ne ba katat me amã 'ã idjujarênhkumrêx ne arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne bar ije markumrêx.

²⁵ Djãm ije apýnh àpênh djà'ã pi'ôk no'ôkja djãm jabit ne Jeju ipêx? Kati. Ije pi'ôk no'ôk kêtri ne ba amim,

—Ne ba ren àpênh kunĩ'ã pi'ôk no'ôk nhyim ren arým pi'ôk kume:x. Ne ren apýnh pyka djari kunĩkôt ren pi'ôk me akrenh mex ne. Nhyim be, kati. Jeju djàpênh jabit ne ba 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560